

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Storch_Eduard-Bronzovy_poklad.pdb

PDB Name: Storch Eduard-Bronzový poklad
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.5.2007
Modification Date: 3.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Bronzový poklad
Eduard Štorch
Olympia, 1963

Na Vltavě

Stálá krupěj i žulu vydlabe a stálý proud i tvrdou skálou prorazí. Veliká řeka Vltava sto tisíc let hlodala v horninách svého koryta a odnášela kal na sever.

I obnažila se terasa Letné.

Mocná řeka narazila na tvrdé skály křemencové, i uhnula oklikou maninskou, ale od Podbaby tekla opět dále na sever. Tehdy první lidé oživilí krajiny západní a jižní Evropy a snad i sem se zatoulala tlupa divokých lovců.

Nových padesát tisíc let.

Vltava se zářývala do ložiska Letné a odplavovala šterk i písek. Řečiště se prohlubovalo, hladina klesala - zprvu pomaleji, ale čím více se tekoucí vody spojovaly v jedno mohutné řečiště, tím rychleji, až nakonec bylo patrné snížení vodního koryta o jeden decimetr za sto let. Dnes teče

Vltava už víc než sto metrů pod svou prvotní hladinou...

Když tu pravěcí lovci pronásledovali stádo sobů a činili nástrahy ohromným mamutům, tekla Vltava ještě dvacet metrů nad nynějším řečištěm. A když se v utěšené pražské kotlině, plné ostrovů, říčních ramen a bujného porostu, usazovali první stálí obyvatelé v nuzných vesničkách, leskla se vltavská hladina osm metrů nad nynějším proudem.

A Vltava hlodala ve svém korytě nepřetržitě a decimetr za decimetrem se v běhu staletí zářývala do tvrdého lože. Lidé doby kamenné pásali tu svá dobytčí stáda a na skrovných políčkách pěstovali chudé obilí a len.

Staletí a tisíciletí zapadla do hlubiny věků. Vymílací činnost vltavského proudu prohloubila dno řečiště o další metry.

Hladina velké řeky nebyla již ani pět metrů nad nynějším povrchem - ani čtyři metry - ani tři metry...

Kmeny usdlé na březích krásné řeky navštěvovali v té době obchodníci, kteří sem přinášeli z jižních zemí skvělý zlatožlutý bronz. Ženy snily o bronzových náramcích a jehlicích. Muži obětovali vše, aby dosáhli touženého bronzového nože, oštěpu, dýky, nebo dokonce pádného meče, neboť se jim nevyrovnala stará zbraň kamenná, ať byla sebedovedněji připravena.

Lidská kultura o krok postoupila. Skončila se doba kamenná a v našich zemích zvítězila doba bronzová.

Vltava šuměla svou odvěkou píseň lidem doby bronzové a bez odpočinku hloubila své lože milimetr za milimetrem.

Ještě více než půl třetího metru tvrdé horniny musila vymlít, aby na svých březích spatřila moderní lidi ve století páry, elektriny, rádia, letadel...

Co asi uvidí, až její vody někdy poplynou další metr pod nynější úroveň?

Najde tu lidstvo šťastné, žijící v míru a bratrské lásce?

Medvědi

Několik drobných vesniček vroubí úpatí lesnatých hřbetů. Les a voda dávají obyvatelům pražské kotliny dostatečné, třeba skrovné živobytí. Polní záhonky lnu, pšenice, ječmene a prosa svědčí o primitivním (nedokonalém) zemědělství.

Na pastvinách se tu a tam pase hubený dobytek; volání pastevců hledajících zaběhlou kravku rozléhá se po lese.

Potok Brusnice je neveliká stružka, má však čistou vodu, chutné pstruhy a raky. Při jejím ústí do Vltavy sedí několik chatrčí, náležejících rodu Medvěďů, jehož mazanici obložené chaty jsou roztahány po velkém území od Jeleního příkopu přes Dejvice až do nynějšího Bubenče. Tam sídlí i náčelník rodu, Silný medvěd, a zde u Brusnice ho zastupuje Křivá huba, kněz, kouzelník a zaklínač

(šaman) rodu Medvěďů. Jejich chaty jsou největší, postavené ze silných klád.

Marně tu bylo hledat Čihavého medvěda v chatě nebo u poradního dubu. Ani na políčku nepracoval, ani u dobytka nebyl na pastvišti.

Byl pořád v lese. Prodléval celé dny a často i noci na svých ptačích čihadlech. Náčelník svolával rod k poradě. Nesešli se všichni muži - Čihavý medvěd skoro vždycky scházel. Nadarmo ohřívala jeho druhá žena, hezká Červenka, horkými oblázky řídkou kaši a zbytečně připravovala veverky v medu zadělávané - Čihavý medvěd k večeri nepřicházel. Ze všech chatrčí vystupovaly kotouče sivého dýmu a šířila se vůně opékaného masa, jen

Čihařova chata byla bez zvěře a opálený rožeň se válel v koutě.

Přitom je po všem rodě dobře známo, že Čihař je výborný lovec, jenž přinese z lesa kořisti, kolik chce.

Červenka zaslechla od sousedních chat leckteré štiplavé slovíčko, i ten protivný Bručoun, jda okolo, hodil po ní poznámkou, že u

Čihařů jsou dnes brzo po večeři. Červenka zablýskala očima, vyběhla na vršíček nad Brusnicí a volala údolím Čihařovo znamení.

Nikdo se neozval.

Čihavý medvěd je asi zase někde zabrán čižbou, že ani neví, jak čas ubíhá a že před poradním dubem už posedávají muži na kamenná sedátka k obvyklému večernímu pohovoru.

Netrpělivá Červenka pohodila hlavou a vracela se k chatrči.

„Kde jsi, Skrčku?“ křičela, volajíc synka nebožky prvé ženy

Čihavého medvěda.

Ten kluk je už jako táta, povídala si Červenka pro sebe. Pořád by byl v lese a doma je ho vidět jen u jídla!

„Skrčku! Kluku rozlitaná, kde jsi zase?“

Mezi křovinami vystoupil hoch nevzhledné, pokřivené postavy.

Nebyl sice právě hrbatý, ale slabým, krátkým tělem s dlouhými rukama a malou hlavou, sedící mu na trupu bez krku, jakoby zabořenou mezi špičatá ramena, velmi neprospěšně se lišil od ostatní zdravé mládeže v rodě. Však mu jinak nikdo neřekl nežli „skrček“, a není divu, že od každého slychal jen slova posměšná a nevlídná, když ani nová máma, Červenka, pro něj neměla laskavého slova.

Vyčtla mu už mnohokrát, že se stydí za takového mrzáka, jako je on, a ujišťovala, že ho vyžene do lesa k vlkům, jestliže se jí narodí vlastní syn.

Skrček se pomalu blížil k maceše. Usmíval se? Poškleboval se?

Těžko říci, neboť Skrček vždycky ukazoval zuby. Někdy to vypadalo jako úsměv plný hořkosti, ale v tuto chvíli vyjadřoval jeho obličej zase spíš dětinskou radost. V jeho očích zářilo vítězné uspokojení.

Hnal před sebou sysla, přivázaného na šňůrce za zadní nohu.

Proutkem jej udržoval ve směru cesty.

„Což myslíš, kluku, že budeme mít dost jednoho sysla k večeři?“ křičela Červenka na hoča.

Skrček zůstal úplně klidný, a nespouštěje šňůrku z ruky, vyndal z lýkové torby schouleného ježka. Položil ho opatrně na zem a přešel si rukama po stehnech, jako by zahlazoval na dlaních bolest od pichlavých ostnů.

„To ti byla, Červenko, s nimi zábava!“ začal vykládat.

„Nechci slyšet o tvé zábavě,“ utrhla se Červenka. „Zas taháš nové smradlochy domů! Já vám to už všechno vyházím... A ty se obrať a utíkej na čihadlo pro tátu...“

Skrček dal schouleného ježka i zmitajícího se sysla do torby a obrátil se do lesa hledat tátu.

Přebrodil nehlubokou Brusnici a pospíchal po nepatrné pěšince do vrchu. Pod skálou, nedaleko za habrovým houštím, potkal tátu.

Čihavý medvěd nesl proutěnou klec, zastřenou kusem hrubé látky.

„Táto, chytils?“ optal se ho.

Čihavý medvěd se zašklebil a neproněsl slova.

Skrček již uhodl, že dnes byl dobrý lov a že otec chytil asi něco obzvlášť vzácného. Chtěl odhrnout cíp příkrovu na kleci, ale otec přendal klíčku do druhé ruky.

Táta se chce jistě chlubit až doma! pomyslí si Skrček a cupal drobnými kroky vedle otce.

Skrček byl hrdý na svého tátu, vyhlášeného čihaře. Nikdo v rodě nedovede tak lovit ptáky do ok, tenat a sítí, šipkami nebo prakem jako Čihavý medvěd. Jeho lep na ptáky, který připravuje tajnými kouzly ze jmelí, je nejlepší. Sám náčelník si pro něj chodí k

Čihavému medvědovi. Skrček také dovede udělat lep z pryskyřice vytékající z borovice, ale kdepak jeho lep proti tátovu lepu ze jmelí!

Skrčkovi lep brzo vysychá a neudrží pak ani broučka, kdežto tátův je dlouho vláčný a nepustí ani t'uhýka, ani špačka.

Táta umí ještě mnoho jiných podivuhodných věcí, je lovcem nad lovce. Když v zimě Medvědi obcházelí nastražené pasti a nacházeli je prázdné, Čihař si vždycky odnášel kořist. V rodě se říkalo, že Čihavý medvěd má mocné kouzlo, jímž přiláká zvěř do svých pastí.

Ale Čihař se tomu jen smával. Skrčkovi pak prozradil, jaké v tom je tajemství, že do jeho pastí leze zvěř jako slepá.

„Vyvařím odpadky a zkažené ryby, přidám zaječího sádla, trochu - ne moc! - bobroviny* a obsah močového měchyře vlčice.

Namáznu tím past a chytinu i lišku!“

Skrček sám pak už uhodl, že zápach vodičky dokonale zakryje zbytky lidského pachu, který uvázne na pasti i na všem, čeho se lovec dotkne, i na jeho stopách okolo. Och, jak je tat'ka moudrý!

Není už nikde takového lovce.

Skrček nerušil ticho. Jemně našlapoval a nezlomil ani větvičku.

Nebylo slyšet, že tu krácejí dvě osoby. Kázal tak lovecky zvyk a

Čihař byl na to zvyklý.

Skrček se mohl zatoulat myšlenkami.

Až bude veliký, odejde někam daleko a bude žít v lese, se zvěří, s ptáky... Nikdo mu nebude jeho miláčky vyhazovat.

Vzpomněl si na macechu a uvažoval, zdali opravdu splní svou hrozbu a vyhází mu z chýše jeho zvěřinec. To by ho už pak ani život na světě netěšil. Jak přivykl svým zvířátkům! Za sojku už dostával pěknou kuní kožku, ale nedal ji. Jeho

sojka je tak ochočena, že ji může nechat v otevřené kleci a sojka si pěkně hopsá po chyši a sbírá po zemi žaludy, které jí předhazuje. Někdy se jí Skrček směje, že pukne, jak si nacpe volátko, až poslední žalud jí čouhá v zobáku, že jej nemůže ani zavřít. Je to hltavec nenasytná. Ale sojka pěkně odupe do koutka - má tam ve skulině stěny svou tajnou zásobárnu

(jenže Skrček o ní dobře ví!) a vyvrhne do ní všechny žaludy. Zobákem je zatlačí a už zas příběhne ke Skrčkovi prosit... Když jí hned něco nedá, hledá po chyši sama a všechny skuliny svým zobákem vysmýčí.

Větvičky kolem ohniště roztroušené obrací a roztahuje, do kožešin se zavrtává, ale to už ji Červenka něčím plácne. Sojka se mžikem schová a za chvíli zamňouká jako kočka. Skrček odpoví zapískáním. Sojka zavrže jako špaček, vyleze z úkrytu, rozčepýří chocholku, roztáhne ocas. Skrček jí hodí žalud a sojka si jej kutálí po zemi a hraje si s ním jako malé dítě. Avšak dává bystře pozor. Sotva Červenka zvedne smrkovou větvičku, aby ji uhodila, „šrrrr!“ sojka chytře včas vzlétne a usadí se na klece visící po stěnách; tam je bezpečna.

Jeho sojka dobře ví, kdo jí ubližuje a kdo ji má rád. Skrčka se nebojí, a když Skrček při večeři vezme misku do ruky, už si k němu přiletí pro jídlo. A když mu jednou táta přinesl mladou káni a Skrček ji krmil, sojka si káni tak oblíbila, že mu pomáhala při kmení.

Naučila se mladou káni sama krmit, sotvaže zakřičela, jako by to bylo její mládě. Skrček se tenkrát nad tím radostí div nezjančil; pořád by jen ty své ptáky krmil. Když byl taťka doma, byl Skrček se svými zvířátky bezpečný, ale to právě bylo zlé, že Čihař byl věčně v lese!

A káni už nemá! Červenka řekla, že uletěla, ale Skrček nevěřil a po mnoho dní tehdy obcházel osadu po kraji lesa a volal svou ztracenou káni, ale už ji nespasil...

Také o vlčka přišel... A to už podruhé! Prvého vlčka chytil s otcem do pasti; když si jej přivedl domů, vlček kousal do všeho kolem sebe a tropil strašný povyk. V noci překousal provaz a utekl.

Druhý mladý vlk, kterého sám chytil, když otec zabil starou vlčici, byl mírnější a býval by se dal krásně ochočit. Skrček si s ním dával velikou práci a hojně ho krmil. Ale tím ho zahubil - vlček žral tak hltavě, že se přežral a zdechl...

Od té doby už vlka nechce. Až bude větší a nastřádá si kožešin, koupí si na Šárce pejska - ano, takového pejska, jako má šaman

Křivá huba. Pejsek s ním bude všude běhat, bude s ním jíst i spát... A kluci ho nebudou tak zlobit, budou se bát jeho psa.

Skrček byl v duchu u svých milých zvířátek.

Nedaleko od obou poutníků ozvalo se ptačí zasípání.

Čihař se okamžitě zastavil.

„To byl sedmihlásek,“ řekl potichu Skrček, ale už sedl hbitě na bobek, aby ušel otcovu pohlavku.

„Ne, ne, sedmihlásek - chtěl jsem říci pěnice,“ opravoval se hned.

Čihař si odplivl.

Skrček viděl, že zas pochybil.

„Za nohu tě, kluku, na buk pověsím!“ zlobil se naoko otec. „Nic si nepamatuješ a ničemu se neučíš! Je to pro ostudu, takový klacek, a nepozná ťuhýka!“

„No - ťuhýk!“ bránil se chlapec. „Ten omýlí každého...“

„Hlupáka leda, jako jsi ty!“ rozhořčen káral Čihař hochy, ale v jeho hlase bylo znát, že se nezlobí doopravdy. Vždyť s ťuhýkem se opravdu splete i leckterý starý ptáčník.

„Co z tebe, Skrčku, jenom bude?“ spíš jen pro sebe hovořil Čihař a pak se obrátil k hochovi.

„K práci nejsi, na lovu nestačíš, sílu nemáš, a teď si spleteš ťuhýka se sedmihláskem! Musíš se lépe učit, jinak v životě neobstojíš.“

Ha, ukaž, jak skuhrá sova!“

Skrček tahavě zahoukal.

Čihař byl dosti spokojen, avšak přece podotkl: „Musíš pustit hlas trochu norem!“ a zkoušel Skrčka dále:

„Jak dělá ježek?“

To znal Skrček dobře.

Zachrápal a pak zasténal a nařikal skoro jako malé děcko.

„Jak křičí zajíc, když se chytí do oka?“

Skrček nařikavě kvíkl jako opravdový zajíc.

„A jak dělá jezevec?“

Skrček zachrochtal jako vepř a pak zabručel tak dovedně, že by se byl každý lovec zaklínal na to, že slyší rozzlobeného jezevce.

Pak ještě musil Skrček ukázat, jak hvízdá luňák, jak brhlík, jak ledňáček, jak volá koroptev, jak kachna.

Čihař zamžoural očima a Skrček věděl, že při zkoušce dobře obstál.

Ale ještě nebyl konec.

Ted' Čihař hvízdavě zasykal, jako by zahrál na flétnu, a Skrček musil hádat, který pták to byl.

„To je žluva,“ pravil s jistotou.

Čihař dal nový úkol: „Cek, cek, cek!“ zaznělo pronikavě.

„Tohle volá pěnice, když zpozoruje nebezpečí,“ ihned uhodl

Skrček.

Takhle by se bývali Čihař i jeho synek vydrželi hodnou chvíli bavit, neboť byli v svém živlu. Pro ptáky by zapomněli na všechno...

Po chvíli pronesl Skrček: „Červenka - hm! - že zas nejdeš.“

Číhavý medvěd zaklepal rty. Neřekl nic. Ale v jeho přimhouřených očích zasvítilo.

Doma - ach ano, doma...!

Vždy a všude je soulad duší základem rodinného života. Ale v Číhařově chatrči takový soulad nebyl. Měl, pravda, mladou, usměvavou ženu - jejím zvláštním znamením byl důlek v tváři - musil kdysi plný rok sloužit jejím rodičům, musil jim dávat nejlepší část kořisti, vykonávat za ně práce, porážet stromy, vydlat loďku a co jiného ještě, nežli si směl přivést Červenku do své chýše.

Tři léta tomu - jak to uběhlo!... Jakoby dnes vidí Číhař, jak mladá manželka tehdy zářila veselostí. A nepřišla k Číhařovi s holýma rukama. Dostala úplnou výbavu, kterou v den sňatku její otec přenesl do Číhařovy chýše; byly to tři kameny k postavení ohniště, několik hliněných nádob, jež nevěsta sama vyhnětla a ozdobila, bronzovy nůž, dvě dřevěné lžice a velký, pěkně ploše uhlazený třetí kámen z žulového balvánku k roztírání zrní.

Ano, v Číhařově chýši bylo veselo. Číhavý medvěd byl spokojen a už nevzpomínal na svou nebožku prvou ženu. Avšak Červenka byla přívětivá také k cizím kupcům a lichotila se k nim, což není hezké. A říkalo se o ní, že lže, což je ještě horší.

Politováníhodný je muž, jehož žena přivede hanbu na jeho rodinu tím, že nemluví pravdu. A tak se hezká Červenka časem stala černou skvrnou hanby pro Číhavého medvěda, slovného lovce a ptáčníka.

Kdysi vyprávěla, že jim někdo vypil hrnec mléka, a naznačovala, že to asi udělala sousedova žena. To způsobilo ve vedlejší chatě nejdříve veliké bití s rámusem, že to bylo slyšet až na druhý břeh

Veliké řeky. Teprve po trestu Hubatý medvěd vyšetřoval, zda jeho žena Července mléko opravdu vypila. A ejhle! Ukázalo se, že Volavka je úplně nevinná; pracovala až do té chvíle s jinými ženami na polních záhonech. Co řekla Červenka, byl smyšlený klep.

Volavce arcí už nikdo výprask ze zad nesundal, ale dobrá pověst

Červenčina byla tehdy přece poškozena. A to Číhavého medvěda velmi trápilo. Už také při občasných shromážděních nemluvil tak směle jako dříve do očí všem mužům. Pošoupl své sedátko u poradního ohně z přední řady víc do ústraní, a mluvě k rodu, klopíval oči k zemi.

Číhavý medvěd se pokusil urovnat všechno tím, že si na celou zimu vyměnil Červenku za ženu Kýchavého bobra z blízkého spřáteleného rodu. Ale ani to nepomohlo. Když se pak zjara obě ženy zase vrátily k svým původním mužům, vyprávěla Červenka o Kýchavém bobrovi hanebné věci. Zas byly z toho mrzutosti a Bobři si stěžovali u náčelníka Silného medvěda na Červenku, že špiní jejich pověst. Červenka tenkrát dostala bití, že div nezchromla, ale Číhavý medvěd byl v tom teď hůře než předtím. Už nic Července nevěřil a raději chodíval na celé dny do lesů, aby neslyšel zase nějaké nové klepy a nemusil lhavou ženu kárat...

U poradního dubu zaplátl táborový oheň.

Všichni muži seděli na kamenných sedátkách a mocny kouzelník

Křivá huba začal něco vykládat shromážděným Medvědům. Číhavý medvěd potichu vklouzl do své chýše.

Skrček ještě přivázel ježka i syla ke stromu vedle chaty, přihodil na oheň a počítal svá zvířata...

Ještě pozdě večer zpívali Medvědi u táborového ohně a opodál ve tmě seděli na ležícím kmeni šaman Křivá huba a Číhavý medvěd.

Krátkými větami spolu přitlumeně hovořili. Ujednali si, že si vymění ženy.

Křivá huba byl nespokojen se svou Kudrnkou, že byla vzteklá a že ráda lhala. Šamana velmi mrzelo, že má takovou ženu. Nedával na sobě nic znát, nicméně už dlouho uvažoval, jak by se Kudrnky zbavil, třebaže byla čilá v práci a obratná zejména v přípravě a šití tkaných látek. Nebylo druhé ženy v rodě, která by tak dovedně uměla trhat a mezi zuby protahovat dlouhé nitě ze hřbetních jeleních šlach.

Nejvíce šamana popudilo, když se ukázalo prázdným tlachem

Kudrnčino tvrzení, že bude mít brzo syna. Šaman se obával, že ztrácí v rodě vážnost. Ale nyní mu sám Veliký duch posílá do cesty

Číhavého medvěda s jeho stesky na Červenku. Chytrý šaman se ihned chopil příležitosti a nabídl Číhařovi svou ženu výměnou.

„Jen pět liščích koží mi přidáš,“ řekl šaman, „a Kudrnka bude tvá. Zatlučeš jí kolíky u své chýše a ona ti bude tkát krásné látky, však jsi viděl moji pruhořovanou halenu.“

„Dobrá, šamane, přijímám,“ odpověděl Číhavý medvěd, získán slovy šamanovými. „Ale bez přídavku. Příliš by byla žena Číhavého medvěda ponížena, kdyby sama nestačila na rovnocennou výměnu.“

Věz, šamane, že se o Července praví, že z našich žen se jí žádá nevyrovná křepkostí ani ruměnou tváří... Nepřidám nic.“

„Nu budiž, milý Číhaři! Zde má ruka. Kudrnka je tvoje a Červenka od té chvíle moje.“

Oba muži si podali ruce a rozešli se.

Číhavý medvěd obešel poradní hromadu a vstoupil do chatrče šamanovy.

Šaman Křivá huba ještě u táborového ohně zaklínal dravou zvěř a zlé duchy, aby neškodili rodovému dobytku.

Medvědi se dnes dlouho nerozcházeli a dali se do tance, při němž chodili drobnými krůčky dopředu a zadupavše zase couvali. Šaman opustil shromáždění a vešel do chaty Číhavého medvěda.

Ráno pak měla osada na Brusnici veselou podívanou: Číhavý medvěd tahal Kudrnku z šamanovy chýše do své chaty a šaman

Křivá huba tahal Červenku z chýše Číhavého medvěda. Obě ženy křičely, až všechnu osadu zburcovaly. Ale zdá se, že tak činily nejspíš jen proto, aby obrátily na sebe pozornost. Kudrnce i Července vlastně lichotilo, že je muži tahají do svých chat, neboť když se sběhlo už hodně diváků, přestaly obě ženy křičet a daly se skoro bez odporu vléci do nových chat. Když pak tam dostaly ještě trochu bití, zkrotly úplně; odevzdaly se do osudu a začaly klidně hospodařit

novým mužům, svým pánům.

Hezká Červenka se rychle smířila s novým stavem a čile se otáčela kolem svého nynějšího muže, chválila jeho loveckého psa a uctivě přihlížela k jeho kouzlům a obřadným tancům. Téměř každého dne přinesl někdo do šamanovy chýše nějaký dárek, žádaje o lék nebo amulet, a Červenka se měla dobře. Ani náčelník nedostával tak velký a pěkný podíl z lovecké kořisti jako mocný šaman, který přece svými kouzly přivodil lovcům jejich úspěchy, stejně jako mohl čarováním způsobit úplný nezdar všeho počínání.

Pánovitý šaman byl ctěn i obáván a odlesk této vážnosti padal i na jeho ženu. Červenka si libovala a každému povídala, že u Křivé huby je něco docela jiného, než bývalo u Čihavého medvěda. Ale netrvalo dlouho a šaman Křivá huba se doslechl, co se v rodě šušovalo, že prý se má Červenka u něho špatně, že mívá hlad, protože prý jí z lakotnosti nedá ani ochutnat něčeho dobrého, a že chudák žena celé noci propláče.

Křivá huba hned věděl, kde je pramen těchto a mnoha jiných pomluv, a rozhněval se na ženu. A když minulo několik měsíců, zprotivila se mu Červenka svou lhavostí úplně. Skoro každý den bývaly v šamanově chatrči rozličné hádky a i v osadě povstaly rozbroje, když Křivá huba zjišťoval roznášeče klepů. Docházelo k svárům a nepokojům, a to všechno jen pro Červenku, jež svého muže ustavičně pomlouvala.

Jednou na blízkém vltavském pobřeží jacísi kupci spravovali porouchané lodi a zdrželi se tu asi půl měsíce.

Medvědi po celé dny vysedávali kolem kupeckého ležení a zvědavě přihlíželi k práci obratných kupců a jejich sluhů a otroků. Večer pak u poradního ohně každý vypravoval, co viděl a co zaslechl z hovoru cizích kupců.

Kupci si někdy vyžádali i pomoc Medvědů; tu bylo potřebí houžví, smoly nebo lýka, jindy zas porazit několik borovic nebo dubů, a Medvědi ochotně posloužili. I na šamana Křivou hubu došlo, aby ukázal své kouzelné umění.

Jeden plavec z kupecké družiny byl stížen nehodou při opravě voru. Těžké klády mu sevřely nohu a zle ji pochroumaly.

Kupci mu nohu obvázáli, přikládali studené obklady, ale plavec v noci všechno ze sebe strhal a bolestí křičel. Jeho žena, jednooká Koza, vyběhla ze stanu a utíkala do osady Medvědů pro šamana.

Šaman přišel a kázal vynést nemocného plavce ven k ohni. A tu jej začal svými mocnými kouzly léčit. Nejprve zahnal křikem, tlčením klacky a dupáním Zlého ducha, který nešťastného plavce do nehody uvrhl, a pak vyňal ze svého šamanského vácku několik kouzelných věcí, vhodných právě pro tento případ.

Vzal do prstů krtčí nožku a jejími drápky potíral raněnou nohu, aby bolest zalezla do země. Pak přejel ránu ocasem velké ryby, aby bolest vstoupila do vody a s vodou uplynula. Potom učinil totéž s vraním křídlem, aby bolest odlétla za lesy, a konečně chumáčkem suché trávy nohu otřel a chumel hodil do ohně, aby tak plameny zničily bolest nadobro.

Šaman provázel svá kouzla zpěvným křikem, nesrozumitelným mumláním, poskakováním a tančením. Občas zamával kolem sebe klackem, jako by někoho odháněl. Diváci tomu rozuměli, že se Zlý duch ještě pokouší nemocného napadnout, ale, bděly šaman je dobře na stráži a nepustí ho k ležícímu chudákovi.

Nešťastný plavec se v bolestech chystal za promodralou a velice opuchlou nohu, ale šaman mu vždycky foukl do obličeje a nebožák se zvrátil na lůžko. Šamanovo léčení trvalo dlouho; nemocný konečně z únavy zdřímá nepokojným spánkem.

Všichni se obdivovali mocnému šamanovu kouzlu.

Šaman pak sem přicházel každý den s novými a novými kouzly.

Nemocný již nekřičel, ale jeho noha byla skoro černá.

Jednooká Koza, nehezká, ale veselá a pilná žena, snažila se úslužností a dárky mocnému šamanovi odvděčit. Křivá huba samolibě přijímal od Kozy důkazy vděčnosti a s potěšením naslouchal, jak mu lichotí.

Kupci pak odjeli na další pouť a chorého plavce zanechali ve stanu na vltavském pobřeží se ženou samotného. Šaman jej léčil a léčil, až jednou začal běhat kolem stanu a zlostně křičel. Zlobil se, že

Zlý duch zvítězil.

Všichni poznali, že v tu chvíli nešťastný plavec zemřel.

Medvědi ho pohřbili nedaleko stanu pod stromem tisovým. Svázali nebožtíka pevně do kozelce, takže měl kolena přitisknuta až k hlavě, což je nejjistější ochrana před duchem zemřelého, ježto nebude moci vystoupit z hrobu a strašit.

Koza tři dny oplakávala nebožtíka, jak se sluší. Uhlím ze starého ohniště si pomazala obličej a roztrhala na sobě halenu. Tím dokázala dostatečně, že jí teď na světě nezáleží. Šaman položil na hrob všechny dárky, které obdržel za marné

léčení, a ještě přidal jehně a několik placek. Přitom potichu říkal: „Nestraš mě, nestraš mě, zůstaň v hrobě, nevycházej!“

Všichni se divili šamanově šlechetnosti. Nebožtíkův duch se jistě uspokojí tak bohatou obětí a nebude škodit kolemjdoucím.

Druhého dne vzal si šaman jehně zpátky a na rovu z něho nechal jenom čtyři nožičky.

Osamělé Koze pravil:

„Duch tvého muže si snadno udělá z těch nožiček celé jehně.“

Doma si pak jehně upekl na rožni.

Navečer si vzal šaman i placky, třeba už se do nich dostali mravenci. Několik drobečků roztrousil po hrobě, aby duch zemřelého byl uspokojen, neboť pro ducha je teď zcela jedno, dá-li se mu drobeček, nebo celá placka.

Nakonec si šaman odnesl i všechny ostatní obětní dárky a místo nich zanechal na hromadě jen jejich dřevěné nebo hliněné napodobeniny.

A tak na čerstvém hrobě zůstal jen hliněný oštěp, z proutku stočený náramek a z třísky vyřezaný „bronzový“ nůž.

Duch však byl patrně úplně spokojen, neboť nikoho nestrašil.

Šaman si přivedl ovdovělou Kozu do své chatrče a měl teď dvě ženy a dobré časy. Dvě ženy - dvě služebnice. Když jedna vařila, druhá mohla na dříví do lesa; když jedna mlela mouku, druhá robila nádoby z připravené hlíny. A obě šamana obsluhovaly.

Jednoho dne se v medvědí osadě zastavil mladý lovec z rodu Jelenů, jenž byl usazen okolo Řivnáče. Přijel na loďce a že prý je unaven a hladov. Medvědi mu dali mléko a placku, a když se večer neměl k odchodu, nechali ho v táboře přespat. Červenka mu půjčila tři vlčí kožešiny a Jelen si upravil lože za poradním dubem. Ráno chodil Jelen mezi chatami, všude se zapovídal a nakonec, ukloniv se šamanovi, řekl:

„Můj otec mě poslal, abych si hledal ženu.“

Šaman odpověděl:

„Stává se, že mladý muž si chce postavit chatu pro sebe...“

Jelen se postavil po slunci a pevně hleděl šamanovi do očí:

„Starci říkávají, že je nespravedlivé, má-li někdo dvě ženy a někdo nemůže nalézt ani jedinou.“

Šaman chvíli mlčel a pak, dívaje se stranou, pravil klidně:

„Cožpak člověk nemá dosti masa, aby nasýtil dvě ženy, a dosti kožešin, aby je nádherně oblékl? Kdopak dá ženu mladému muži, který žije jen z podílů na lovu a odívá se tím, co zbude pod poradním dubem, když lovci odešli, rozdělivše si kořist? Dorostlí muži mohou mít své ženy, a mládež necht' nejprve doroste.“

Šaman se s hrdým pošklebkem odvrátil od mladého lovce.

Odpoledne se vracel Křivá huba z Manin s košíčkem vajec divokých kachen a tu, sestupuje z Letné, uslyšel z tábora nějaký ječivý křik. Zdálo se mu, že to je hlas jeho ženy Červenky. Než ještě přišel k chatrčím, viděl na říčním břehu cizího lovce Jelena, jak táhne zmlátající se Červenku do loďky. Červenka byla omotána řemenem a šhubala sebou, aby se zdálo, že se svému únosci vzpírá.

Křivá huba byl velice podrážděn. Jaká to urážka pro něj od takového holobrádka! únos ženy strpí jen slabí muži bez vážnosti v rodě.

Křivá huba by si nikdy nebyl ani pomyslel, že by se někdo mohl opovážit proti němu tak zpuštěného skutku. Ústa se mu zkrivila, oči zlověstně blyskaly a hněvem se až zajíkal.

Odhodil košík a rychle vskočil do své dlouhé loďky, vypálené a vydlabané z topolového kmene. Odstrčil se dlouhou tyčí a zamířil za prchající kocábkou.

Kdekdo v osadě vyběhl na břeh a přihlížel tomuto divadlu. Mladý

Jelen statečně vesloval, ale Křivá huba se mocně odstrkoval bidlem a zřejmě nabyval převahy. Vzdálenost mezi loďkami se menšila.

Prchající únosce spoléhal patrně na záchranu v dolních peřejích

Veliké řeky; pod samými ostrovy řeka nebezpečně proudila mezi skalisky a vířila záhubnými peřejemi. Mnoho lodic tam již ztroskotalo, ale Jelen byl dobrý veslař a troufal si úspěšně projet hučivými víry. Měl najisto lepší loďku než šaman. I jen malá neopatrnost pronásledovatele by zde stačila k tomu, aby dlouhá a úzká lodice, i v klidné vodě vratec se kolébající, prudce hnaná mezi skalisky, skončila tu svou cestu rozbita nebo převržená.

Mladý Jelen se proto tuze namáhal, aby svou lehkou lodicí, zhotovenou z kůry, dosáhl pěnivých prahů dříve, než ho zuřivý šaman dohoní.

Křivá huba bodal vodu dlouhým bidlem přesně a s velikou silou a už se mu podařilo zajet až po bok lodice Jelenovy.

Teď si byl jist vítězstvím. Hrdě se vztyčil a pohrdlivě přátelským hlasem pravil:

„Vyjel sis na lodici, že?“

„Zdá se, že tomu tak,“ odpověděl dopadený Jelen pokorně a stísněně.

„A podobá se, že si něco chceš vzít s sebou,“ pokračoval šaman zdánlivě klidně.

Svázaná Červenka vytřeštěnoma očima pozorovala oba muže.

Nevěděla, koho z nich by se měla přidržet. Mladý Jelen by se jí sice zamlouval, ale byl to přece ještě nezkušený lovec, který by jí nikdy nemohl poskytnout takový blahobyt jako mocný šaman. Myšlenky se jí v hlavě honily a její oči nestačily vnímat, co se tu teď rychlostí blesku zběhlo. Uvědomila si jen, že je neodvratně ztracena, jestliže se jejich lodička převrhne.

Jelen pozvedl na obranu veslo a Křivá huba chystal útok bidlem.

Jelen srazil bidlo a novou ranou chtěl zasáhnout šamanovu lodici.

Avšak obě plavidla se dostala již kousek od sebe a Jelen plácl veslem naprázdno do vody. Vtom již, zasažen bidlem, převrátil se z loďky a spadl do proudu.

V mžiku přitáhl Křivá huba Jelenovu lodici k sobě a přivázal ji ke své. Hned se také opřel bidlem, aby zdolal proud, který tu již dosti silně strhoval vše plovoucí do nebezpečných peřejí.

Hrdost nedovolila šamanovi, aby se podíval, co se děje s mladým

Jelenem ve vodě. Zápas byl platně rozhodnut, už si ho tedy víc nevšímal. Hleděl si jen loďky, aby se dostal nazpět.

Na břehu osady stál ještě houfec vytrvalých diváků. Křivá huba vytáhl nejprve svou dlouhou lodici zpola na sucho a pak, odvázanav ukoristěnou loďku, přitáhl ji k sobě ke kraji. Rozmotal řemen, jímž byla Červenka doposud svázána.

Červenka se po něm ustrašeně dívala.

Křivá huba, chtěje před diváky ukázat svou mužskou povýšenost, rozpráhl se jaksi slavnostně, uhodil složeným řemenem Červenku přes záda a zabručel: „Hybaj z loďky!“

Červenka vyskočila a uháněla domů, aby neutrhla ještě nějakou ránu. Diváci se rozešli, ale ženy při drcení obilí a muži na pastvišti si měli dnes dost co povídat.

V medvědí osadě plynul dál život obvyklým tokem a nikdo netušil, že bude rod brzy vzrušen víc než kdy předtím.

Malá osada u Brusnice nemohla postačit požadavkům šamanovým.

Křivé hubě se zdálo, že zdejší obyvatelé nějak ochabují v dávání dárků, a také málo stonali. Šaman měl málo příležitosti, aby svými kouzly čaroval a zaháněl nemoci. Dokonce se i domníval, že někteří lovci víc spoléhají na vlastní obratnost a dobré zbraně nežli na jeho modlitby za úspěch lovu a že je téměř zapomenuto, jak před dvěma lety zachránil Medvěďům

svými kouzly dobytek před zhoubným morem.

Šaman Křivá huba býval teď často mrzut. Musil se leckdy sám starat o kořist, kůže vydělávat, zbraně i chyši opravovat a konat mnoho takových prací, o nichž myslil, že jsou pod jeho důstojnost.

Velkou ránu dostala jeho pýcha, když potkal Kudrnku, svou bývalou ženu, a ona byla oblečena do vlněné látky, červeně pruhované, a na pažích i na nohou měla navlečeny lesknoucí se bronzové náramky.

A jednou, když zpocen ušel do stínu vedle své chatrče, vyslechl rozhovor, který mezi sebou vedly obě jeho ženy uvnitř chaty. Rozuměl dobře každému slovu.

Červenka vyprávěla zaníceně, že Kudrnka dostala od Čihavého medvěda jantarový náhrdelník - „ach, takový krásný, já bych dala život za něj... Kudrnka může být ráda, že má mého prvního muže...

To je lovec, ten získá všechno!“

Křivá huba prudce vskočil do světničky a vykřikl: „Ty, Červenko, dostaneš zrovna takový náhrdelník!“

Prekvapená Červenka se zaradovala, ale šaman ihned ztichl, pocítil, že dal nerozmyšlený, unáhlený slib. Nevěděl, jak jej splní.

Kupci na hradišti v Šárce požadovali za jantar, přinášený z dalekých zemí, ohromné ceny. Za takový náhrdelník musil lovec složit jistě vytěžek své celoroční námahy. Křivá huba by ovšem mohl bez nesnázi dát kupcům požadovanou cenu, ale když si to v duchu představil, byla jeho lakotnost podrážděna co nejvíce, takže by si raději dal koleno vrtat, než by složil tak veliký výkup. Po chvíli odešel do Čihařovy chýše a zastihl Čihaře doma. Řekl mu prudce, že chce svou ženu Kudrnku zase nazpět.

Čihař, bystrý pozorovatel zvěře, ihned viděl na šamanovi, že je jaksi nakvašen, i chtěl se vyhnout hádce. Odpověděl vyhybavě.

Čihařovi vlastně na Kudrnku mnoho nezáleželo. Nijak k ní nepřilnul, ale byla jeho ženou, majetkem prvního lovce rodu Medvěďů, a jeho práv nutno za všech okolností šetřit. Nedá si přece jen tak odvést ženu, aby zůstal bez služebnice, kdežto lakotný šaman by se válel v pohodlí, máje tři ženy. Nabídne-li mu šaman jinou vhodnou ženu, proč ne, mohli by uvažovat o přátelské výměně...

Tak v rychlosti myslil Čihavý medvěd a pravil pokojně: „Chtěl bys, aby ti Kudrnka dnes posloužila?“

„Dnes i zítra a kdykoliv budu chtít!“ začal Křivá huba ostrým hlasem.

„Nu, tak si tedy ženy zase vyměníme,“ řekl Čihavý medvěd stále ještě hlasem přívětivým.

„Nic si nebudu vyměňovat; vezmu si, co chci! Já jsem tu přece vaším šamanem, ne?“

Tato slova Křivá huba již zlostně vykřikoval, a aby ukázal, že opravdu má právo vzít si cokoliv z majetku členů rodu, sebral jantarový náhrdelník, pověšený na kůlíčku, a prudce se otočiv, odešel.

„Ty bereš mé ženě její majetek?“ volal za ním Čihař z chýše.

„Nepomyslel jsem, že by se Medvěd mohl tak snížit, aby vzal, co náleží ženám!“

Křivá huba však jen pootočil hlavu a přes rameno pyšně odpověděl, že bere věci ženám i mužům, a že co jednou uchopí, to si dovede také ubránit.

Křivá huba se vrátil domů, přemáhaje v sobě rozčilení. V chýši seděly obě jeho ženy. Přívětivá Koza s jedním okem, nehezká, ale pilná a čilá, a hezká, ruměná Červenka, hadovitá a pokrytecká žena, jež mu způsobila již tolik nepříjemností a nesnází.

Vyzdvihl nádherný náhrdelník, jehož žluté perly se skvěle zablýštěly, a hodil jej nevrle Července do klína.

„Je - jejeje!“ vykřikla Červenka radostně překvapena. Chtěla drapnout hozený šperk, ale chňapla po něm jaksi neobratně, takže jej rukou odrazila, aniž jej uchopila. Jantarový náhrdelník, skvost, jemuž nebylo rovno v celém rodě, padl do ohniště.

V mžiku vyskočily barevné plaménky a bílý, čoudivý dým se valil v krouživých obláčkách vzhůru ke střeše...

Jako zkamenělá strnula Červenka s otevřenými ústy a s vyvalenými očima.

Křivá huba skočil v kožených krpčích do ohniště a dupal po něm. Přitom rozšlapal i dvě krásné misky, položené vedle ohniště.

I vyrazil pln zlosti z chýše a utekl do lesa.

Tam se trochu uklidnil. Ležel na stráni, plné voňavé mateřídoušky, v přímém slunečním svitu. Cvrčkové kolem něho vrzali, borovice kyvaly větvemi a příjemně šuměly. Hodina za hodinou ubíhaly a Křivá huba ani nevěděl, že slunce už stojí nad západem a že mu v břiše kruží. Byl uvnitř tak pln trpkosti a hněvu, že nic necítil, neviděl ani neslyšel.

Drahocenný náhrdelník byl ztracen. Čihař jistě bude požadovat zadostiučinění - ano, nastanou asi teď zlé časy! Jak vyjít z nesnází?

Šamanovi se v hlavě honily myšlenky, ale rady nenašel. Nakonec se rozhodl, že Čihařovi neustoupí, děj se co děj, nybrž ukáže mu svou moc. Křivá huba věděl, že se ho celý rod bojí a že nikdo mu nemůže vzdorovat. Ušklíbl se sebevědomě.

Slunce krvavě zapadalo mezi těžkými mraky.

Šaman se vrátil do tábora a rovnou šel k chýši svého soka. Tam na stromě vedle chaty visely v kolech stočených z pružných větví nějaké kůže a spratky. Čihař je nashromáždil ze svých posledních lovů a napjal je tam, aby vyschly.

Křivá huba si bez ostychu vybral dvě kůže a nesl si je domů, neohlížeje se nalevo ani napravo.

Čihavý medvěd se na to díval otevřenou chýší, ale neřekl ani slova

Druhého dne si šaman vzal z Čihařovy chýše na stěně zavěšený provázkový koberec, vzorkovaně s velikou dovedností utkany, pychu

Čihařovy domácnosti.

Čihavý medvěd ani nehlesl, jen si jazykem olizoval pysky.

Třetího dne Čihař odešel hned ráno do lesa, a když se kvečeru vrátil, hlásila mu Kudrnka, že si šaman odnesl veškerou

její zásobu režných nití, kterou tu měla natočenu na vřeteně, tři bronzové náramky a zahnutý nůž se střenkami z tvrdého dřeva, jímž Čihař vždycky kuchal ulovenou zvěř.

Čihavý medvěd vyslechl i o tom zprávu klidně, aniž hněvivě vybuchl.

I posmívala se mu Kudrnka, jaky je slaboch, že si dá vzít všechno jako bezzubý pes.

Čihař se s ženou nehádal a tiše vypil připravenou polévku. Avšak Kudrnka pochopila, že se na jeho čele usadil zlověstný mrak. Snědl si prosnou kaši, a utřev si vousy, šel volným, pevným krokem k šamanově chyši.

V osadě bylo pozdvižení.

Nikdo nekřikl na poplach, nikdo ani slovem neupozornil na počínání Čihavého medvěda; přece však ze všech chatrčí pokukovali obyvatelé za Čihařem, když vstoupil do šamanovy chyše.

Křivá huba seděl v chatě u ohniště na špalku a cpal se libě vonící a mastnotou se lesknoucí pečeni, již svíral oběma rukama.

Čihavý medvěd se u vchodu sehnul, vstoupil, zamračen se rozhlédl a beze slova si vzal svůj koberec a svůj nůž, zapíchnutý do trámku.

Když zas vycházel, bylo před chatou několik zvědavců.

Pootočil k nim hlavu a řekl hezky hlasitě a rozvázně:

„Právě se chystám ukrást něco, co náleží jinému... Ach, jak se stydím!“

Diváci se hned pošťuchovali a napínali uši, co odpoví šaman.

Křivá huba hned v Čihařově průpovědi vycítil nesnesitelný posměch a v nitru zuřil. Nedal však navenek na sobě nic znát, aby si nezadal. Kousl se do dolního pysku, že mu až krev vytryskla.

Druhého dne přišel Čihavý medvěd znova, aby si odnesl svůj majetek. Ale šaman se již nezdržel. Vyskočil a zařval rozvztekle:

„Klid se mi z boudy! Tyhle věci jsou teď mé a nikdo z nich nesmí nic vzít!“

Čihavý medvěd jen olízl pysky a beze slova odcházel se svými kožešinami. Ale nedošel daleko. Nad hlavou mu zahvízdl šíp. Za okamžik mu druhý šíp prolétl pod ramenem.

Čihař se honem přikrčil k zemi, a chráně se kožemi, plazil se mezi chyšemi. Kdykoliv zvedl hlavu, přiletěl šíp. Všichni obyvatelé chatrčí se ukryli a jen po očku pozorovali, co se děje.

Šaman vystoupil z chatrče s lukem v ruce. Když viděl, že ho všichni obyvatelé pozorují, řekl hlasitě:

„Zkoušel jsem svůj nový luk...“

Odpoledne přišel do osady Plachý bobr, muž ze sousedního rodu.

Před několika dny ztratil ženu a jeho malé děti ošetřovala jen jeho stará matka. I toulal se po okolí, aby zapomněl na starosti, a přišel mimoděk i k přátelskému rodu Medvěďů. Vypravoval rozmanité novinky a lovecké příběhy, takže Medvědi mu se zájmem naslouchali, litující ho, že pozbyl dobré ženy.

Ale než nastal večer, stalo se něco neočekávaného, co dovršilo míru šamanovy zpupnosti.

U potoka máčela Kudrnka kůže. Měla je rozestřeny v jámě. Proložila je rozdrčenou dubovou kůrou a polévala je vodou. Muž se dvěma ženami se plížil k ní, zakryt křovinami. Náhle vyskočil, uchopil ji ze zadu, odhodil její džbán, že se rozbil, a položiv si Kudrnku přes rameno, nesl ji do tábora.

Kudrnka vykřikla, a všichni obyvatelé byli na ni upozorněni. Ji se líbilo, že je zase předmětem pozornosti, a nechala se klidně nést s očima napolo zavřenými a s úsměvem plným očekávání. Lichotilo jí, že se o ni muži perou.

„Tu ti přináším ženu,“ řekl šaman k Plachému bobrovi, když před poradním dubem hodil Kudrnku na trávník. „Nemáš žádné a ona - nemá muže.“

Ale Plachý bobr nepřijal darovanou ženu. Nebyl slaboch, nýbrž silný muž, který si ještě dovede sám ženu vydobýt.

Šamanovu nabídku pocíťoval jako ponižující urážku.

Za chvíli Plachý bobr vstal a řekl, že se musí napít vody. Odešel až za tábor a tam si lehl do zaslchlé trávy.

Medvědi věděli, že Plachý bobr nesnese klidně šamanovu urážku, nicméně při večerním ohni mluvili o všedních věcech.

Šaman zatáhl Kudrnku do své chatrče a měl tři ženy. Ráno byli velkým bubnováním svoláni všichni muži k lovecké výpravě. Šaman

Křivá huba přehlédl v zastoupení náčelníka všechny shromážděné a viděl v houfu i Čihaře i hosta, Plachého bobra.

Čihavý medvěd měl oči zapadlé - nespál celou noc.

Lov měl obyčejný průběh. Všichni poslouchali šamanovy rozkazy a měli již několik kusů zvěře, když z houštiny vyrazila kančí rodina, vyplašená nadhánějící četou.

Bachyně s rypákem při zemi drtila všechny překážky a selata letěla za ní s překvapující rychlostí. Čihař se rozehnal oštěpem po bachyni, ale jeho oštěp se svezl po jejím tuhém hřbetě, jen nepatrně ji škrábnul.

Křoví se za kancí zavřelo.

„Netrefils moc dobře,“ posmíval se mu šaman, blízko něho stojící.

„Snad teď trefím lépe!“ křikl Čihavý medvěd a mrští oštěpem po šamanovi.

Křivá huba se otočil, učinil několik kroků k houštině a zapotácel se.

Tu přiskočil Plachý bobr a chytil šamana silnými rukama.

Čihavý medvěd rychle odcházel.

Když se pak lovci vrátili domů, přistoupil Plachý bobr k Čihařovi a podal mu šamanův luk, toulec se šípy, halenu a ozdobný pás:

„To je teď tvé, vítězi!“

Čihař přijal trofeje. Doma je odevzdal synkovi, Skrčkovi:

„Zde vezmi! Až jednou zesílíš, že napneš tento luk, nikdo tě už nenazve Skrčkem; budeš lovcem jako jiní. Cvič se, tuž se a braň se!“

Skrček radostně zamžikal, popadl věci do náruče, a ještě než se setmělo, vyryl ostrým pazourkem na tisový luk svou značku vlastnickou:

Zachráněny

Pak vytahal z ozdobného toulce šipy a těšil se jimi. Hladil je a hrdě se jim podívoval. Bylyť šamanovy šipy práce vzácná a dovedná.

Stvolý z dřeva dubového, hroty ze sosny smolnice, pera z peří vlaštovčího a z vrabčích křídílek... Věru že Skrček bude jednou bohatýrským lovcem. Kdo se mu pak bude posmívat?

Medvědí osada na Brusnici ztratila toho dne svého šamana a nikdo již o něm nemluvil.

Vltava tiše šumí a její hladina se leskne jako kdykoliv jindy...

Na písčíně u řeky pobíhají dva hoši. Mají v rukou klacky a ubíjejí ryby, které proud vrhne na břeh.

Dnes Veliká řeka zase stoupila a záplava sahá až k pobřežnímu dubu pod chatou Bručivého medvěda. Dolejší olšiny a vrbiny jsou zaplaveny. Proud, silnější než jindy, otírá se dravě o břeh a v kalném přívalu unáší větve a někdy i celé stromy.

„Chyť ji, chyť!“ zavolal Zuboun na Červíka. Na pokraji břehu sebou mrskala stříbrolesklá rybka.

„Je, to je veliký okoun!“ vykřikl Červík a skočil po rybě. Popadl ji oběma rukama. Okoun sebou švihl, vyklouzl ze sevřených rukou a už byl ve vodě.

Červík stál s roztaženými pažemi a překvapen hleděl do vodního proudu.

„Je pryč!“ řekl žalostně.

„Měls ho popadnout za hlavu!“ poučoval druha Zuboun. „Za ocas rybu neudržíš...“

„Vždyť jsem ho držel za hlavu!“ bránil se Červík. „A podívej se, jak mě píchl!“

Ukazoval krvácející dlaň.

„Kluci, co děláte? Chytáte ryby?“ ozval se opodál Skrček. „Požehnej vám Veliký duch!“ řekl, když viděl na písku několik zabítených rybek.

„Chtěl bys rybu?“ optal se Zuboun. „Na, vezmi si, Skrčku!“ a podával mu pěknou rybu.

Skrček byl překvapen vlídností hochů, kteří ho jindy všelijak soužili, a sáhl po rybě. Avšak Zuboun utrl ruku a smál se: „Bral bys, Skrčku, vid! Jen si nalov sám!“

„Chytni si žábu, kvak - kvak - kvak!“ posmíval se také Červík.

„Však kdybyste nebyli dva!“ řekl Skrček.

„Co by bylo, řekni, Skrčku!“ vybízel Zuboun a stavěl se zápasnický.

„No, byl by třeba někdo tuhle ve vodě!“ zvolna odpověděl Skrček a připravoval se k obraně. Byl už zvyklý rvačkám s hochy; nikdy neměl od nich pokoj. Jeho křivá postava - zdálo se, že má jen hlavu, dlouhé ruce a dlouhé nohy a žádný trup - lákala divošské kluky k posměškům a Skrček byl málokdy bez modřin a škrábanců.

„Ty tam budeš nejdřív!“ zavolal Zuboun a hnal se po Skrčkově, aby jej hodil do vody.

Skrček utíkal a vyplašil z pobřežního rákosí hejno špačků, hlučně švitořících. V mžiku sundal prakový svazek, který měl ovinut kolem hlavy, a obratně jím hodil po ptáčích. Kostěné kuličky upevněné na tenkých řemíncích rozestřely se ve vzduchu jako smrtící síť a srazily dva špačky k zemi.

„Výborně, Skrčku!“ pochvaloval Zuboun. „Budeš mít dnes dobrou polévku!“

Svár byl zapomenut a všichni tři hoši prohlíželi omráčené špačky.

Skrček zakroutil ptákům hlavičkami a řekl: „Vezměte si je, hoši!“

Zuboun popadl špačky. „Nu ale teď si, Skrčku, od nás vezmeš rybu. Tumáš! A Červíku, ty doběhni pro košík, leží za chatou na dříví. Mám v něm vařící oblázky - vysyp je a košík přines!“

Červík odběhl, a sotva se ztratil mezi křovinami, bylo za nimi slyšet suché pokašlávání.

„Aha, Bručivec jde vybírat vrše!“ řekl Zuboun.

Bručivý medvěd těžkým krokem přicházel. Nesl si nové jasanové veslo, pracně vyhlazené.

„Kchú - kchú! Nerozumí ničemu ani Tlust'och, ani Šmajda! Mé vrše ještě nikdy neuplávaly... Však já je najdu!“ povídá si cestou, a když teď uviděl Skrčka a Zubouna, zavolal:

„Zuboune, kchú, kchú! Pojď se mnou na vodu tahat vrše!“

Zuboun, silný, zdravý chlapec, překvapen hleděl na Bručouna s otevřenými ústy a po chvílice vyrazil:

„Dnes ne, Bručoune! Říkali ráno u ohně, že je velká voda a že se nemůže s loďkou na proud...“

„Kchú, kchú! To jsou dětinské rozumy; jen pojď!“

Červík se vrátil s košíkem, a zaslechnuv Bručouna, hned zavolal:

„V táboře všichni říkají, že voda jistě vrše vzala a že se Bručoun řádně vymáchá, půjde-li s loďkou na řeku. Hned se prý zvrhne a loďka mu ještě uplave...“

„Kchú, kchú! Zalez do díry, Červíku, a netlachej tu! Já tedy půjdu sám - kchú, kchú! a ukážu všem -“

Bručoun smýkal lodici k vodě. Byla dlouhá, úzká, vypálená z topolového kmene. Laviček v ní nebylo. Veslaři buď sedávali na dně lodice a pádlovali, nebo stojíce na vratkém člunu „píchali“ vodu dlouhou tyčí.

Hoši pomáhali stáhnout lodici do vody. Když se pak Bručoun chystal již vstoupit, vskočil nenadále do loďky Skrček a velmi ji rozkymácel.

„Hybaj ven, Skrčku! Kchú, kchú, vylez, než tě vyklopím!“

„Já ti budu tahat vrše z vody, já se nebojím!“ zmužile se kasal hoch, všemi tak přezíraný.

Chudák Skrček by se asi rád nějak uplatnil. Obvykle byval odbyt za všecku svou ochotu k rozličným, i nechutným pracím. Jeho slabé, pokřivené tělo podněcovalo posměch u Medvědů, cenících si nade vše tělesné síly, velikosti a zdraví. Nic nebylo Skrčkovy platno, že obskakoval starší lovce a neúnavně jim posluhoval, když stahovali zvěř, že i ženám pomáhal v úklidu, hochům býval trpělivě terčem ne vždycky hezkých vtipů - všichni s ním zacházeli jako s tvorem méněcenným. Za úslužnost mu neděkovali a jeho dobrou snahu ani neuznávali. Byl pokřiveným hrbáčkem...

Jen taktak jej v útělu věku matka zachovala naživu, když šaman naléhal, aby byl hozen do vody...

A přece byl Skrček chlapec čiperný, jenže to nikdo neviděl. Byl veselý, vtipný hoch a rád o všem hloubal. Věčně se vyptával a jeho ustavičným „proč?“ nebylo konce. Všecko chtěl vědět a umět.

Mužům hleděl do rukou, když brousili zbraně a hotovili tětiny k lukům, ženám se pletl při tkaní a někdy jim i vymyslíl nový způsob vzorkování.

A víme už, že byl obdivuhodným krotitelem zvířat - málem jako táta.

Ochočenou sojku mu nedávno zabili, když ji chytali okolo chýše - och, na tu nikdy nezapomene! - a svým krotkým tchořem a veverkou bavíval často celou osadu... Pokoušel se ochočit i všelijakou drobnou havěť, žábu, mloka, netopýra, sysla - ale Kudrnka mu skoro všechno vyházela za plot...

Ani jeden hoch z osady se nedovedl tak lehce poškrábat nohou za uchem jako Skrček, ani jeden neuměl tak hvízdát jako on, pískat na list a napodobovat ptačí zpěv, ale to všechno nebylo uznáno za hodno pochvaly, neboť nebyl silný a v běhu ho všichni kluci předhlonili.

Když o slavnostní zkoušce síly mladých hochů ostatní chlapci junácky vytrhovali ze země smrčky stejně s nimi velké, Skrček vždycky prohrál. Nepodařilo se mu vyrvat z půdy stromek i s kořeny jako ostatním hochům. Skrčkovy se vždycky zdálo, že v zemi pevně drží stromek Zlý duch a že mu nepovolí, ať napíná svaly jakkoliv.

Zuboun vytrhl smrček tak vysoký, že na vrcholek ani nedosáhl, však s ním potom chodil do večera po osadě. To je silák! Z takových hochů budou silní lovci. Ale Skrček musí být rád, že je v osadě trpěn a že ho nevyženou.

Před Čihavým medvědem si arci nikdo na Skrčka netroufal, ale po straně si to vynahrazovali, vědouce, že Skrček nebude žalovat.

Skrčkův otec byl zase v rodě vážený a nyní sedával u poradního ohně hned vedle samého náčelníka.

Tehdy po šamanově smrti vyhlásil Silný medvěd nové posunutí rodových sídlišť. I postoupil medvědí rod ve svém území o kus dál a zbudoval si nové chaty na západním okraji Letné, zabral nové pastviny a vzdělal nová políčka na vypálených holinách. Staré

území bylo opuštěno - nebylo už dosti plodné. Silný medvěd se nyní usadil také dole při Brusnici i s novým šamanem. Postavili si tam pevné a prostranné chaty. Osada na Brusnici byla na to nemálo pyšná. Skrčkovy se tu již povedlo získat pochvalu od náčelníka, když vyškřábal do kamene kruhovitý žlábek, do něhož se pak pěkně lily náramky z roztavených bronzových zlomků.

Skrček by si býval leckdy rád pohrál mezi ostatními dětmi, ale obvykle musel utéci domů, protože ho všichni trápili a štváli. Tím více přilnul k zvířatům, s nimiž si rozuměl, třebaže všude kolem sebe viděl jen tvrdost, ba i necitelné tyraní zvířat.

Jiným dětem působilo potěšení, když mohly trýznit uvázaného medvídku nebo namlátit koze. Právě včera byl Skrček náhodou při tom.

Děti si hrály na návsi a ženy před chatrčemi mlely obilí. Skrček zatoužil po společnosti a šel k dětem, aby se účastnil jejich hry. Ale uviděl, že se děti bavi tím, že vrážejí mladým hrdličkám, vybraným z hnízda, trny do očí. Otřásl se ošklivostí a hněvem a vyrval jim ptáčata, bezmocně se třepetající. Děti se daly do křiku a Skrčkovy ošklivě nadávaly. Skrček ukázal zmučené ptáčky ženám, ale ty ho od sebe rozhořčeně hnaly.

„Zmetek takový, kazí radost našim dětem!“

Skrček pak odešel smuten do lesa. Byl roztrpčen na kruté děti i na necitelné ženy. Slabému není pomoci - myslil si - musí trpět příkoří od silných, a nikdo na světě se ho nezastane. Snad to tak musí být a Velkému duchu se to tak asi líbí. Skrček si vzpomněl, jak při nedávné slavnosti ženy stahovaly koloucha zaživa - hu! -, musil utéci od toho strašného výjevu!

Kdyby byl silný, nepřipustil by nikdy takové ukrutnosti. Kdyby byl náčelníkem - och, kdyby, kdyby! Je přece jen slabým

Skrčkem, k posměchu všeho rodu. Nikdy nebude silný, jako je jeho otec, jako je Hubatý medvěd, jako Medvědí tlapa - natož jako sám náčelník... Smutno je žít slabému... Kéž by získal někdy kouzlo, které dává sílu! Šel by kraj světa, aby je dostal... Třeba jednou objeví Zlaté údolí, o němž vypravují rodové zázky - oj! mohl by si pak koupit mocné silotvorné kouzlo u nejslavnějšího šamana na světě...

Žít pro posměch každému nemá ceny...

Skrčkův pohled se svezl z proudící řeky na nedaleké chatrče, zpola stromy zakryté. Jako by se loučil.

Tvrďá odhodlanost byla v jeho očích...

Zuboun zatím už, nečekaje na povel, odrazil loďku od břehu.

Proud ji hned chopil a snášel dolů.

„Kchů, kchů!“ Bručoun zvedl dlouhou tyč ukrytou v lodici, a stojí na jejím konci, zapíchl ji do vody. Zadržel tím ujíždění lodice.

Novým vzepřením popostrčil loďku o něco proti proudu. Ale loď se počala otáčet a přídí se už příliš vzdalovala od břehu.

Skrček uchopil pádlo a vši silou zavesloval.

Loďka se opět narovnala podél břehu.

„Kchů, kchů! Dobře, Skrčku!“ pochválil ho Bručoun.

Zuboun a Červík doprovázeli loďku po břehu až k olšinám, kde je močál nepustil dále.

„Však oni zvrhnou, uvidíš, Červíku! Jak je to strhne dál na vodu, budou tam!“ prorokoval Červík.

„Ale Skrček umí plavat!“ připomínal Červík.

„No, hrabe - ale i kdyby uměl pořádně, nebude mu to moc platné. Jak je jednou vezme proud, stáhnou je peřeje Veliké řeky a nic jim nepomůže, že umějí plavat! Tady se už utopilo lidí - a dobrých plavců!“ rozumoval Zuboun. „Slyš jen, jak prahy dnes hučí! Je to slyšet až sem. Roztříská je to o skaliny, uvidíš.“

Zatím se oba plavci na loďce usilovně namáhali, aby postoupili proti proudu. Podle břehu, kde se Bručoun mohl tyčí odstrkovat, to ještě šlo, ale sotvaže se dostali někde na hlubinu, nestačila

Skrčkova síla, aby udržela směr, a loďka byla pokaždé splavena o kus zpět.

Bručoun zatínal zuby, svaly na pažích se mu mocně duřily, ale nepovolil. Přece se dostali za vtok Brusnice; tam našli první vrš.

Skrček vyndal z vody plavák a táhl za provaz, až se ukázala vrš na hladině. Bručoun zatím vzeprl loď o tyč. Skrček uchopil vrš, ale nemohl ji dostat do loďky. Bručoun mu tedy pomohl: nadzvedl proutěný košík a Skrček jej překlopil do lodice.

Dvě větší ryby a několik drobných rybek se třepotalo ve vrši.

„Pozor!“ vykřikl Skrček, vida, že se uvolněná loď otáčí po proudu.

Bručoun v mžiku zabodl tyč do vody a opřel se o ni. Když pak ji chtěl vytáhnout, tyč nešla ven. Uvázla v písku.

Bručoun ji tedy honem silně popadl a zatahal. Tyč povolila, ale loďka se tak zahoupala, že se do ní hrnula voda.

„Kchů, kchů! Sed, Skrčku, nebo zvrhnem!“ vykřikl Bručoun a několikerym odstrčením dostal lodici k břehu.

Chvilí odpočívali.

Nad řekou přeletěla divoká kachna. Tenky krk měla natažený a křídly mocně mávala. Nejspíš ji něco vyplašilo z úkrytu v rákosí.

Bručoun znovu zarejdoval na vodu. Objíždějící vzrostlé rákosí, dostali se oba plavci na větší vodu. Proud tu nebyl veliký, jelikož je chránil břeh vybíhající do vody. Postupovali dosti dobře.

„Kchů, kchů! Tuhle za tou špičkou je druhá vrš,“ hlásil Bručoun.

Šťastně se dostali až na špičku vyčnívajícího mysu, ale tu se

Skrčkovi nepovedlo dobře zakormidlovat a loď vyjela příliš daleko do řeky. Bručoun ještě odstrčil loďku silně kupředu, ale poněvadž lodice byla již stočena, popohnal ji tím ještě víc od břehu.

Skrček pádloval ze vši síly, až hekal, ale loď již k břehu nevrátil.

„Kchů, kchů!“ Bručoun nedosáhl tyčí na dno a musil jí nyní jen veslovat.

Ve chvílce byli daleko od břehu, téměř uprostřed řeky, a proud bral loďku víc a více zpět.

„Bručoune - člověk ve vodě!“ vykřikl Skrček a ukazoval na vodu.

Z hlubiny vyčnívaly větve nějakého vyvráceného stromu, jež právě unášel proud okolo.

„Kchů - dej pokoj a vesluj!“ ozval se Bručoun zuřivě. Žíly na čele mu naběhly, na prsou krvácel, jak se odřel o tyč.

U větve plovoucího stromu se objevila ruka, ale ponořila se zase, zaplavena vlnou. Hned potom v odlivu vln se ukázala hlava nějakého starého člověka, zvrácená nazad a smrtelně bledá. Skrčkovi se zdálo, že ruka tonoucího člověka chňapala po větvi, a chtěl zarejdovat k plovoucímu kmeni.

„My se teď musíme postarat o sebe, kchů, kchů!“ volal Bručoun na hocha a snažil se obrátit loďku k břehu.

Avšak Skrček zabral několikrát pádlem za loďkou a podařilo se mu, že lodice zajela do větvi onoho stromu.

Bručoun hrábl tyčí pod větev sem tam a řekl, že tu nic není.

Náhle vodní vír vyrazil takřka celý strom na hladinu a tu se vznesl na povrch i onen člověk, ležící bezvládně mezi větvemi.

„Už je utopený, nech ho!“ řekl Bručoun. Ale Skrček se chytil listnaté větve a přitahoval se ke stromu. Pak zachytil ruku neznámého ubožáka a tahal ho na loďku, až by ji býval málem převrhl.

Bručoun hodil tyč do člunu, popadl utopence v polou těla a vtáhl ho do lodice. Přitom se zase nabralo mnoho vody a hrozilo úplné potopení vratkého plavidla. Náhodou se loďka dostala mezi silné větve stromu a zachránila se tím na hladině.

Bručoun vytrhl Skrčkovi pádlo z ruky a honem jím šplíchal vodu z loďky.

Neznámý člověk ležel v loďce úplně nehybně.

Loďka i se stromem byla unášena proudem. Už byli zase proti

ústí Brusnice a prudký proud hrozil uchvátit je vbrzku do pověstných nebezpečných prahů.

Bručoun zuřivě vyhazoval vodu a Skrček rukama pomáhal.

„To už stačí. Kchů, kchů! A teď honem ke břehu, nebo bude zle!“

Odstrčil se od plovoucího kmene, a co jen síly měli, úporně veslovali k břehu.

Z osady u Brusnice už se všechno obyvatelstvo seběhlo na pobřeží a vyděšeně pozorovalo zoufalý zápas obou veslařů. Doplují? Dostanou se na břeh?

Šmajda, Tlust'och, Tlapa i několik hochů běželi po břehu, aby člunu v ohybu řeky pod Letnou nadběhli; povzbudivě pokřikovali na Bručouna i Skrčka:

„Vydrž!“

„Zaber víc!“

„Ještě chvíli!“

„Teď přidej!“

Už bylo vidět, že se loďka přece jen vítězně vymanila z dravého proudu a že se zřejmě přibližuje k břehu.

Ale i nebezpečný práh se blížil.

Křik na pobřeží vzrůstal.

Konečně několik posledních temp a loďka vyjela přídi na břeh.

Muži z osady ji hned chytili a vytáhli na sucho.

„Jejejeje! Někoho přivezli!“ vykřikovali. „Ale je utopený, ani se nehýbá!“

Skrček se překotil z loďky na břeh a zůstal ležet, hluboce oddychuje. Bručoun stál a utíral si zpotené čelo. Jeho „kchů, kchů!“ bylo slyšet, ale mluvit ještě nemohl.

Muži vynesli neznámého člověka z loďky a křísili jej.

„Ten není od nás ani z jiného našeho rodu,“ usuzovali Medvědi.

„Hleďte, ten hranatý náramek! Takové nosí lesní národ tam daleko za brdským pohořím...“

„Kchů, kchů! Dobře ses držel, Skrčku!“

Tajemný zločin

Usměvavy, slunny den nastávajícího léta.

Od příhody na rozvodněné Vltavě uplynuly dva měsíce.

Cizinec, kterého tehdy Bručoun se Skrčkem vytáhli z vody, nebyl mrtev; podařilo se jej vzkřísit. Ukázalo se, že je i několikrát raněn. Jistě jen mocným kouzlům nového šamana se podařilo zachránit cizinci život. Když se pak už mohl vyhřívat na kamenném sedátku před náčelníkovou chatou, dověděli se od něho zvědaví Medvědi, co se mu přihodilo. Byl to Sigúl, jeden z předních mužů lesního národa z jižních a západních Čech, který své mrtvé pochovával v kamenných mohylách. Medvědům byli tito „Mohylci“ z doslechu poněkud známi, avšak bližších styků s nimi neměli ani přátelských, ani nepřátelských.

Mohylci byli veliký národ, jehož četné kmeny vypásávaly svá stáda na roztroušených pastvinách, vypálených ohněm v nesmírných lesních oblastech bukových a dubových při Lužnici a Otavě, jakož i v rozsáhlém údolí řek stékajících se do Mže. Při dolní Vltavě se doposud neobjevovali. Měli bronzové zbraně i bronzové šperky, ale odlišné od zbraní a šperků domácího lidu ve středních Čechách.

Zkušený Sigúl byl vyslán svým kmenem, aby s dvěma průvodci putoval po dolní Mži, a bude-li možno, i pak dále po Veliké řece, a pátral tu někde po nových, dobrých a rozsáhlých pastvinách, jichž se kmenům lesního národa již tísnivě nedostávalo.

Hledači prozkoumali již údolí dolní Mže až k jejímu ústí do Veliké řeky a podle ní postupovali pak dále k půlnoci. Tu se jim kupily do cesty nové a nové překážky. Skály a příkré pobřežní vrchy zatarasovaly jim často průchod podle řeky, takže musili překážku někdy daleko horem obcházet. Pak zase - kde řeka již vstoupila do prostranné kotliny - stavěla se jim do cesty četná říční ramena s peřejemi, ostrovy a močály.

Namáhavým postupem divoce zarostlým pralesem byli velice unaveni. Sigúl rozhodl, že si tu na volnějším kousku pobřeží den odpočinou.

A zde, pod temným Petřínem, mimo všechno očekávání výprava náhle skončila. Byla přepadena divokými zbojníky a oloupena cenné dary, které měla přichystány, aby si naklonila náčelníky rodů při vyjednávání.

Co se s jeho průvodci stalo, Sigúl dobře neví; nejspíš jsou mrtví.

Sigúla lupiči zle poranili a hodili ještě do vody, nejspíše proto, aby zahladili stopu svého neslýchaného činu. Naštěstí se Sigúl chytil nějakého plovoucího stromu, a co se dál dělo, už neví.

Náčelník Medvědů, Silný medvěd, byl velmi pobouřen, když se dověděl o tomto zločinu, jakého nebylo pamětníka, spáchaném v obvodu rodového území Medvědů. Ani sousedé Bobři nechtěli o tom nic vědět a odmítli jakékoliv podezření, že by se příslušníci jejich rodu přepadu nějak byli účastnili. Ani Medvědi, ani Bobři nechtěli pykat za přepadení cizinců.

Nemohli arci vysvětlit, jak se mohlo stát, že na místě zločinného

útočení byla nalezena mrtvola Čihavého medvěda. Sigúl tvrdil, že je to zřejmý důkaz pro vinu Čihařovu; jistě byl mezi útočníky a při zápase se Sigúlovými průvodci ztratil život. Všichni Medvědi se ovšem tuze zaklínali, že by Čihavý medvěd nikdy nebyl schopen takového zločinu, ale Sigúl k tomu ani okem nemrkl, jen konečně chladně řekl:

„Jste „vinni!“

Náčelník rodu Medvědů jen stiskl rty a neodpověděl.

Všechn rod znal zákon, neúprosně platný mezi všemi kmeny i rody:

1. ROD ODPOVÍDÁ ZA ČINY SVÉHO PŘÍSLUŠNÍKA.

2. NEZJISTÍ-LI SE PACHATEL, JE VINEN ROD, NA JEHOŽ ÚZEMÍ BYL ZLOČIN SPÁCHÁN.

Medvědi se tedy asi nevyhnou pomstě lesního národa...

Nešťastný Čihař! Co ho to jen napadlo, že se místo obvyklé čížby účastnil zbojnického pychu a navždy poskvřnil jméno svého rodu!

Bylo to tehdy leknutí v rodě, když schvácený Tlustůch přiběhl do osady všecek vzrušen, zdaleka hlasitě volaje:

„Čihař je zabit! Čihař je zabit!“

Nechali Sigúla, již oživlého, v opatrování šamanovi a ženám a všichni utíkali pobřežní stezkou pod Petřín, kde prý podle Tlustůchovy zprávy leží Čihař.

Mezi prvními byl Skrček. Hrozná novina jej podnítila k zoufalému běhu. Zapomněl na smrtelnou únavu z vysilující plavby po

Velké řece. Jeho slabé nohy oživily novou silou a letěly jako nikdy.

Jeho stísněné plíce oddychovaly tak mocně, že se nemohly vejít pod žebra, silně prohnutá. Rozbouřeně srdce je div nerozbilo.

Vbrzku jej bolestně píchalo a dech mu již nestačil, až by byl schvácen padl po hlavě do zrádného močálu.

Není zabit, není zabit!“ nářikavě volal Skrček a běžel a běžel.

Šmajda, Tlust'och a Zuboun doběhli právě před ním na místo.

Klekli kolem mrtvoly a prohlíželi ji.

„Je to pravda, taťka je zabit!“ s výkřikem dopadl Skrček na zem a rval trávu kolem sebe.

Přiběhl náčelník Silný medvěd a ještě několik mužů a větších hochů.

Nikdo ani nehlesl. Vážně pohlíželi na zachmuřeného náčelníka.

Cítili, jak těžce nese ztrátu znamenitého lovce.

Skrček s vyjevenýma očima se postavil blízko náčelníka, aby slyšel jeho slova. Čekal na útěchu, snad i na paprsek naděje...

Silný medvěd patrně pokládal nějaké řečnění za nemístné a zbytečné, neboť rozepjav paže, započal úmrtní žalozpěv rodu Medvědů, stojí za hlavou zabitého Čihaře a hledě k slunci.

Nejprve silně vykřikl táhlé zvolání, jež se ryčně rozlehlo do tichých lesů povltavských a po širé hladině Veliké řeky.

„Ej - a - ho!“

Bylo v něm plno opravdového smutku; úlevou vybuchl tu potlačený cit.

Náčelník pak ve strnulém postoji, stále hledě do slunce, vyzpíval starobyly rodový žalozpěv. Byla to řada dlouhých výkřiků beze slov. Pořád se jen opakovalo „ej - a - ho!“

Všichni muži, co tu byli, i ti, kteří teprve přišli, opakovali náčelníkův žalozpěv sborem a pak, propíchnuvše si silné paže pod rameny, prostrkovali si ranami tenké vrbové proutky na znamení smutku. Krev jim tekla po pažích na lokty a kapala na trávu. Nikdo nedal znát bolest.

Skrček marně čekal, že Medvědi zahájí pátrání po příčině a okolnostech smrti jeho otce a že budou ihned pronásledovat opovážlivé vrahy.

Místo toho Medvědi znovu a znovu opakovali svůj kvilivý žalozpěv a přestali, teprve když všichni už měli v pažích zatknuté vrbové proutky a všichni byli pomazáni krví.

Nyní konečně náčelník zahájil vyšetřování. Zjistilo se: Čihař dostal dvě rány, jednu oštěpem do boku a druhou nějakým kyjem do hlavy... Stalo se to asi toho dne ráno. Velikou řekou uplynulo dosti vody, aby zločinci mohli uprchnout a skrýt se v bezpečí. Nicméně nutno se pokusit o jejich dopadení.

Dlouho o tom Medvědi rokovali, až se i pohádali. Silný medvěd dal pak příslušné rozkazy a muži se rozešli po několika skupinách honit vrahy. Dva muže pak poslal k sousednímu rodu Bobrů se vzkazem, aby i oni zahájili pátrání, neboť jejich území sahalo sem blízko a vrazi se mohli skrývat třeba v jejich zemi.

Skrčkovy poznámky byly povýšeně odbyty.

Večer se všichni vraceli do osady s nepořízenou.

Kdo zabil Čihaře, zůstalo hádankou. Od smrti Křivé huby neměl

Čihař v rodě nepřítele a mimo rod byl všude vážen.

Zběhlo se tu něco, co nelze nijak vysvětlit.

Ale Sigúlovo vyprávění o úkladném přepadu osvítilo jako blesk temný případ. Nicméně někteří rozvážliví muži v rodě říkali, že Čihař přece neměl potřebu loupit, máje všeho dostatek, a že ho ani bronzové šperky poutníků nemohly lákat, aby se jich zmocnil násilím.

K nějaké mstě pak neměl u neznámých cizinců příčiny...

A kdo byli ostatní spolupachatelé? Vždyť Sigúl řekl, že jich bylo pět a jeden! Byli to Medvědi? Bobři? Kdo?

Přece jen nebylo vše jasné.

Do světa

Od otcovy smrti se Skrček měl špatně. Nikdo mu neposkytl ochrany ani pomoci a Kudrnka byla na něho zlá. Ačkoliv se snažil naklonit si macechu úslužností, nedařilo se mu to.

Kudrnka mu vyházela skoro všechna zvířata, která v chatě choval, pokud je nesnědla. Z krásného ptactva ve třech proutěných klecích si uvařila polévku... Stěží zachránil svou veveříčku, jež jediná ho dovedla teď obveselovat. Tchoř byl zachován naživu, protože

Kudrnce příliš páchl, ale smrt má slíbenou od toho dne, kdy se jí dostal na schovaná vajíčka.

Kudrnka, vdova po Čihařovi, cítila na sobě špatně skryvané opovržení, kterým ji stíhal rod, a stranila se teď lidí. Už nikdy nezpívala, nikdy nemlela obilí s ostatními a hlínu na džbánky si hnětla úplně zvlášť, o samotě, což nikdy dříve nečinila.

Skrček pak byl ještě víc odstrkován a posmíván nežli doposud.

Kluci ho dokonce kamením zahnali, když šel mezi ně.

Proto si Skrček dnes vyhledal samotu. Sedl si pod keř u potoka.

Vzal si s sebou pišťalu, kterou si dovedně zhotovil z holenní kosti laně, ale ani si nezapískal. Zahleděl se na protější petřínskou stráň.

Pak položil pišťalu vedle sebe a dal se do pláče.

Bylo mu nevýslovně teskno.

Když si slzami ulevil, vstal a šel - kam nyní často chodíval - k hrobu svého otce pod lesnatý Petřín.

Tam na rovu nedávno nasypaném bylo vidět zbytky obětovaných milodarů. Na dřevěném kůlu byla nastrčena slavnostní ozdoba, kterou nosíval Číhavý medvěd na hlavě při obřadních tancích, a jeho opasek, pobitý bronzovými plíšky. Na hrobě samém vedle kůlu ležely dva džbány a miska.

Skrček natrhal cestou trochu červených jahod a položil je na misku. Taťkův duch rád přijme čerstvé jahody od svého Skrčka.

Hrob odsouzeného.

Skrček jediný neuvěřil, že by jeho otec byl vinen. Dobře si tenkrát prohlédl všechny stopy na místě zápasu, pokud se ještě zvědavci nesběhli, a stopy ty mu pověděly pravdu - jeho otec je nevinný.

Sám taťka ho vyučoval ve stopařství. Skrček se nikdy nechlubil silou a rychlým během, jako činívali ostatní chlapi v rodě, ale zcela jistě ho žádný z hochů nepředstihl ve stopování a ve výkladu znamení.

A tehdy Skrček bezpečně našel stopu svého otce - byla úplně osamělá a vedla přímým směrem.

To přece dokazuje, že Číhavý medvěd nebyl v tlupě útočníků, nýbrž že k nim přicházel samotný ze strany. Vzdálenost stop od sebe svědčí, že Číhavý medvěd utíkal a že měl naspěch, neboť běžel přímo a nevyhýbal se překážkám. Skrček uzel nalomené větévky v houštině, kudy si jeho otec prorážel cestu. Takto si přece nepočíná útočník!

Tak chytrý Skrček byl, aby věděl, že útočník postupuje pomalu a křivolace, že využívá místních krytů, aby se dostal nepozorován k cíli a překvapením oběti si mohl zajistit vítězství.

Když se tenkrát Skrček opovážil toto své pozorování pronést nahlas shromážděným Medvědům, vysmáli se mu, neboť stopy byly zatím zničeny zástupem příchozích, a ani nejbystřejší stopaři z rodu už tu nedovedli nic bezpečně určit.

Skrček byl nezvratně přesvědčen, že správně četl stopu svého otce; znal ji dokonale a bezpočtukrát ji v lese vyhledával. Nemůže se zmýlit, neboť otisk levé nohy jeho otce byl ode všech jiných odlišný.

Mělt' Číhavý medvěd na levé noze všechny prsty kromě palce zchromlé po úrazu, a proto zanechával zvláštní otisk, lehce poznatelný v měkké půdě.

A toto bezpečné znamení Skrček ve stopách skutečně našel. Opakovalo se několikrát - pravá noha otisk obyčejný, levá noha otisk znetvořený.

Tu přece nemůže být pochybnosti, že je to stopa jeho otce, Číhavého medvěda!

Avšak nikdo Skrčka nevyslechl a jeho žalostné volání splynulo s šuměním stromů a zaniklo bez povšimnutí. Copak takový Skrček může povědět zkušeným lovcům!

Když pak byly stopy zašlapány, Skrček viděl marnost svého úsilí a pln trpké žalosti zalezl stranou.

Byl to hrozný den!

Při táborových ohních slýchal nyní dost často kruté odsuzování svého otce. Neozýval se už, jen hlava se mu klonila k zemi. Neměl už síly, aby vykřikl, že jeho otec není vinen, že naopak běžel obětavě sám Sigúlovi na pomoc, aby ho i jeho průvodce bránil proti neznámým útočníkům...

Jízlivý smích by mu byl odpovědí, proto už mlčel a jen zticha vzdychal, aby si ulevil, neboť by se byl jinak zalkl.

Dnes se starý Sigúl loučil s rodem medvědů.

Odejde, byť ještě slabý, aby pověděl svému lidu o krásných pastvinách při Veliké řece. Medvědi je musí postoupit, neboť jsou povinni pokoutou za spáchaný zločin! Dost o tom už Sigúl napověděl při večerních rozprávkách.

Neustoupí-li Medvědi dobrovolně, přijdou sem lesní rody a vynutí si pastviny zbraněmi. Sigúl sám je sice stár a bojovat nemůže, ale pošle svého syna Dagúra - mnoho a rád o něm Sigúl vypravoval.

Jsou-li jeho slova pravdivá, je to junák nad jiné udatný a moudrý.

Sigúl zajistí svému synovi pomoc lesních kmenů; slíbí jim tučné pastviny a jejich náčelníky obdaří skvostnými bronzami...

Sigúl také pověděl, že má kdesi v lesích skryt bronzový poklad, jen on sám o něm ví... Teď pro něj půjde, vyzvedne si jej a odevzdá synovi, až jej pošle na válečnou výpravu...

Medvědi sice neukazovali strach ze Sigúlových nářeků, ale mezi sebou hovořili s obavami o blízké budoucnosti.

Dnes se věc rozhodne.

K táborovému ohni v Medvědí zátoce u Brusnice sešel se téměř všechen medvědí rod, sedící v okruhu Letné. Sám náčelník Silný medvěd zasedl tu v slavnostní vestroji s oběma syny, i šaman, mocný kouzelník a zařikávač zlých duchů, a s nimi všichni dospělí muži.

Sigúla posadili na čestné sedátko. Bylo na něm vidět, že přestál těžkou nemoc. Bledá, svraštělá kůže jeho obličej to prozrazovala, i když čilé, lesklé oči, rázné pohyby a velitelská řeč svědčily o síle dosud nezložené.

Zvědavé ženy i děti se nesměly účastnit slavnostního shromáždění, nicméně obstupovaly opodál zástup mužů a pohotovým jazykem horlivě posuzovaly všechno, co se dělo. Třebaže neměly hlasovací právo, mnohdy už jejich bouřlivý souhlas nebo zase ječivý nesouhlas rozhodl o osudu projednávané věci.

Hoši - naděje medvědího rodu - seděli ve skupině na zemi a hlučně rozprávěli. V nedávných bitkách zle poškrábaný Kačer se nafukoval před ostatními druhy:

„Když povídám, že neumí čarovat, tak neumí! Copak by si byl býval sám nepomohl z vody, kdyby si mohl zavolat ducha na pomoc?“

„Třeba byl Zlý duch silnější a Sigúl prohrál,“ vmísil se do hovoru

Skrček, „všichni duchové nejsou stejně mocní...“

„A říkejte si co chcete, náš šaman je jistě větší kouzelník! Víte, jak zahnal černou smrt z našeho rodu, že jen tři děti umřely, kdežto v jiných rodech všechno živé z polovice zhybnulo!“

„A velkou vodu zastavil, že povodeň nedosáhla našich chat...“

„Já tomu Sigúlovi moc nevěřím!“ pokračoval Kačer dále. „Vždyť on myslí, že jsme hloupé kavky a že nám může na nos všet bulíky!“

Slyšel jsem ho, jak při posledním táborovém ohni povídal, že v mladém věku byl daleko na polední straně, kde viděl

hory vysoké až do oblak - hehehehé! - a že na jejich vrcholech byl sníh - hehehehé! - slyšíte? - v létě byl na horách sníh!“

Všichni hoši se smáli s Kačerem. Jaký to nesmysl se Sigúl nestydí vypravovat rodovému shromáždění!

„Že ho někdo z našich hned neusadil!“ přál si Červík. „Takhle si dělat z Medvědů dobrý den!“

„Je host!“ poznamenal Zuboun.

„Ať tedy nemluví hlouposti! Copak mu můžeme věřit, že v těch cizích zemích viděl vesnici stát na vodě, na nějakých kůlech? Copak by to šlo postavit? Vždyť by ty kůly ve vodě nestály! To si jistě vymyslí!“

„A víte, hoši, já tomu věřím,“ vážně pronesl Skrček.

„Hahá! - Hohó! - Hehé!“ smáli se hoši Skrčkovi.

„Skrček věří, že může být v létě sníh - a vesnice na vodě!...“

Hoši se váleli smíchem po zemi, až nohama vysoko třepali a v tvářích zrudli.

„Já bych to chtěl vidět...“, jakoby pro sebe řekl Skrček a v myšlenkách ponořen strčil si hlavu mezi kolena. Vzpomínal na rozprávky u večerních ohňů, kde se vypravovalo o cizích, vzdálených krajinách, o lidech s jedním okem na čele, o dracích a mocných kouzelnících...

„Však náš Hubatý medvěd pěkně Sigúla usadil, když žvanivý Sigúl vykládal, že celá země plove ve vodě a že to je moře bez konce a se slanou vodou,“ pokračoval v rozprávce Zuboun.

„Hahá! Hehehehé!“ smáli se zase hoši. „Jak jen ten Sigúl nás může takhle navalovat! Moře bez hranic! Každý rybník má břehy, každá louže i řeka!“

„Moře vsutku nemá konce,“ vmísil se zase Skrček. „Teče prý do něho i naše Veliká řeka a deset jiných řek tak mohutných jako tato řeka.“

„Jé - Skrček je hloupý!“ volali zas hoši posměšně.

„Ty tomu věříš, že řeky tečou do moře? Pomysli přece, že řeky tečou ve dne v noci, v létě v zimě - a Hubatý medvěd řekl Sigúlovi, že by moře musilo už dávno přetéci a zaplavit všecku zemi, kdyby řeky do něho tekly!“

„A kdyby byla v moři slaná voda, všichni lidé by leželi na břehu a lízali by ji, nikdo by nebyl tady!“

„Ano, ano, jako u Slaného pramene chytají vzácnou slanou vodu do misek a džbánů a za obilí a bronz prodávají! Byl jsem tam a viděl jsem ten malý pramínek. Jak by mohlo být celé ohromné moře slané?“

„V moři není voda slaná,“ připouštěl Skrček, „to asi Sigúl slyšel od kupců, kteří nikdy moře neviděli. V naší Veliké řece není slaná voda, a v žádné řece, v žádném rybníku. Nemůže být tedy ani v moři voda slaná, poněvadž v moři se shromažďuje voda z naší

Veliké řeky...“

„Buď zticha s takovými nápady, Skrčku! Už jsme ti řekli, že řeky netečou do žádného moře! Měj přece rozum, že by moře dávno přeteklo a řeky v pramenech by vyschly.“

„Tak - kam tedy tečou řeky? Povězte!“

„Na konci Veliké řeky je díra v zemi a všechna voda do ní vteče.“

Veliký duch vede řeku pod zemí zpátky a u pramenů ji zvolna vypouští na povrch.“

„Jak by mohla voda zpátky do vrchu?“ namítal Skrček.

„S tebou, Skrčku, je těžká řeč! Je to zkrátka pravda, protože se o tom můžeš přesvědčit, když nevěříš. Kopej kde chceš v zemi a přijdeš na vodu, kterou Veliký duch vede pod zemí k pramenům řek. Mám pravdu, hoši?“

„Tak jest!“ souhlasili všichni.

„Ale to může být v zemi jen voda vsáklá při dešti,“ opět poznamenal Skrček.

„Hoši, už s ním nemluvmě! Nejsme tak hloupí jako on. My přece víme, že voda v zemi je, i když neprší, a prameny a řeky tečou, i když v létě je pořád sucho. Není to tedy žádná voda dešťová...“

A nechme toho mudrce být! Pojdme raději k poradnímu dubu - už začnou rokovat. Ať něco slyšíme!“

Hoši se zvedli a popošli blíž k zástupu. Zvědavě naslouchali.

Šaman Tupý čenich, vyučenec a nástupce Křivé huby, hovořil tu právě ke skupině mužů nějak velmi rozčilen.

Byl přistrojen do vlčí kožešiny a na hlavě měl za řemínkem nastrkaná dlouhá pera. Na pažích i na nohou mu visely na šňůrkách zavěšené drobné předměty, škeble, kůstky a vyřezávaná dřívka.

U opasku měl připevněny lykovy váček; v něm ukrýval svá kouzla.

Také v uších měl prostrčena dřívka. Tváře i čelo měl pomalovány červenými pruhy. V ruce držel šamanskou hůl, vyzdobenou řezbami hada, slunce, medvěda a řadami vroubků. Tupý čenich byl v rodě ve velké vážnosti; někdy i samému náčelníkovi odmouval, opíraje se o souhlas svých přívrženců. Bylť velmi ctižádostivý a usilovně se snažil, aby se vyznamenal. Leckdy se mu to už podařilo. Jeho slovo při společných úradách mnoho platilo.

Hoši mohli na něm oči nechat, jak přecházel sem tam tanečním krokem a s okázalými pohyby; přitom se velmi malebně uplatňovala jeho vystroj a na něm zavěšené ozdůbky tajemně chřstily.

Tupý čenich rozhazoval rukama a prskal kolem sebe. Zlostně se škaredil na klidně sedícího Sigúla, jenž, zdá se, ničeho si nevšímal.

Šaman obešel tak všechny shromážděné muže a vrátil se k náčelníkovi.

„Silný medvěde, všecek rod je zajedno, že by se nesrovnávalo s naší ctí, abychom přistoupili na jakoukoliv náhradu za zločin nespáchaný,“ řekl šaman, nic se neohlížeje na to, že cizinec sedí vedle.

„Už jdou! Bobři jsou tady!“ volali kluci hlídající na stromě.

Čtyři vyslanci spřáteleného rodu Bobrů byli přijati s obřadnými poctami. Silný medvěd jim potřásl rukama a uvedl je na kamenná sedátka v poradním kruhu.

Čerstvá, vonící pečeně byla podána hostům. Prvý Bobr vzal maso do rukou, ukousl notný kus a podal druhému. Ten si

rovněž ukousl kus masa a podal třetímu. Takto se vystřídali všichni a čtvrtý Bobr odevzdal zbytek zase poslušující Medvědi.

Medvědi přitom okukovali hosty a čekali, zda projeví spokojenost.

ABobři skutečně ukázali, že dobře znají společenské mravy; jakmile spolklí sousta pečeně, hlasitě zamlaskali a okázale si olízli mastná ústa. Tím k úplné spokojenosti Medvědů dosvědčili, že jim pečeně chutnala, a vítací obřady byly skončeny.

Bobři upřeli oči na Silného medvěda, vyzyvající ho takto němě, aby zahájil poradní jednání.

„Kchů, kchů!“ ozvalo se v zástupu mužů a přerušilo nastalé ticho.

„Ctný a slavný rode medvědí!“ začal vážně náčelník. „Víte, oč běží.

Není slyšáno, že by se kdy na území našeho rodu stal takový zločin, U Velikého ducha pravím, že pachatelé nebyli Medvědi, kromě jediného Čihaře, jenž už přijal svou odplatu! Nelze na nás požadovat další zadostiučinění...”

Šaman pokyvoval hlavou a přehlížel zástup, aby se ujistil, že všichni jsou téhož mínění. Náčelníka nikdo nepřerušoval slovy; jen posunky mužů projevovaly zřetelně souhlas.

Silný medvěd pokračoval:

„Nežli odpovíme ctnému Sigúlovi z lesního národa, vyslechneme ještě své přátele z udatného a mocného rodu bobřího. Prosím, aby otevřeli svá ústa.“

Bobři byli patrně již domluveni o společném prohlášení. Proto bez velikých porad a dohadování povstali a Tučný bobr promluvil za ně za všechny:

„Udatný a mocný rode medvědí! Ani náš rod není vinen zločinem u Veliké řeky. Máme dostatek dobytka v ohradách, naše ženy jsou tučné a zemljanky plné obilí. Bobři nemají zapotřebí loupeží si pomáhat k bohatství, neboť není v našem rodě chudého, který by řekl: ‚Nemám dost masa, nemám dost mléka, nemám dost mouky!‘

Není v rodě Bobrů dívky ani ženy, aby se na její paži neleskl bronzový náramek. Bobři se neprovinili a náhradou povinni nejsou.“

Všichni Bobři zase vážně usedli a jakoby lhotejně hleděli klidně před sebe. Veškeré množství nyní dychtivě očekávalo, zda se cizinec Sigúl spokojí tímto odmítnutím svých požadavků. Silný medvěd ho pokynem vyzval, aby se ujal slova.

„Kchů, kchů!“ ozvalo se kašlavě v zástupu.

Starý Sigúl povstal. Teď bylo vidět, že je veliké postavy; převyšoval o svršek hlavy i samého Silného medvěda. V ruce držel dubovou hůl a zpočátku se o ni opíral. Začal mluvit ke ztichlému množství.

Přes cizí přízvuk a někdy nevhodně užitá slova všichni mu dobře rozuměli.

„Ctní a slavní Medvědi! Ctní a slavní Bobři! Třeba mi říci, že udatný bojovník Bručivý medvěd a zmužilý Skrček zachránit mi život. Sigúl děkovat jim a nikdy toho nezapomenout. I všem děkovat, kteří v těžké chorobě v pomoci mi stát. Za to já vzdávat se náhrady za uloupené bohatství, za šperky i zbraně, které jsme nést s sebou...”

Zde si Sigúl oddychl a rozhlédl se po zástupu, aby pátral, jakým dojmem jeho řeč působí. Ale viděl všude kamenný klid. I pokračoval studeným hlasem:

„Za usmrcení dvou průvodců Sigúl žádat spravedlivou náhradu.

Medvědi a Bobři dát mi po dvou otrocích, kteří se mnou jít do mého domova. A takto v pokoji skončit se událost nedobrá. Slyšeli jste mě.“

Sigúl usedl. Hlavu držel vzhůru.

„Ctný Sigúle z lesního národa!“ odpověděl náčelník. „Vítáme tvá slova, že šperky a zbraně bronzové nahradit nežádáš.

My se necítíme povinni ani otroky tobě poskytnout. V našich rodech není otroků ani pánů. Jsme lid svobodný. Jen kupci, kteří naši zemi procházejí, mají otroky k své službě. Nemůžeme tedy vyhovět tvé žádosti, neboť ani Medvěd, a dozajista též ani Bobr dobrovolně za otroka nepůjde.

Vezmi slova má do uší svých a na žádosti nemožné zbytečně netrvej.

Domluvil jsem.“

Všeobecný souhlas zabouřil shromážděním, když náčelník skončil.

Znovu vstal starý Sigúl a jeho slova byla chladně přísná:

„Ctní a slavní Medvědi, ctní a slavní Bobři! Můj národ je mocný a bojovníků jeho jako hvězd na obloze, jako stromů v lese, jako rybek v řece... Oj, vy, kteří vodu oslazovat medem a točit nit, válet ji mezi oběma dlaněmi! Sigúl vyslechnout vaši odpověď a říci vám, že lesní národ nenechat zločin bez odplaty - přijít sem a obsadit vaše pastviny! Sigúl domluvit...”

„Kchů, kchů! Měl jsem tě v té vodě nechat!“ zvolal Bručoun a mnoho hlasů reptalo proti Sigúlovi. Všichni byli vzrušeni jeho prohlášením, jež přece neznamenalo nic jiného nežli vypovězení nepřátelství. Někteří muži se nezdrželi a odplivli si. Ihned se však vzpamatovali a nohama slinu rozmázli. Byloť těžkým proviněním před náčelníkem nebo před hostem se vyplivnout. Kdyby to byl náčelník zhlédl, jistě by byl pachatele přísně potrestal.

„Nebojíme se lesního národa!“ volal šaman. „Nebojíme se lidí, kteří točí nit, válejíce ji jednou rukou po stehně. Veliký duch nás ochrání.“

Náčelník posunkem ukrotil šum a vykřikl:

„Takové je poradní shromáždění Medvědů a Bobrů, nebo skřehotavých vran a kvákavých žab?“

V tu chvíli bylo úplné ticho, a náčelník vyslechnuv, co mu Sigúl ještě potichu připomenul, vážně prohlásil:

„Můj bratr Sigúl si přeje, abych se optal, kdo z vás Medvědů a statečných Bobrů by jej, starého, chtěl doprovodit do poledních lesů, kde chce vyzvednout ukrytý tam bronzový poklad. Znamenitou odměnu slibuje...”

Náčelník se otáčel kolem dokola, ale nikdo se nehlásil. Medvědi i Bobři pohlíželi do země.

„Nikdo se nepřihlásí?“ zvolal náčelník ještě jednou. „Nuže skončena je porada. V pokoji se rozejděte! Bručoun, Tlust'och a Šmajda doprovodí našeho hosta na hranice rodového území; tam jej odevzdají

Bobrům, aby podobně učinili a vyprovodili jej v bezpečí za hranice. Nebude vlasu zkřiveno Sigúlovi v našem území. O další cestu za pokladem se pak postará sám.“ Shromáždění se rozcházelo.

Muži mezi sebou hovořili o možném nájezdu lesního národa, ale většinou nevěřili, že by mohlo k válce dojít.

Z každé chaty v osadě při Brusnici dostal Sigúl nějaký dárek na cestu. Potraviny byly uloženy do dvou košíků a neveliký kožený měch s ostatními věcmi byl již také ovázan řemeny k zavěšení na záda. Medvědi splnili čestně příkaz pohostinství a loučili se teď s cizincem. Chladně, nicméně upřímně mu přáli, aby ho Veliký duch šťastně dovedl domů. Sigúl by byl býval tuze rád ještě v poslední chvíli získal mezi

Medvědy dva sluhy, nebo alespoň jednoho, kteří by jej doprovázeli za pokladem do lesů i po cestě až domů, a sliboval jim už i zlato,

Avšak ani zlato nikoho z Medvědů nezlákalo.

Sloužit někomu za plat bylo svobodmilovným Medvědům něco nepochopitelného a strašně ponižujícího, něco, co bylo jako otroctví zajatců po válečných srážkách mezi rody. Otrok musí poslouchat svého pána a sloužit mu - to je přirozené a pochopitelné, ale dobrovolně ztratit svobodu a za trochu zlata sloužit vůli cizího člověka je pomýšlení hrozné a nesnesitelné svobodnému muži. Stávaly se sice někdy případy i v zdejších rodech povltavských, že se někdo dal do služeb cizím kupcům, ale to býval buď vyděděnec vyhnaný z rodu, nebo uprchlík skrývající se před pomstou nějakého uraženého soka.

Proto marně sliboval Sigúl Medvědům hory doly; všude se setkal s chladným odmítnutím. Ani za celé Zlaté údolí by se mu nezahlavili!

Sigúl, připraven na cestu, zašel ještě k totému osady poklonit se a zavěsil na mohutný vyřezávaný sloup s medvědí lebku nahoře několik drobnůstek. Pak ještě přistoupil k náčelníkovi a třikrát se mu hluboce uklonil.

Vybraní muži uchopili zavazadla a Sigúl, opíraje se o dubovou hůl, vykročil na cestu k domovu. Po několika krocích se ještě obrátil, přistoupil ke Skrčkovi a vtiskl mu do dlaně lesklý bronzový náramek, který si stáhl z paže - jediný šperk, jenž mu zbyl.

Všechno obyvatelstvo osady při Brusnici se dívalo za odcházejícím.

Za okamžik se ztratila malá tlupa v houštinách. Pěšinka ji vedla pobřežím proti toku Veliké řeky.

„Kchú, kchú!“ bylo ještě slyšet z hlubokého lesa.

„Kam běžíš, Skrčku?“ volal Červík.

„Za Sigúlem! Do světa!“ A krásnou pražskou kotlinu přikrylo ticho.

Dobrodružná cesta

Kvečeru došla tlupa až ke Mži.

Nedaleko ústí do Vltavy přivedla stezka poutníky k brodu, jímž povltavská cesta mířila do jižních Čech a ještě dále do Solné komory.

Nebyla tu arci cesta upravená. Nikdo o její schůdnost nepečoval.

Ale přece byla v okolní divočině poněkud znatelná. Přecházeli po ní někdy kupci, kteří se obávali svěřit svou sůl, bronz, jantar a jiné zboží nebezpečné vodní cestě, na níž už několik pocestných zahynulo v pěnivých vírech skalnatých slapů.

Sigúl nezvolil pohodlnější cestu podél Mže k Litavce, kudy by se dostal domů, do kraje svého rodu. Rozhodl se vytrvat ve směru poledním, za svým pokladem. Vyzvedne jej a jeho syn bude vůdcem veliké bojové výpravy, která proslaví jeho jméno.

Však není tak daleko k jeho pokladu - jen dva dny cesty - a za další den může pak být Sigúl v oblasti domácích rodových pastvin, kde si odpočine. Cítí se dosti silný, aby tři nebo čtyři dny dobře snesl svízele namáhavé cesty.

Ostatně, když tudy putoval před několika lety, setkal se na této stezce s kupeckou karavanou a může být, že i tentokrát se střetne s nějakými kupci nebo lovci, kteří mu pomohou, bude-li nutno.

A v nejhorším případě mu stačí i tento chlapec, který se k němu připojí.

Sigúl hleděl pln odhodlanosti na vysoký lesnatý kopec na druhém břehu.

Za ním je cíl jeho pouti.

U brodu našli ohniště několik dní staré. Usadili se tu k odpočinku.

Dva Bobři rozdělali oheň a třetí připravoval večeři. Skrček ležel na břiše a rukama si podpíral hlavu. Náramek, který mu Sigúl daroval, třpytil se mu na paži. Sigúl byl unaven a chystal si lůžko.

Skrček se díval na svá milá zvířátka, jež si vzal z domova s sebou.

Čiperná veverka si hrála s hbitým tchořem: válela se, tlapkami šermovala a tchoř ji rafal, až jí leckde kožíšek protřepal, takže ho

Skrček musil odstrčit, aby snad veveříčce neublížil.

„Necháš ji, Šmejdlé! To jsi kamarád veveříčky?“

Tchoř Šmejdlé poslechl - ne snad že by napomenutí rozuměl, ale protože mu Skrček právě hodil něco dobrého. Svižně vyskočil a v mžiku pochoutku schlamstl. Veverka dostala také něco - sladky oříšek. To jí to v hubičce chrupalo!

Zvířátka nebyla cestou unavena. Skrček je skoro ustavičně nesl v torbě, po boku zavěšené, kde mělo každé pro sebe zvláštní kapsu, aby se nepoškrábala. Teď byla arci ráda, že se mohou volně proskotačit.

A Sigúl se s potěšením díval na rej zvířátek a krmil je zbytky večeře.

Skrček vyndal z torby krabičku z březové kůry a otevřel víčko.

Z krabičky, měkkým mechem vystlané, vyhlédla ušatá hlavička s černými lesklými očkami. Pak se ukázalo hnědé, měkkou srstí porostlé tělíčko, zachrastily drápky a netopýr se mžouravě rozhlížel po okolí.

„Chtěl bys mušku, vid’?“ ptal se ho Skrček. „Nu, polez, polez a chytneš si sám nějakou.“

Netopyr, jako by rozuměl, vylezl z krabičky Skrčkovi na ruku, a rozepjav letky, zakroužil kolem hochy a odletěl k nedalekým olšinám na lov.

„Už se ti nevrátí!“ poznamenal Sigúl.

Skrček polohlasně zavolal: „Bzz, bzz!“ - a hle! Netopyr přiletěl a třepotal se nad hochovou hlavou. Pak zase - sveden hojně tu létajícím hmyzem - rozehnal se hbitě za kořistí.

Tak se Skrček dlouho bavil.

Po skrovné večeri Bobři povstali a rozloučili se se starým

Sigúlem.

„Jsme na hranicích našeho území,“ pravili. „Veliký duch tě ved’ dále do tvé země!“

Naposled se optali Skrčka, chce-li se s nimi vrátit domů, ale

Sigúl žádal, aby mu malého společníka nechali na dalekou cestu.

Bobři zamávali pažemi a odešli.

Skrček se díval za nimi. Viděl, jak z rákosí vyplašili párek divokých kachen.

Pak bylo ticho a Skrček zůstal se starým Sigúlem samotný na břehu tiché řeky, na prahu nekonečných, tajemných hvozdů.

„Nebudeš se bát?“ optal se Sigúl svého mladého druhá.

„Skrček se nebojí,“ odpověděl hoch. „Ve dne si dám pozor, abych nevydráždil medvěda, a v noci rozdělám oheň proti vlkům nebo vlezu na strom.“

„Ale zlí lidé, nepřátelé...“ pokračoval Sigúl.

„Já - já se umím schovávat!“ živě vykládal Skrček. „Zalezu do křoví a nikdo mě neuvidí, i když stojí dva kroky ode mne...“

Přidržíím na sobě větvičky a jsem jako koroptev v zaschlé trávě.“

„Proč jsi přišel, Skrčku, za mnou? Pověz mi to teď!“

Hoch změnil v tom okamžiku veselý úsměv za trpký úšklebek.

Uchopil nohou zlomek borové větve a přihodil jej na oheň. Pak zvolna řekl:

„Nechci být zmetkem, všem pro posměch a pro tyraní!... Šaman

Tupý čenich řekl, že takový skrček jako já nikdy nebude přijat mezi muže... Rozumíš, Sigule? Zuboun, Červík a všichni ostatní hoši budou muži a zasednou k poradnímu ohni. Jen já nikoliv!

Jsem slabý, nejsem prý k ničemu!... Odešel jsem za tebou a budu chodit světem od šamana k šamanovi, až najdu takového, který mi dá kouzlo pro sílu. Nikdo se mi pak už nebude posmívat. A potom povím pravdu doma v rodě i tobě, Sigule...“

„Co mi povíš, hochu?“ pln účasti se zeptal stařec, vyslechnuv hochovu zповěď.

„Vypátrám, kdo tě přepadl. Budu hledat ony lupiče, nebo věř,

Číhavý medvěd není-----“

„Mily Skrčku, nemluvme teď o tom! Jsem rád, že se mnou putuješ, nebudeš litovat...“

Byla teplá noc.

Skrček dlouho neusnul. Pohlížel na hvězdy a přemítal o své cestě do cizích krajin, kde nikdo z rodu ještě nebyl. Půjde daleko - daleko; snad uvidí hory se sněhem i v létě, snad si i lízne mořské vody... Domů se vrátí silný, zdravý a bude přijat mezi muže...

A dopřeje-li mu Veliký duch, odhalí lupiče, očistí památku svého zhanobeného otce...

Nablízku v rákosí něco zachrastilo. Snad vydra vylezla na břeh.

Sigúl klidně chrápal.

K ránu lehká bílá mlha přikryla vlhkou poříční nížinu. Lesnatý kopec za řekou vyčníval z mlhy jako modravý ostrov nad sivým mořem. Bude krásný, teplý den.

Když hřejivé slunce vyšlo a chladné vodní páry počaly stoupat pod jeho teplými paprsky, vstali oba poutníci a vydali se na cestu.

Sigúl si pověsil na záda kožený vak. Byly v něm ještě dvě placky, opečená srnčí kýta zabalená v listí a několik uzených ryb. V malé kožené torbě, připjaté u pasu, měl schována dřívka na rozněcování ohně s kouskem doutnáku z krouceného lyka.

Skrček si nesl svou lýkovou torbu se zvířátky a sáček s drobnostmi. Prak měl ovinuty kolem hlavy a do ruky si vzal příhodný obušek.

V řece nebylo mnoho ryb. Oba se požehnali, jakmile do ní vstoupili. Veliký duch nechť je chrání ve vodě i na zemi.

Řeku přešli snadno. Jen uprostřed se musili vyhnout hlubíně a obejít ji trochu proti proudu.

Pak jim nastalo dlouhé stoupání. Nebyla tu prošlapaná stezka, nicméně bylo tu a tam znát jakousi uličku v lesním porostu - skrovnou to známku cesty kupeckých karavan, občas užívané.

Skrček ještě nikdy nebyl v těchto místech, která nenáležela žádnému rodu. Kdokoliv by mohl přijít a usadit se tu v pralese na vypáleném místě a nikdo by mu nebránil. Byla to země ničí. Ve svých čtrnácti letech Skrček prochodil již dosti velkou oblast svého rodu i rodů spřátelených. Znal Šárku, Řivnáč, Zámky, Únětice, ano, byl i na Slánské hoře, když vyprovázel v slavném průvodu náčelníkovu dceru k jejímu nastávajícímu manželu. Táhl jich tenkrát velký zástup a na Slánské hoře tři dny hodovali, až je břicha bolela...

Skrček rád cestoval, proto byl i nyní dobré nálady. Všecko ho zajímalo, všeho si všímal. Velmi ho upoutal přechod ze slunné vltavské nížiny do hlubokých lesů brdské hornatiny. Tu nahoře byl zcela nový kraj. Nebyly tu veselé, květnaté lučiny, na poutníky se tlačily nekonečné hvozdy s tajemnými houštinami. Nepatrné stezky, zvěří vyšlapané, klikatily se

lesem a neznatelně se ztrácely, jakmile chtěl Skrček po některé jít. Obrovské stromy vážně šuměly a někde chřestily, lomozily a praštěly pod útokem větru, jako by jimi lomcoval ohromný silák. Zatíkallo ptáče, ale hned umlklo, aby svůj úkryt neprozradilo. Nablízku něco v křoví zašustilo, ale Skrček nevěděl, co to bylo. Hvozd žil jiným životem nežli širá pláň, životem skrytým, tajemným, ač silným, že to budilo až úzkost

Často odpočívali. Sigúl trpěl žízni, i vyhledali si stinné místo u nepatrné stružky, jejíž čistá voda byla zadržována několika kameny, takže se jí tu trochu nashromáždilo jako ve studánce.

Najedli se a napili a Skrček použil volné chvíle, aby se zase potěšil se svými zvířátky. Tchoř se honil za veverkou a zahnal ji na borovici. Skrček se obával, aby se mu neztratila; vzal tchoře do náruče a krmil jej. Veverka sjezdila ještě tři borovice a pak skočila právě před Skrčka na zem. Hodil jí šišku a veveřička hned panáčkovala, hbitě točila šiškou v předních nožičkách a s úžasnou rychlostí ji loupala, až se jednotlivé plátky rozlétávaly.

Sigúl prohlížel javor, z něhož byla nedávno sedřena kůra. Okolo byly keře s olámanými větvíčkami. Poutník pralesem si však musí takových známek všimát; povědí mu, co se kolem děje, a mohou ho včas varovat před nebezpečím.

Skrček s tchořem v náruči a s veverkou na rameni přistoupil a s vážnou opravdovostí řekl: „Los!“

„Pravda, Skrčku, a statný kus. Podívej se, jak vysoko oloupal kůru!“

„Nechtěl bych ho tady potkat,“ poznamenal Skrček a obezřetně se rozhlížel.

Toho dne si brzo vyhledali tábořiště k noclehu. Byli unaveni plahočením. Skrček měl zkrvácené čelo, jak mu větev seděla kůži, když se prodírali bukovým podrostem.

V noci několikrát temně zahřmělo. Bouřka byla někde daleko a zde jen trochu zapršelo. Oba poutníci zalezli do suchého mlází a vyspali se v suchu.

Ráno vyšli časně a ještě dopoledne dorazili k velikému lesnímu jezeru dobříšskému. Kolkolem nekonečné lesy; nikde osady ani pastvíska, nikde človíčka.

Sigúl starostlivě obhlížel krajinu. Nakonec uspokojen řekl:

„Jdeme dobře, už se pamatují. Za tímto jezerem je křižovatka kupeckých cest. Tam po stezce k západu můj otec vodíval nosiče od

Veliké řeky na pevný Plešivec nad bystrou říčkou Litavkou a do osad v nížině za horským hřbetem. Tu stezku znám, prošel jsem ji s otcem kolikrát. U jezera v tomto cípu jsme tábořili... A hle! - tam na jihovýchodním obzoru nejvyšší kopec mezi všemi, jenž svou kupkou podpírá oblohu, toť hora dobře mi známá... Skrčku, dobře se na ni podívej! Podél ní údolím vine se naše stezka... Za horou valí se proudy Veliká řeka. Nuž, teď změníme jihozápadní směr putování za jihovýchodní...“

„K čemu tedy ten oblouk? Proč jsme raději nešli od nás pořád k poledni podél Veliké řeky?“ ptal se zase zvědavě Skrček.

„Zlá tam cesta, hochu. Mocné peřeje vzdouvají řeku a vlny divoce bijí do skal, nelze tamtudy projít bez otroků, táhnoucích loďky a vory...“

Sigúl vedl Skrčka na své známé staré místo, kde si oddychnou a něco pojedí. Obcházel močálovitou zátoku jezera, napolo rákosím zarostlou. Skrček se oháněl po komárech, kteří se za ním táhli, cítíce jeho pot.

Sigúl ho napomenul, aby se ztišil.

Na protějším břehu zapraskalo houští.

Oba stanuli a napjatě pozorovali druhy břeh zátoky.

Hnědá, dlouhá hlava velikého zvířete se vynořila z listnaté houštiny. Sem tam se otočila a okusovala zelené lupeny.

„Losice!“ s pocitem bázlivé úcty zašeptal Skrček. Sigúl mu pokynul, aby ulehl. Učinili tak oba a tiše pozorovali zajímavé divadlo. Vítr vál od jezera, byli tedy ve výhodě.

Statné zvíře vystoupilo celé ven. Skrček se až zachvěl obdivem.

Obrovský los mu připadal jako zjevení vládce a pána lesů. Není mohutnějšího zvířete na zemi. Lovci vypravovali, že usmrtí i medvěda, který zaútočí na jeho mládě.

Los přistoupil až na samý břeh jezera, a kleknuv na kolena, popásal se na svěží trávě. Teď bylo vidět, že se za losicí neobratně pohybuje malé tele.

Skrček ani nedýchal. Vyvaloval oči a vzrušením se až potil. Losice ukazovala rudému teleti, jak se má pást, a učenlivé tele bralo trávu mámě pod hubou. Stálo přitom silně rozkročeno, aby snadněji dosáhlo k zemi.

Samice zvedla hlavu a s pozvednutým čenichem větrila. Ucítila nějaký podezřelý pach, protože najednou vyskočila, a nepohnutě stojíc, pohybovala chřípěmi.

Asi uspokojena klidem vůkol, trhala opět olšové ratolesti, okusujíc šťavnaté výhonky větví a konečky haluzí. Olše jí nějak zachutnala, protože oškubala všechny větvičky, až kam nahoru dosáhla.

A ještě nepovolila. Pokoušela se olši ohnout. Nalehla na mladý strom, obkročila předníma nohama jeho kmen a hrudí jej ohýbala.

S olší pod sebou postupovala kupředu, až se stromek sklonil vrcholkem k zemi a losice mohla pohodlně okusovat haluzky. Tele přihopkovalo a živilo se s mámou.

Skrček ani Sigúl se nemohli od této podívané odtrhnout.

A nebyl ještě konec. Bujné tele nechalo mámu a nasyceno šlo se do vody napít.

Losice ihned přichvátala za ním a s rozkoší se koupala v čisté jezerní vodě. Potápěla se, trhala u dna hladké stvolý leknínů a pochutnávala si na nich.

Skrček rozčilen zatahal Sigúla za nohu. Na protějším břehu stáli dva vlci! Huby otevřené, boky se zvedají. Příběhli sem jistě po čerstvé losí stopě, pohlédli na jezero a v mžiku se schovali v úkrytu houštin.

Losice se ovlážovala koupelí, ale neposedné tele už zase vylézalo na břeh, sváděno tučnou pastvou na pobřeží. Samice

se postavila ve vodě na vysokých nohách a zatřepala tělem, až z ní voda prškou stříkala. Náhle zavětrila, zadupala ve vodě a skokem se obrátila k břehu.

Její tele bylo ve svrchovaném nebezpečí. Ze dvou stran se plížili vlci, aby společným výpadem ze zálohy ulovili osamocené mládě.

Losice už vlky zvětřila a hlučným zachrochtáním varovala své telátko.

Losice ihned uposlechlo a vracelo se k mámě, avšak rozlícení vlci déle nečekali a vyrazili z úkrytů, aby mládě zadávali, než jim unikne do vody.

Kdyby bylo tele bývalo ještě obráceno hlavou do lesa, byl by se útok vlkům náraz podařil. Zakousli by se mu do hrdla... Naštěstí se tele, prchajíc pod ochranu veliké mámy, otočilo již k jezeru a v smrtelné úzkosti uskočilo jako splašené k břehu.

Rozevřená vlčí tlama sklapla naprázdno a jen šrámem zranila teleti zadek. Druhý vlk chtěl popadnout tele za nohu, avšak nevyčíhal si dobře vhodný okamžik a dostal kopýtkem citelnou ránu do nozdry - jen zakvíkl.

Losice, jak bylo rozehnáno, skulilo se z břehu do vody a jeho matka už stála nad ním nejvýš rozhněvána drzým útokem vlků.

Vlci se neodvážili objevit před jejíma očima. Zbaběle prchli.

Losice chvíli čekala a pak pohládla čenichem své mládě. Vedla je potom přes velkou zátoku přímo k úkrytu obou našich poutníků.

Za chvíli praskalo nablízku houští. Skrček zalézal pod mladý smrček a v úzkostném očekávání hleděl na Sigúla, jenž zvedl svou dubovou hůl a postavil se, právě když losice rozhrnula houští a objevila se před ním.

Sigúl se však neodvážil podstoupit boj s rozhněvaným zvířetem a dal se na útěk.

Losice byla zprvu překvapena, ale hned začala Sigúla pronásledovat mezi stromy. Několika skoky jej dohonila. Sigúl ji praštil holí, losice se vzepjala na zadních nohou - a pak nedýchající Skrček nestačil očima pozorovat kmity, pohyby, rány, skoky - vše jako blesky...

Zuřící samice odkopla starého Sigúla, že padl do křoví. Byla by ho v okamžiku kopyty rozdupala, ale Sigúl, padaje na keř, vyplašil tam ukrytého tetřeva a ten s hlasitým šumem a frkotem vyrazil do výše kolem samé hlavy losice.

Losice leknutím odskočila a zapomněla na ležícího Sigúla. Pádila klikatými skoky k mláděti a honem se s ním ztratila v mlází. Bylo po zápase.

Skrček vylezl zpod smrčku a spěchal k Sigúlovi. Odtáhl jej na měkky mech. Stařec vzdychal, nařikal a držel se za levou nohu.

Skrček mu odhrnul šat z bezvládné nohy. Krvavá rána pod samým kolenem jej poděsila.

Sigúl nohou nevládl. Byla přeražena...

Skrček přinesl vodu z jezera a ránu omyl. I malou uštípnutou kostičku vyndal. Sigúl záupl a oběma rukama tiskl koleno. Na další cestu nebylo pomýšlení: Sigúl se nemohl ani postavit.

Skrček tedy upravil Sigúlovi lůžko jak jen možno pohodlné a namočil vlněný Sigúlov pás v jezeře. Sigúl sám si obvázal nohu. Skrček mu ji držel a pak ovázanou pevně podložil mechem, aby se nehýbala a nekývala.

Smutný večer trávili naši poutníci u dobříšského jezera...

Oba bděli dlouho do noci. Skrčkův netopýr marně poletoval kolem hocha, který mu dnes nenastavoval ani dlaň, aby mohl usednout. I Druhy den nebyl veselejší, spíš ještě smutnější. Rána bolela Sigúla víc a více. Už nevěděl bolesti, co počít. I vstal a chtěl vykročit, ale svalil se jako podřátý.

Skrček ulovil několik ryb a opíkal si je.

Sigúl, opřen zády o strom, pohlížel na jezero. Říkal, že zahlédne kupce, až tudy půjdou okolo. Ti by mu pomohli, vyznají se v léčení.

Zatím si sám nohu převázal a vyztužil třemi pruty, které mu Skrček přinesl. Och, zlé je to! Nelze se postavit...

Skrček se staral o potravu, jak mohl a dovedl. Jednou přinesl kachní vejce od jezera, jindy koroptev a pak zase vajíčka. Přece jen se uchránili hladu. Skrček chodil i na jahody a na maliny.

Kupecká stezka byla zarostlá. Dlouho tudy nikdo nešel... Marně

Skrček daleko slídil a z vršků obzírál, nikde človíčka, nikde modravý kouř z ohniště, nikde kupecká karavana.

Sigúlova rána se spíš horšila, než lepšila. Stařec v noci v horečce nařikal, obvaz si trhal z nohy, a začal dokonce i na strom lézt.

Ve dne pak, když Skrček upekl ryby a položil je vedle Sigúla na plochý kámen, raněny se jídla ani nedotkl. Přitáhl Skrčka k sobě.

Hoch poklekl u Sigúlovy hlavy.

„Nejde pomoc,“ zašeptal Sigúl. „Marně čekám, zhynu tady...”

Tys dobrý hoch, neopustils mě, ubožáka...”

Skrček poslouchal, co mu raněny, těžce dýchaje, říkal. Jakživ mu nikdo neřekl, že je dobrý hoch...

„Než zemřu, svěřím ti, Skrčku, tajemství svého pokladu. Načrtl jsem to, když jsi byl na lovu. Polovic bude tvoje, polovic mého

Dagúra...”

Skrček se přiklonil k Sigúlovi, aby lépe rozuměl. Myslil si však, že raněny asi v horečce blouzní.

„Až zemřu, naval na mne hromadu kamení, aby mě vlci nevyslídili.

Sigúl v mohyle - poklad v lese - kupecká stezka k Veliké řece kolem nejvyššího vrcholu...”

Sigúl se na chvíli odmlčel. Skrček ho poslouchal, až se všecek trásl rozčilením. Zesláblý stařec ztrácel chvílemi vědomí, ale namáhal se, aby ještě něco Skrčkovi pověděl. V ruce mačkal kousek kůry.

„Na půlnoční straně hory teče temným údolím potůček - kroutí se a padá po stupíncích... Tam místo nejsmutnější - děs

podechytí tvé nohy a sovy tě vystraší hrůzou... Ty nikam nehleď, jen na pravou stranu k hoře...

Příkré skály přistoupí až k cestičce...

Dvanáct kroků - pamatuj! - tři záseky..."

„Neumírej, Sigúle!“ vykřikl vzrušený hoch. „Bojím se!“

Stařec se zhroutil na lůžku.

Skrček přinesl v koženém měchu vodu, namočil nemocnému hlavu a dál mu pít. Myslí už, že Sigúl usíná, ale stařec za chvíli znovu přitáhl hocha k sobě.

„Nechci umřít! - Ne, ne - Přiveď mi pomoc! - Posloucháš mě, hochu?“

Sigúl se vzbudil, jako by oživil, a mluvil teď dosti hlasitě, ač hlasem škrabavým:

„V lesích - tam za tou vysokou horou - půjdeš ještě kus cesty podle potůčku dále - najdeš tři chaty... Z pokladu vezmeš tři jehlice - až vyjdou z chat muži, ukážeš jim bronzové jehlice jako slunce lesklé..." Sigúl namáhavě ukázal délku jehlic na zahnuté paži od lokte až na konec prstů. „Oni poznají jehlice mocného

Sigúla, skloní své hlavy a vykonají vše, oč je požádáš.“

„Ano, Sigúle, půjdu tam a přivedu ti ony muže,“ ochotně se uvoloval hoch.

„Přiveď pomoc - a všecek poklad - tvůj..."

Sigúl zavřel oči a znaven lehl si zase bezvládně na zem. Jen hlavu měl málo podepřenu o strom.

Skrček si teprve teď povšiml, že stařec něco drží v prstech levé ruky. Byl to svitek březové kůry.

Chtěl ho odhodit, ale přece jen ze zvědavosti svitek rozbaloval.

Zaschlá kůra praskla a Skrček zahlédl v pootevřené kůrové trubičce nějaké črty. Vzpomněl si, že Sigúl včera večer něco do kůry ostrým kamínkem pracně vyryval. Nevšímal si toho, domnívaje se, že si to ubohý stařec už bez rozumu hraje.

Teď Skrčka napadlo, že je to snad Sigúluv amulet, a chtěl se na něj podívat. Přemýšlel chvíli, jak by svitek rozevřel, aby se nerozlámala.

Nedařilo se mu to ani prsty, ani dřívkem, až mu svitek spadl do misky s vodou, jež tu stála připravena pro Sigúla.

Ahle!

Za chvíli se svitek rozevřel a Skrček spatřil nápis vyrytý do hladké kůry.

Bylo jej málo vidět. I potřel jej Skrček vlhkou hlinou a hned se objevil v plné zřetelnosti.

Skrček se snažil rozluštit tajemné značky, jež patrně obsahovaly nějakou zprávu, ale mnoho se mu to nedařilo. Že je v nápisu řeč o něm, poznal hned, neboť našel svůj znak u jakéhosi panáčka.

Skrčkova zvědavost byla podnícena, prohlížel svitek dále. Druhý panáček měl druhou značku Skrčkovi neznámou. Kdo by to mohl být? Sigúl to není - jeho znak je tuhle a tu opět. Obě figurky drží spolu nějaký pytel... A hle, tady na začátku (Skrček byl už tak chytrý chlapec, že věděl, která část nápisu, totiž od pravé strany počínajíc postupně k levé!) - to je přece známý obraz Velikého ducha, slunce s velikými dobytčími rohy - a hned pod ním znak Sigúluv, dlouhá jehlice a na ní položený kruhovitý náramek...

Přece něco rozluští!

Určil ještě nějaké stromy, nějaký kopec - ty čárky na něm asi znamenají, že je porostlý lesem - aj, tu pod tím kopcem na stinné straně půlnoční opět onen pytel nebo měch - a tuto dole ještě jednou - Co to asi vyznačuje? - Že by to byl Sigúluv bronzový poklad? - Ano, jistě je tomu tak, a ona druhá figurka, s níž drží společně měch s pokladem, je Sigúluv syn Dagúr, s nímž se má o poklad rozdělit, když Sigúl umře... Vždyť tu na konci zobrazil se Sigúl jako pochovaný pod mohylou! Ano, teď rozumí již skoro všemu a může Sigúluv nápis číst:

„Veliký duch slyší, co tu Sigúl praví: Třeba jít den cesty k poledni.

Tam je hora, vyšší než jiné, porostlá lesem.

Pod ní, na úpatí její stinné strany, je ukryt poklad. Vede k němu lesem potok nebo pěšinka, směřující k poledni, až se přijde k nějakým stromům, pod nimiž je poklad ukryt... Jsou tu ještě jakési trojnásobné značky, ale ty nelze rozluštit...

Pak se o poklad rozdělí

Dagúr se Skrčkem, když Sigúl zemře a bude pochován v mohyle..."

Tento svitek kůry vykládá tedy cestu k pokladu a obsahuje poslední vůli Sigúlovu! Skrček pochopil, že se mu moudrý Sigúl tímto svitkem chtěl asi odvděčit a zabezpečil mu tak podíl na pokladu po své smrti.

Skrček bude bohat. Bude si moci koupit mocné kouzlo, dávající sílu!

Bude šťasten, jeho touha se vyplní.

Skrčkovy oči se rozzářily.

Pohlédl na Sigúla... jak je bídný!

Skrček zesmutněl.

Nachytil se k ležícímu ubožákovi; zdálo se mu, že ho volá.

Sigúl vskutku namáhavě šeptal: „Nemeškej! - Jdi - rychle - pomoc!“

Skrček byl v mžiku pohotov.

Ano, vyhledá pomoc, přivede muže, kteří Sigúla odnesou do chaty a řádně ho ošetří.

Hodil torbu s ukrytými zvířátky na rameno, přistřel misku s vodou Sigúlovi na dosah ruky a optal se ještě starce, nechce-li snad kousek jídla.

Sigúl zakroutil hlavou.

Při loučení Sigúl přisunul pravou ruku k hrdlu a zatáhl za řemínek, přitahující oděv. Halena se uvolnila a Sigúl vytáhl na šňůrce zavěšený talisman.

„Vezmi!“

Skrček převlékl šňůrku Sigúlovi přes rameno a sám si talisman pověsil na krk.

Sigúl se bolestí zašklebil, ale pak se mu nějak ulevilo, že mohl pronést několik slov.

„Chrání před zlými duchy - i před dravou zvěří. Až budeš hledat poklad, drž ruku na talismanu a Zlý duch nezmate tvé kroky...

Také při otevření pokladu drž talisman v ruce... Poklad je zatížen těžkou kletbou proti každému, kdo by jej chtěl vybrat...

Nuž, milý

Skrčku, Veliký duch provázej tvé kroky!“

Skrček by se býval ještě rád optal na některé podrobnosti cesty za pokladem - nebyloť mu ani na březovém svitku vše jasno - ale Sigúl mu nataženou paží ukazoval na cestu k poledni...

Hoch poslechl a zmizel v lese.

Požehnal se při vstupu do říše lesních duchů a sáhl si na talisman, ukrytý na holém těle...

Skrčkovi bylo zpočátku dosti teskno, když sám a sám zapadl do nekonečných hvozdů.

Potěšil se, když vystoupil z lesního temna na volné, vzdušné a osvětlené návrší, z něhož uviděl širokou, krásnou kopcovitou krajinu ozářenou sluncem, a na jihovýchodě našel vysokou horu, jež ho měla vést.

Byl svěží, vykračoval statně. Nabyval důvěry v sebe a věřil, že zdárně vykoná uložené poslání.

Občas jej velmi zdržovaly rozsáhlé nebezpečné mokřiny, jímž se musel vyhýbat, aby v nich neuvázl. Také husté a pichlavé houštiny byly nepříjemnou překážkou v postupu. Ale ve Skrčkovi se již rozproudila krev a chvílemi si i pohvizdoval. Putoval několik hodin, ale únavu nepocítil. Důležitý úkol dodával mu síly.

Vystoupil na příkrý vrch, a když si našel volné místo v rozhledu, spatřil touženou horu právě před sebou. Stačilo už jen sestoupit do

úzkého, ale hlubokého údolí, jímž se dole vinul potůček. Usedl tu na chvíli a pohrál si se zvířátky.

Tchoř ulovil myšku, sotvaže ho z torby vypustil. I veverka se hned živila na stromě. Skrček se díval do údolí, jež obloukem objímalo rozložitou lesnatou horu. Tam asi někde dole je Sigúlvův poklad...

Zahvízdal na tchoře i na veverku a znovu šel dál.

Prodíral se neschůdnou divočinou. Přelézal skalní balvany světlé žuly a někde se musil chytit i stromu a slézat po něm, aby se dostal dolů. Nedbal, že se odřel na rukou i na nohou. Údolí bylo hlubší, nežli se mu z vrchu zdálo.

Konečně byl u potůčku. Vysoké smrky, tu a tam duby promíchané, zastíňovaly těsné údolí, takže tu bylo pološero.

Stromy nešuměly, ani ptáček se neozýval. Potůček tekł tiše, bez bubláni. Sotva znatelná pěšinka jej provázela po pravé straně.

Skrček, vzpomenuv na slova Sigúlova, upíral oči na stromy podél stezky a ruku držel na talismanu.

„Zlý duchu, odejdi z mé cesty!“ modlil se.

Zvolna, krok za krokem, s pocitem bázně postupoval Skrček až na místo divoce pochmurné, kde příkré balvanité skály přistupovaly téměř až k potůčku. Rozhlédl se a hle! Jeho pozornost upoutal mohutný smrk, několik kroků od něho stojící. Byly na něm vytesány jakési značky - tři střežovité záseky, jeden nad druhým.

Toť jsou přece ony nerozluštitelné značky na Sigúlově březovém svitku!

Jsou sice již dosti omšelé, avšak přesto ještě dobře zřetelné.

Zde tedy jistě je poklad. Nyní je celý nápis jasný.

Skrček tiskl talisman v horké dlani.

Opodál spatřil druhý strom se stejnými záseky... Kde je však hlavní, třetí strom?

A již jej vidí! Tu je, vzaďu - dvanáct kroků od stezky!

Veliký smrk, nedohledně vysoký, s třemi hlubokými záseky...

Tu je poklad!

Sotva Skrček učinil krok k tomuto stromu, něco skrytého v něm velice zahlomozilo, větve se rozkyvaly a nějaká divá příšera se hrnula proti polekanému hochovi.

Skrček polekán bezděky couvl, až se opřel o strom stojící za ním.

Čekal, kdy se Zlý duch na něj vrhne, a skrčil se, že byl hnedle jako ten hříbek v mechu.

Frrr! - Větve zašelestily a z jejich rozevřených klenby těžce vyletěl velikánský vyr, zlobně načechraný, s hlavou rozčepýřenou.

Chvilí trvalo, než se vyr, nepříjemně z odpočinku vyrušený, vyprostil z obklopujících ho větví a třepetavým letem zaletěl opodál do temné hlubiny husté stromové spleti.

Zas bylo ticho. Nic se nehnulo.

Skrčkovi tlouklo srdce, až buchalo.

„Dobrý duchu, stůj při mně, Zlý duchu, vari!“ zamodlil se Skrček v úzkosti a opatrně pokročil vpřed.

Odložil torbu a jal se hledat skrytý poklad. Dychtivě rozhraboval rukama mech a kamenitou prst' kolem smrku. Nic však nenašel.

Tu si teprve vzpomněl na talisman; honem si jej vzal do ruky a políbil jej. Utřel si zpocené čelo a hrabal znovu. Ani stopy po nějakém úkrytu!

Vytrhával chvatně trsy mechu a házel je za sebe, klacíkem dloubal do země - ale bez výsledku. Udychán a mrzut odhodil klacík a otřepával hlinu z rukou.

Odstoupil od stromu, aby přehlédl vykonanou práci. Vtom zakopl o kámen a překulil se.

„Co tu ten kámen překáží? Ani tu nemohu okolo pořádně hledat!

Počkej, skulím tě dolů!“

Popadl kámen oběma rukama a namáhal se jej vyvrátit. Ale marně.

Kámen byl těžký a jen nepatrně se zahoupal.

„Však ty půjdeš! - Hej rup!“ a Skrček ležel s rozbitým nosem na balvanu. Noha mu sjela, jak se opřel, a vyrýpla kus mechu i s prstí.

„A nepovolím!“ vykřikl Skrček a rozlícen hněvem zacloumal balvanem tak silně, že se na jedné straně poněkud nadzvedl. Skrček tam nohou rychle nahrnul trochu kamení a nakloněný kámen tak podepřel. Potom pod něj vsunul obě ruce. Oči mu lezly z důlků a v křivě mu lupalo, nicméně útok se podařil - kámen se převálil.

Skrček si oddychl a pohlédl na odkrytý dolík.

„Je to had nebo co? - Ne, je to řemen!“

Skrček popadl řemínek vyčnívající ze země, ale řemen, asi přivázaný, pevně držel v zemi. S horečnou nedočkavostí odhrabával Skrček hlínu, aby vyprostil řemen z hloubky.

Za chvíli se ukázalo, že v zemi je kožený měch, oním řemínkem ovázaný. Skrček nedočkavě rozvázal uzel a rozevřel měch.

„Ach - ej - ej! To je krása! To je bohatství!“

V měchu, vodorovně uloženém, leželo množství krásných, velmi dlouhých bronzových jehlic. Leskly se jako zlato. Skrček vzal jednu do ruky a s hořícíma očima ji prohlížel. Jak je pěkně hladká! A jak skvostná hlavice! Terčovitě roztepaná na tenky plíšek svítila jako zrcadlo. Pod touto destičkou se na dlouhém stvolu lesklo několik skupin členěných vroubků jako navlečené korály na šňůře...

Hoch klekl na zem a přebíral se v zářícím pokladu. Jedna jehlice krásnější než druhá! A jak jsou dlouhé - opravdu na loket! Není na světě větší nádhery!

Vyjímal jehlice z měchu, potěšil se jimi a zase je tam ukládal.

Některé byly již částečně potaženy slabou zelenou patinou, ale Skrček věděl, že je potřebí jen je trochu třít a zalesknou se opět zlatě.

Doma, v rodě medvědí, neměli ani jedinou tak krásnou jehlici. sám náčelník spínal oděv jen malou, sotva na píd' dlouhou jehlici...

Je to teď jeho poklad!... Jak je bohat! Jak by se mu doma všichni obdivovali!... Nechá si poklad bronzových jehlic zde.

Teprv až najde vzácné kouzlo dávající sílu, vrátí se sem pro část pokladu.

Ještě mu dost zbude... Každý muž v rodě dostane od něho nádhernou jehlici. Ti budou koukat na Skrčka!

Při těchto myšlenkách Skrček jednu dlouhou jehlici mimoděk ohnul. Dal ji zase zpátky, a vzpomenuv na svůj úkol, vyňal z měchu tři pěkné, rovné jehlice a měch znovu zavázal.

Pak klackem přiválil opět balvan navrch, aby bylo vše zase v původním stavu.

Usedl na mech a odpočíval. Tři jehlice, zapíchnuté vedle něho, září jako zlaté. Byl jako opilý. V rozpálené hlavě mu hučelo. Musí se vzpamatovat.

V nitru jakýsi hlas Skrčka burcoval. Nesmí se dlouho válet - raněny

Sigúl volá o pomoc!

Skrček vyskočil, a jako by z něho únava spadla, vydal se v dobré náladě na další cestu. Musí přivést pomoc!

Tři Blýskavé jehlice si zapíchl do šatů, aby je neztratil.

Potůček ho vedl.

Po nějaké chvíli se údolí rozsvětlo, skály ustoupily, stromy prořídly.

Skrček si pamatoval ze Sigúlova návodu, že má jít tudy až k třem chatrčím. Už vyhlížel, kde asi jsou, když se přihodilo něco neočekávaného, co mu zmařilo další cestu.

Najednou naň vyskočili dva ozbrojenci. V kůžích zahalení, s kravími rohy na hlavách vzhůru posazenými naháněli hrůzu překvapenému hochovi.

Skrčkovi se zdálo, že se mu nohy zabořily do země. Nemohl pokročit, tím méně utéci.

Hrubě naň volali. Nejspíš se ptali, kam jde a odkud je. Skrček jim dobře nerozuměl a jen něco zakoktal.

Vousatý muž vzal Skrčka za ruku a vedl jej. Druhý muž šel dva kroky za nimi.

Skrček se ani nepokusil utéci a kráčel odevzdaně, s úzkostí v nitru, s neznámými bojovníky.

Kdo jsou?

Kam ho vedou?

Mluvili spolu cizím jazykem. Skrček rozuměl jen některému slovu - čemu se naučil od Sigúla. Z toho poznal, že neznámí mužové jsou z lesního národa jižních pastýřů.

Brzo se stočili doprava a Skrček vyzoroval, že teď jdou skoro neustále k poledni. Z vršku jednou zahlédl i lesklou vodní hladinu.

To se tudy mezi kopci vine Veliká řeka, pomyslí si.

Už ho nohy pobolívaly a rád by si býval odpočinul, ale strážci nepovolili v kroku a Skrček, odevzdán v osud, vlekl se s nimi jako bez hlavy.

A tam daleko u jezera v lesích leží starý Sigúl a čeká pomoc ...

Na palouku pod ohybem Vltavy u nynější nepatrné osady Bužic na staré spojovací cestě Dobříš-Sedlčany, půl dne plavby nad

Kamýkem, bylo hlučno. Na sto mužů tu sněmovalo. Bronzová vyzbroj se v slunci leskla a skvělá roucha, kožešinami lemovaná, svědčila o významnosti nositelů.

Již po dva dny se tu konaly porady poslanců obou hlavních větví lesního národa, vychodní a západní, o společné výpravě k získání nových pastvišť v žirně zemi při dolní Vltavě.

Byli tu zástupci mohylových osad povltavských od ústí Malše až k ústí Otavy, byli tu zástupci osad na Lužnici i na Otavě a jejich mluvčí, statný Dagúr, syn proslulého Sigúla, neustále horlivě vyjednával s vyslanci západních osad při Radbuze, Uhlavě a úslavě, jejichž mluvčím byl hrdý krasavec Číba, honosící se orlími pery v čelence.

Shromáždění již vyslechlo zajímavé a dosti příznivé zprávy obou

Sigúlových společníků, kteří se, byť zranění a oloupeni, vrátili konečně po dlouhém bloudění šťastně zpět bez Sigúla,

jenž podle jejich vypravování zahynul v proudech Veliké řeky. Když ličili zločinné přepadení, vzbudili bouři hněvu proti rodům usedlým při dolní Veliké řece a Dagúr přísahal pomstu za smrt svého starého otce.

Kolem rokujících bojovníků se tlačili posluchači a podněcovali své řečníky. Jiní zase si opodál při ohních opékali zvěřinu. U břehu bylo přivázáno několik lodí, po nichž přijeli mnozí účastníci od jihu.

V celém táboře nebylo ani jediné ženy.

Dagúr, Sigúlův statečný syn, vystoupil na vyvýšené místo a zatroubil na roh. Stejně učinil i Čiba, přední z mužů západních osad.

Tábor na palouce se zahenžil a mužové se seskupovali kolem návršíčka, na němž stáli vůdcové.

„Bratři a přátelé!“ provolal Dagúr a zahájil poradu.

„Dohodli jsme se na společné výpravě. Získáme mnoho rozlehlých a tučných pastvin pro svá stáda. Nebudeme stísněni v hlubokých lesích a obsadíme širé krajiny v teplé púlnoční nížině. Země při dolním toku Veliké řeky je krásná a náš dobytek ztuční a rozmnoží se velmi. Národ tamější nebude s námi bojovat, neboť je slabý. Jeho osady jsou malé a bojovní mužové nečetní. Postoupí nám ze svých pastvisek, kolik budeme na nich žádat. Jestli by nám však chtěli odírat a pozvednout zbraně, těžce na ně dolehne naše silná ruka a bojem získáme krajiny, které potřebujeme. Slyšeli jste vyzvědače, kteří ctného Sigúla, mého otce, doprovázeli s pokojným úmyslem a s přátelskými dary. Zákeřní vrahové je na břehu Veliké řeky přepadli, o vše je obrali, zranili a mého otce hodili do vody!

Takový zločin nebyl spáchán za naší paměti a lesní národ si ho nedá líbit.“

„Odplatíme jim zle!“ volalo shromáždění. „Do vody je naházíme!“

„Při mohylách našich dědů, běda vrahům Sigúlovým!“

„Bratři a přátelé!“ ujal se slova krásný Čiba, potřásaje hrdě hlavou. „Zajedno jsme v úmyslu tomto a všichni společně vytáhneme zmocnit se nových pastvišť. Leč třeba dojednat, jak se o nové pastviny rozdělíme, aby pak nebylo mezi námi vády. Vyzvědači prozkoumali mnohé krajiny tam k púlnoci a jejich zprávy jste vyslechli s libostí. Můj statečný bratr Dagúr, jenž necouvne před medvědem, praví, že vy obsadíte pastviny při této Veliké řece po všem toku a nám ponecháte pastviny v údolí naší řeky Mže, plynoucí od západu do Veliké řeky. Slyšte mě, bratři a přátelé! Nespokojíme se s tímto územím, neboť nestačí na početné naše rody, až se po naší řece povalíme. Nám třeba více pastvin, aby náš dobytek neměl nouzi a nevěděl o hladu...“

„Jaké by tedy bylo vaše přání, bratře Čibo, jenž jen ve vodním obraze sobě podobného nalézáš?“ zvolal Dagúr znepokojen a v tu chvíli si vzpomněl, jak jeho starý otec dobře předvídal, že bude nutno náčelníky přátelských rodů uctít cennými dary, aby se podrobili jednotnému vedení.

„Bratři a přátelé! Takové je naše přání, čestné a spravedlivé:

Veliká řeka sama buď dělítkem mezi námi! My obsadíme tento levý břeh, vy svá stáda vyženete na pravý břeh Veliké řeky a budeme porovnání, jak se sluší...“

„Utiskujete nás, bratři!“ volali stoupenci Dagúrovi. „Na levém břehu jsou lepší pastviny - optejte se vyzvědačů!“

„Vy pravý břeh, my levý podržíme! Na tom zůstaneme!“ křičeli stoupenci Čibovi.

Hluk a křik a prudká slova se rozléhaly táborem. Už neposlouchali tiše hlavní řečníky, nýbrž všichni se bouřlivě účastnili rozvázného pojednávání.

Mužové, sedící až dosud na trávě, vstávali ze svých míst, a chytajíce se za oděv a pohazující rukama, hlasitě uplatňovali v malých skupinách své názory.

Několik bojovníků uchopilo Dagúra, stáhli jej z pahorku a živě s ním stranou rokovali, žádajíce na něm, aby nepovoloval.

Druhá strana se zas kupila v hlučný zástup. Bylo slyšet výkřiky:

„Levý břeh! Levý břeh bude náš!“

Najednou hlučný pokřik poutichl a hašteřící se skupiny bojovníků se rozpadávaly. Všecko množství se hrnulo ke skupině borovic, kterou tu na palouku končil les. A již znovu se ozývalo volání, jenže docela jiné, nové: „Chytili špehouna, pojdte se podívat!“

Dva ozbrojenci vedli doprostřed tábora hocha.

Všechnen zástup dychtivě očekával zprávu strážných o chyceném zajatci. Bylo zapomenuto dřívějšího rozčilení a všichni se v přátelské shodě chystali k soudu nad cizím vyzvědačem.

Když uviděli sklíčeného Skrčka, schouleného v úzkosti a rozpačitě se šklebícího, dali se do pustého smíchu a řehtajíce se vykřikovali posměšné poznámky.

„Držte dobře toho křivého zmetka, nebo skočí na nás a zle bude!

Haha!“

„Jsou-li u dolní řeky takhle statní bojovníci, stačí na ně bába s pometlem a my zůstaneme doma!“

„Zamáčknu ho jako chrousta, kluka skrčeného!“

Dagúr i Čiba zatroubili na rohy a hluk se utišil.

Zvědavý zástup posedal ve velikém kruhu na palouku, aby všichni dobře viděli a slyšeli. Uprostřed stáli strážci se zajatým hochem a přední vůdcové bojovníků.

„Tvoji muži špehouna chytili, tvůj soud nechť o zajatém rozhodne,“ hlasitě pronesl stojící Čiba k Dagúrovi a usedl stranou.

Skrček poplašen rozhlížel se po zástupu cizích bojovníků. Co se s ním asi stane? Nebudou ho týrat? Vypadají tak nepřátelsky a posupně - běda ubohému Skrčkovi!

Strážcové vypověděli, kde a jak hocha lapili. Jistě byl na vyzvědách, neboť nebyl ani na lovu, ani nepásl dobytek.

Skrček nerozuměl jazyku, kterým se tu mluvilo. Pochytil jen některá slova, jímž se naučil od Sigúla. Jistě tu ti jsou národ

Sigúlův a jistě by mu pomohli, kdyby jim to uměl povědět.

Skrček začal mluvit. Spěšně pověděl, že třeba pomoci Sigúlovi, jenž raněn leží bezbranný v lese...

Ve shromáždění nikdo Skrčkovi nerozuměl. Jen slovo „Sigúl“ vzbudilo jejich pozornost. Hoch vida, že nikdo nechápe jeho slova, vzpomněl na Sigúlovy jehlice a vytáhl je z oděvu na důkaz svého vypravování. Očekával, že Sigúlovi lidé jistě poznají jehlice svého vůdce.

Skutečně - sotva Skrček pozvedl skvostné jehlice do výše, vyskočil

Dagúr jako hadem ušknutý:

„Hle, to jsou přece jehlice mého otce!“ Vyrval lesklé jehlice prudkým škubnutím z hochovy ruky, a mávaje jimi nad hlavou, volal ke shromážděným mužům:

„Bratři a přátelé! Hle, vizte důkaz vraždy Sigúlovy! Tyto jehlice měl otec s sebou, když se vydával na cestu k dolní Veliké řece, aby přátelskými smlouvami získal nové pastviny pro nás. Ale vrahové jej zabili a jehlice mu uloupili...

Přistupte sem, průvodcové, kteří jste byli se Sigúlem a oloupení a zranění vrátili jste se k nám, abyste svědčili o tomto hanebném činu! Jsou to jehlice Sigúlovy, nebo nejsou?“

„Poznáváme je! Nikdo takové jehlice neměl nežli náš ctýný Sigúl...

Jsou to jeho jehlice! A hle, co ještě! Tu na krku mu visí Sigúlův amulet - a i tento náramek měl Sigúl na své paži!“

„Veliký duch vydal v naše ruce jednoho z těch zákeřných vrahů,“ pokračoval dále Dagúr vzrušeným hlasem.

„Na smrt s ním!“

„Smrt vyzvědači vrahů!“ volalo množství.

Dagúr předstoupil před Skrčka a přísně naň hleděl. Zdálo se mu, že hoch přece nebyl zločinu účasten. Skrček zbledlý, nicméně nevinou silny, nesklopil oči před synem Sigúlovým. V ruce svíral březový svítek s nápisem. Chtěl jej potajmu odhodit, aby se zpráva o pokladu nedostala do rukou takových zbojníků.

Avšak strážce vedle něho chytil chlapce za ruku, vytrhl mu svítek kůry a podal jej vůdci.

Dagúr svítek rozbalil a uviděl na něm črty.

„Ejhle, svítek s nápisem!“ křikl Dagúr a ukazoval jej zástupu.

„To psal Sigúl! Je tu jeho značka!“ pln vzrušení volal Dagúr a pokoušel se číst zprávu na svitku, ale s malým zdarem.

„Přístup, Orlí pero, šamane všech kouzel i písma ználý, a učíš tento březový svítek mluvícím k našim uším!“

Nejchytřejší šaman lesního národa zvolna přistoupil a vážně a zevrubně prohlédl svítek. Uhladiv si vousy, odkašlal a za všeobecné pozornosti hlasitě předčítal nápis.

„Veliký duch bdí nad Sigúlem. Den cesty k poledni za lesnatými horami dobytčí ohrada - to je asi některá naše osada...

Třeba jít dále k poledni až k nové dobytčí ohradě, kde stojí mnohé pastýřské stany u tří význačných smrků - která osada by to mohla být? Aj, zde to je: Dobytčí ohrada je pod vládou našeho Dagúra - jeho znak to zřejmě praví... Leč z druhé strany, jak tu Sigúl načrtl, chce někdo Dagúrovi dobytek z ohrady vzít. Hoj, Sigúl nás takto varuje před nepřátelským útokem! A tu na konci Sigúl leží v mohyle - to znamená, že nepřátelé chystají útok na naši dobytčí ohradu, chtějí nás všechny pobít...”

Prohlášení Sigúlova nápisu způsobilo veliký dojem v posluchačstvu.

„Děkuji ti, šamane! Tvůj důvtip rozluští všechny tajnosti písma...

Tento svítek nám chtěl asi Sigúl poslat, ještě nežli ho tam přepadli, aby nás zpravil o chystaném útoku na naše dobytčí ohrady...”

„My si je ubráníme!“

„Běda jim!“

Tak vykřikovali přítomní muži, pobouření touto zprávou.

Dagúr ukázal všem svítek s nápisem jako svědectví o hanebnosti rodů při Veliké řece.

Skrček věděl, že teď čekají od něho odpověď na obvinění, ale nedovedl cizím jazykem pronést než několik slov.

Snažil se, aby mu porozuměli, a ukazoval, že Sigúl leží raněn daleko v lese.

Jeho posunková řeč však byla nejasná a přítomní ji pochopili jako přiznání ke spoluvině na zabití Sigúla.

Dagúr zakončil soud, zvolav rozhořčeně:

„Hanebny zločin zaplatíš svou smrtí!“

Na povýšeném místě pak se radil s předními bojovníky, jak slavnostně vykonat ortel. Kolem Skrčka se tlačili zvědavci a vyhružně naň pokřikovali. Po Dagúrově vyroku vypukli v jásot.

Porada předních bojovníků schválila rozsudek nad zajatým hochem a usnesla se, že bude ihned obětován Velikému duchu na zdar chystané výpravy.

Pohotoví mládenci hned připravili vše potřebné k oběti. Za chvíli byla narovnána uprostřed palouku hromada suchého kletí. Až bude zajatý špehoun zabit, bude jeho tělo na hranici spáleno za zpěvu starých obětních písní.

Skrček ještě netušil, co mu hrozí. Teprve když starý, urputný muž ježatých vousů sedl si naproti němu s vytaseným bronzovým nožem, pochopil, že má být nepochybně usmrcen.

V té chvíli se Skrček choval jako muž. Stál pevně a díval se srdnatě na okolostojící nepřátele. Věděl, že na útěk nelze ani pomyslit. Aspoň nepřipustí, aby na něm katani viděli strach a zbabělost.

Myslí na Sigúla, jenž leží v lese a volá o pomoc... A Skrček pomoc nepřivede - a ještě za chvíli sám zahyne rukou Sigúlova lidu!... Och, brzy se skončí Skrčkova pout' do světa - brzo se skončí jeho mladý život...

Nahý mladík, Šamanem ustanovený, třel zapalovací dřívka, aby roznítil čistý oheň k posvátné oběti. Avšak klidil posměch. Buď spěchem, nebo rozčilením zavínil, že oheň nechytal.

Jiny mladík přiklekl před hranici a vrtěl zápalnými dřívky. Měl je asi vlhká, neboť dýmu se vyvalilo v tenkém kotouči vzhůru dosti, ale jiskřičky nedobyl.

Skrček, mrknuv na to, ušklíbl se. Vždyť ten mladík vrtí hůlkou polosyrovou! Jak by se mu mohl prášek v jamce

rozžhavit?

A Skrček sám přikročil k hranici, a otevřev svou torbu, vyňal vlastní zápalná dřívka a chystal se vrtět oheň.

„Nedejte se zahanbit!“ povzbudil šaman oba mladíky a ti znova usedli a vrtěli oheň.

Skrček vyprskl slinu opovržlivě směrem k neobratným mladíkům a do připravené opálené jamky svého dřívka nenápadně vložil několik zrnek písku. Zavrtěl proutkem mezi dlaněmi a již se valil vzhůru bělavý dým. Skrček sklepal vymletý doutnající prášek na dlaň a několikrát nataženou rukou zatočil. Pak jemně do dlaně zafoukal a hle! Ukázal se nepatrný ohýnek. Druhou rukou přistrčil kousek suchého mechu, foukl - a oheň vesele vzplál.

Okolostojící muži volali pochvalu Skrčkovu a zahanbení mladíci odstoupili do pozadí. Zloba, dřív ze všech očí sršící, pohasla a v srdcích bojovníků se ozývala útrpnost s hochem.

Skrček přistrčil ohýnek pod hranici dříví. Oheň se zvětšoval, polena praskala, plameny šlehaly, dým se valil k šeré obloze.

Posupný muž s dlouhým nožem vstal a s úsměškem měřil svou obět'. Již zvedl ruku k smrtící ráně...

Co se to děje?

Jaky div?

Bronzovy nůž vypadl z napřažené ruky a cinkl o kámen na zemi...

Surový muž zděšen valí oči a křiví ústa - couvá - klesá na zem, vyrazuje nesouvislé výkřiky...

Bojovníci Dagúrovi i Čibovi jako zkamenělí pohlíží v úžasném

údivu na zajatého hocha a veškeré četné shromáždění v hlubokém tichu sotva dychá...

Jen praskající dříví zní do hrobového ticha okolo...

Planoucí oheň osvětluje v prvním podvečerním šeru bledého hocha s rozpjatými rukama... Na jednom rameni sedí veverka, na druhém tchoř po zástupu mžourá - a kolem hochovy hlavy poletuje netopýr...

V bázní ustupuje zástup od hocha, jemuž svítí oči odleskem ohně, takže se zdá, že z nich vychází záře...

Muži bojovníci padají k zemi, tisknou se do trávy a hoch kráčí zvolna pozpátku k lesu.

„To je jistě syn lesního boha!“ šeptají muži, tisknouce se k sobě.

„Běda nám, my jsme ho chtěli usmrtit!“

„Lesní bože, odpusť nám!“

Skrček, dosáhnuv první skupiny borovic na kraji palouku, obrátil se do lesa a několika skoky zmizel mezi stromy.

Teprve teď, když se kouzelné zjevení ztratilo v lesním temnu, strnulý zástup se ponenáhlu vzpamatoval.

Někteří muži se dokonce již pohrdavě zasmáli a volali: „Utekl nám, špehoun!“

Ve chvílce nabyli všichni řeči a horlivosti. Rozběhli se za uprchlíkem, jako by se teď styděli za onu chvíli slabosti.

Vedení šamanem, slibovali:

„Však my ho zase chytíme!“

Skrček nedoběhl daleko a uslyšel pokřik zástupu v táboře. Znal své slabé nohy a věděl, že neuprechne takovému množství stíhačů.

Chvilku rozvažoval, není-li vše marno a nemá-li se dobrovolně vrátit na smrt. Ale už tu byla u něho jeho milá veverka a - šup na strom!

„Ach, jak ti děkuji, veveříčko, za tvou radu!“ řekl hoch a ráz dva byl na smrku. Rychle se skryl pod jeho husté větve a už ani nedýchal.

Nepřátelé pádili dole v rozestaveném řetězu, aby jim uprchlík nemohl ujít. Do houštin tloukli holemi a povzbuzovali se k neúnavné horlivosti.

Dlouho trvala marná honba. Uprchlíka nenašli. Jako by se nad ním země zavřela...

Skrček se držel na smrku dlouho do noci. Sem tam se ještě vracel některý opozdily muž. Když už nic nebylo slyšet, slezl opatrně ze stromu a tiše, aby mu ani větévka pod nohou nezapraskala, kráčel do nitra hvozdů. Špatně se mu potmě šlo, proto když náhodou objevil dutý strom, vlezl si do vyhnílé dutiny a ukryl se. Byl to těsný úkryt a Skrčka brzo tělo bolelo, ale byl alespoň v bezpečí.

Spát nemohl, byl příliš rozrušen. Když pak první rozbřesk dne osvětlil lesní samotu, vylezl z doupěte a pospíchal, aby se dostal co nejdále od nebezpečí.

Vycházející slunce mu ozářilo lesklý oblouk Veliké řeky.

Byl rád, že vidí řeku. Bude mu bezpečnou vůdkyní. Půjde podle ní až domů, do rodu Medvědů, a poví tam, co zažil zde v lesích.

Ozbrojení nepřátelé jistě se chystají k válečné výpravě... Skrček je natolik chytrý, aby to uhodl. Medvědům, Bobrům i všem rodům při Veliké řece bude vítána jeho zpráva, aby se mohli včas připravit. Och, jak je doma krásně a mílo! Kéž by zas brzo byl v rodné osadě.

Sigúl? Chudák, bude roztrhán lesní zvěří a není, kdo by složil jeho kosti do mohyly, obětoval milodary a na rovu vztyčil kmenové znamení...

Po Veliké řece

Skrčkovu se šlo lehce. Byl veselý jako sýkorka v houští I do zpěvu se dal. Včerejší zlá příhoda ho naučila vážit si života. Málo chybělo - a dnes už by Skrčka nebylo.

A svět je přece jen krásný. Kudy jde, vítají ho zpěvem ptáci, stromy ho šuměním pozdravují, slunce ho teple hladí po tváři...

Hochův obličej přelétl mráček. Netopýr je pryč... Ztratil se mu při útěku. To veverka a tchoř byli chytřejší; jakmile dosáhli lesa, když přechal od hranice - šup! vlezli do kabely, a tak si je zachránili.

Musí se s nimi zase potěšit. Vždyť mu zachránili život!

Skrček usedl na vyvrácený smrk a hrál si se zvířátky. Veverka po něm lezla. Postavila se mu na rameno a tahala ho za ucho. Tchoř se protáhl podpaždím a skočil do trávy. Skrček se za ním podíval, a hle - tchoř nese v hubě žábu.

„Jen si pochutnej, Šmejdi! Však se také musím po něčem ohlédnout! Ještě jsme dnes nejedli... Vida, tuhle jsou zralé jahody!

Veveříčko, pojď také na jahody. Jé, ty jsou dobré!“

Tchoř sežral žábu a dva plže a zalezl pod větev ležícího smrku.

„Chce se ti spát, vid', Šmejdi?“ řekl Skrček. „Však tě vezmu za chvíli zase do torby a pohovíš si.“

Skrček si pochutnával na jahodách, ale jeho trýznivému hladu nestačily. Byl by se rád zakousl do něčeho vydatnějšího. Když si po chvíli narovnával záda, zdálo se mu, že mezi lískovými křovinami zahlédl nějakého většího ptáka.

„Kdyby to tak byl jeřábek!“ pomyslí si a potichu šel k blízké lesní světlině. Vyhnul se zarostlé mokřině, obešel houštiny a uviděl krásnou, svěží loučku, plnou bílých kopretin. Skoro uprostřed sám a sám stojí nádherný veliký dub. Jeho spodní větve sahají téměř k zemi a vrchol se tyčí vysoko do oblak. Z dubu znělo ptačí šveholení a hned rozproudilo ve Skrčkovi ptáčnickou krev. Zapomněl na všecko a jen s upjatýma očima se pomalu blíží k mohutnému stromu.

Kavky přeletují z větve na větev a honí špačky. Rámusí dost. Skrček přistoupil ještě blíž k dubu a už mohl dobře rozeznávat jeho četné obyvatelstvo.

V dolejších větvích koruny uviděl dvě nepořádná hnízda holubů hřivnáčů; samice v nich seděly na vejcích. Skrček se rozmýšlel, má-li hnízda vybrat, ale pak si řekl, že vejce jsou jistě již nasezená.

A co to létá tuhle okolo? Skrček se zalíbením pohlížel na ptáka, který svižně kroužil nad pestrou lužinou.

„Bojíš se mě, vid'?“ řekl mu potichu Skrček a lehl si do trávy.

Pták ihned přiletěl k dubu, zachytil se kmene asi uprostřed koruny a vklouzl do dutiny.

„No, poštolka! - a krmí mladé...“ znalecky poznamenal mladý ptáček. „Počkám, až zas vyrazí na lov... Je tu tak hezky! Jen kdyby tu tak bylo ještě něco dobrého na zub!...“

Ozvalo se škrtavé „kr-kr!“ a nad hochovou hlavou se bystrým letem mihl krásný modrý pták. V rozpaleném ptáčnickovi se až dech zatajil: vždyť je to vzácný host - mandelík!

Skrček rozčilen točil hlavou za mandelíkem, v obavách, aby plachého pernatce nezaplašil. Ale mandelík se usadil na suchou větev, vyčnívající na samém vrcholku dubu. Jistě má tam nahoře hnízdo.

Za chvíli se odpočínutý mandelík rozletěl znovu nad lučinu a Skrček mohl pohodlně vidět, jak v prudkém letu sbírá ze země luční kobylky a cvrčky, brouky i odpočívající můry. Obdivoval se obratnosti krásného ptáka, který sebere kobylku, aniž se dotkne trávy.

Skrček by tu byl vydržel ležet celý den. Nebyl nadarmo synkem

Čihavého medvěda. Ale zakručení v břiše mu připomenulo, že se musí postarat o nějaký oběd. Přivoněl ještě dlouze k bujnému trsu mateřídoušky a vrátil se do lesa.

Když obcházel mokřinu, našel tu zřejmě čerstvé stopy po četné kančí rodině. Půda sešlapaná, rozválená a rozrytá.

Skrčkovi by se velmi hodila vepřová pečínka, ale řekl si, že se raději vyhne zuřivé staré bachyni, s níž nejsou žádné žerty, když vede selata.

Vzal svá zvířátka zase do torby a namířil, kam mu stín stromů ukazoval - k půlnoci.

Cestou snědl skoro celý pěkný, zdravý hřib. Ostružiny vyplivl, nebyly ještě dost zralé. Ani lískové oříšky nebyly k jídlu; teprve zakládaly na bílá jádérka, jakoby ve vatičce uložená. Skrček už začínal být mrzut: hlad ho trápil. Nezbude asi, nežli aby šel k řece nalovit si ryb.

Zahnul ke kopci, pod nímž byla Veliká řeka.

Huš! před Skrčkem vzlétla rodina tetřivků. Skrček si bleskem strhl z hlavy ovinutý prakový svazek a hodil jím po ptáčích. Myslí, že vyplašení ptáci poletí vzhůru ke korunám stromů, ale zmýlil se - tetřivci se jen málo zvedli a neletěli daleko. Prakový svazek prudce vymrštný letěl do výše, rozestřel se ve vzduchu jako paví ocas a zanikl někde v koruně vysoké sosny, kde se zapletl. Skrček se mrzutě zašklebil. Avšak ihned se mu obličej rozjasnil, když zpozoroval, že se tetřivci usadili nevysoko na větvích a volali tichým, žalostným hlasem.

Jeho metací prak je ztracen, avšak on si přece pomůže. Naděje na dobrý oběd ho naplnila čilostí. Rychle si našel dlouhou větev a tiše se plížil až pod ustrašené tetřivky. A tu se mu podařilo holí jednoho tetřívka srazit. Zasáhl sice i druhého, ale málo - ten uletěl s ostatními.

Skrček skočil na tetřívka a kousl ho do hlavičky.

Za chvíli se tetřívek opíkal nad malým ohýnkem.

Skrček se pak dlouho olizoval.

Posílněn pečínkou, statně vykročil. Musí přece včas donést svému rodu důležitou zprávu!

Cesta byla velmi namáhavá. Sotva zlezl stráž, skoro neprostupně zarostlou, hned se ukázal nový příkrý vrch. Není jim konce! Drobné kamení se sesulo Skrčkovi pod nohama; hoch sjel ze strážě a překulil se rovnou do pichlavých trnek. Mrzutě pohlížel na své podrápané nohy. Klouby levé ruky krvácely.

Setřel si krvavou hlínu z ran a obešel trnité houští ostružin; konečně sestoupil až dolů k široké, proudící řece.

Rybičky rozčeřily hladinu u břehu, jak prchaly před hochem, když postoupil až k okraji řeky. Díval se za nimi, jak ve zmatku zasvítily bílými břisky, až se pak opodál zase uklidnily.

Skrček vlezl po kolena do vody a omyl si ruce. Chladivá voda mu byla velmi příjemná. I obličej si namočil.

Neměl ve zvyku se umývat; nikdy se čistotě neučil. Doma v rodě nikomu nevadila špína na těle a nikoho ani

nenapadlo, aby se čistil mytím. Bylo-li na rukou nebo jinde na těle špíny na vrstvy a škraloupky, stačilo jim vždycky

seškrábnouti je ostrým kamenem nebo na ně plivnout a setřít chomáčkem trávy. Voda přicházela na jejich těla, leda když někdy zmokli nebo při koupání.

Skrčka ani nenapadlo, aby se řádně umyl, ale líbilo se mu ve vodě.

I odhodil vše, co měl na sobě, a hlasitě hekaje, pohroužil se do vody. Zaplavoval si k nedaleké skalce ve vodě a vylezl na ni.

Vyhříval se na teplém skalisku, vyhřátém sluncem. Skrček nebyl zvlášť dobrý plavec, proto odpočíval, než se dal zase nazpět. Po chvíli skočil do vody, až se za ním hladina zavřela, a hrabavými pohyby plul k břehu.

Koupel ho pěkně osvěžila; Skrček si tu velmi liboval. Nechtělo se mu opět ležet přes neschůdné vrchy, lépe bylo zde, u vody.

Balvany u břehu ho znova vylákaly do vody, aby se k nim brodil a sedal si na jejich nejvyšší vrcholy.

Veliká řeka tiše plyne a nad její ozářenou hladinou strmí vysoké kopce, všechny lesnaté. Jen někdy vykukovaly z porostu skály a příkré srázy pokryté zříceným kamením. Vrány přeletěly řeku a volaly na Skrčka.

Ale Skrček vránám neodpověděl, ač jindy to nikdy neproměškal.

Upoutal ho pohled na veliký smrč, jenž se tu mezi skálami točil pomalu ve víru.

Skrček slezl až do vody, ale zarazil se před hlubinou. Natahoval ruce, aby plovoucí strom zachytil. Najednou něco žbluňklo a vedle stromu se ukázala na vodě zvlněná kola.

„To byla vydra!“ vyletělo ze Skrčka, a už přitahoval vrcholek smrčku k sobě.

Strom byl těžký, nicméně Skrček jej přece pomalu táhl, až se kmen dostal k němu. Hoch se vyšvihl na plovoucí kmen a přešel jej po celé délce až ke kořenům, jež křivolace vyčnívaly z vody jako veliká chapadla vodní nestvůry.

Náhle Skrčka něco napadlo.

Nemeškaje skočil do vody, vylezl na břeh a sebral všechny své věci.

Brodil se opět k smrku, otočil jej kořeny k sobě a pověsil na ně vše, co měl. Vylezl na kmen a pln hrdé odvahy si řekl:

„A teď pojedu!“

Sedl si obkročmo na kmen, a - strom tiše stál. Skrček ulomil větev a vši silou se odstrkoval od skalky.

Zpočátku se strom ani nepohnul, ale za chvíli se objevil výsledek hochova vytrvalého úsilí. Veliký strom se zvolna vzdaloval od skalky. Vrchol smrku byl zachycen proudem a Veliká řeka počala unášet našeho odvážného plavce nádherným údolím k půlnoci.

Skrček si liboval. Nic mu nevadilo, že se kmen chvílemi kolébal, až jej vlny zalévaly. I když občas seděl úplně ve vodě, oči mu pořád jiskřily požitkem z nádherné plavby.

Jeho „lod“ se dostala už značně od břehu, až téměř doprostřed široké řeky, a plula teď dosti klidně. Lesnaté stráně po obou stranách se pomalinku přibližovaly, mýjely ho a zase v dálce se ztrácely v ohybech krásné řeky.

To je něco jiného než drápat se po skalnatých stráních a prodírat se ostružinami! pochvaloval si malý plavec a nic se nebál, že se překulí do vody.

Pojede takhle až domů!

V jedné zatáčce řeky dostal se strom s hochem ven z hlavního proudu do postranního vířivého zákrutu. Téměř se zastavil a počal se otáčet.

Skrček přitom pohlédl zpět do dálky, odkud sem připlul.

Zachvěl se leknutím!

Na lesklé hladině Veliké řeky plují nějaké lodi...

Na nich jsou lidé - kdo je to?

Běda! Běda! Skrček je pronásledován!

Lesní bojovníci, nechytivše uprchlíka v lese, vydali se za ním po vodě. Och, tu jim neunikne! Nelze se schovat ani utéci...

Skrček se snažil zoufalou silou veslovat větví, aby dostal kmen zase do proudu, ale ač námahou zrudl a oči mu vylezly až na čelo, strom zůstal na místě a jen se točil...

Nepřátelské lodice se rychle blížily.

Napřed pluje člun obsazený bojovníky. Na žerdi vlaje červený praporec. Pak ještě tři nebo čtyři lodi - mezi nimi jedna zvlášť veliká.

Skrček nemá čas, aby si vše prohlédl. Je zmaten, neví, jak by se zachránil. Skočí-li do vody, budou jej nepřátelé mít dříve, nežli dopluje k břehu. Jistě ho už zpozorovali.

Nedá se snadno přemoci! Posmívaný, slabý Skrček ukáže, že je z rodu medvědího!

Rychle oškubal větev a s holým klackem v ruce vystoupil na kolébající se kmen. Se zaťatými zuby a s planoucím hněvem v očích očekával nepřítele.

Hoch stojící na plovoucím kmeni vzbudil pozornost příjždějících plavců.

Jedna lodice po druhé zatáčely ke Skrčkoví, takže ho úplně obklopily. Ale kupodivu - nikdo z cizích plavců nejeví nepřátelský úmysl.

Skrček sklonil napřažený klacek. Jeho oči, dříve děsem zaslepené, nyní lépe pohlédly na cizince.

„Vždyť to jsou kupci!“ vykřikl jásavě.

Cizí plavci se zasmáli.

Skrček odhodil větev a poskakoval na plovoucím kmeni, jako by se rozumem pomínul. Křičel, jásal, výskal a kupci mohli nechat oči na podivném jeho tanci, jímž se znovu radoval ze života.

Skrček posílal horoucí pozdravy slunci, oblakům, stráním, lesům, vodě a jeho vzrušené skřeky se nepodobaly žádným lidským slovům.

Když se utišil, zavolal naň kupec, statný, zkušeně vypadající muž, sedící na největší lodi.

Skrček nerozuměl. Kupec zavolal v jiném jazyce, a tu hoch odpověděl:

Jsem Skrček z rodu Medvědů dole na této řece, u velikých ostrovů...“

„Znáš svůj rod,“ vážně pravil kupec, „pomohl mi při jedné cestě spravit porouchané lodi. - Nuž, co mědle, hochu, zde prodléváš, tak daleko od rodových ohnišť?“

„Prchám ze zajetí a rád bych domů!“ upřímně pověděl Skrček.

„Nuž, pojedíš tedy s námi! Zajedte špičkou lodi k tomu hochovi!“

Skrček sundal z kořenů smrku visící kožešinu a kabelu a radostně skočil do lodi. Kupec mu pokynul, aby přísedl k němu, a poslouchal příběhy, které mu Skrček vyprávěl.

Lodi zase pluly uprostřed řeky jedna za druhou. Vpředu člun s červeným kupeckým praporem.

Daleko vzadu po vodní hladině zvolna se pohybuje polopotopený smrk... Na jeho kořání, vysoko vyčnívajícím, sedí veverka.

Plující kmen se přiblížil k pobřežním skaliskům. Veverička, hup!, přeskočila na suchou zem.

Na kolébajícím se kmeni sem tam pobíhá tchořík Šmejdlil...

Tři kupci

Pod velkými vltavskými proudy, nedaleko ústí křivolaké Kocáby, je pěkná, slunná rovinka, jako stvořená k táboření unavených plavců, kteří buď již propluli nebezpečnými peřejemi a zde odpočívají, nebo se teprve chystají vzhůru proti vodě a sbírají síly na překonání divých proudů.

Na palouku je postaveno několik prostých stanů. Na větvích do kruhu zabodnutých a nahoře do špičky svázaných je rozprostřeno několik kůží, které chrání obyvatele stanu před deštěm. Tato skrovná obydlí stačí kupcům i jejich družinám, aby jim poskytla přístřeší na několikadenní zastávce po dlouhém putování.

Na paloukem se vypíná terasovitý stupeň se skupinou několika velikých smrků. Stromy jsou podivně prořezány; některé větve jsou úplně odseknuty, jiné jen v polovině a jiné zase jsou ponechány neporušené. Vznikly tím nápadné stromovité tvary, podobné z dálky fantastickým figurám, odlišujícím se na první pohled od obyčejných stromů. Zkušený poutník arci ví, že to jsou památné stromy, přisekané do zvláštních tvarů, aby byly buď nápadnými ukazovateli cesty, nebo pomníky neobyčejných událostí. A poněvadž zde cestu ukazovala dostatečně sama řeka, jsou tyto stromy nad paloukem jistě znamením pamětihodných událostí, nejspíše šťastného překonání nebezpečných proudů. Snad každá kupecká karavana zanechala tu po sobě na památku jeden přisekaný strom.

Veliká popeliště u těch památníků svědčí, že tu asi bývají přinášeny hojně děkovné oběti Velikému duchu za šťastnou cestu.

Přední skupina stanů náleží proslulému kupci Keltovi, jenž sem po proudu přijel z poledních krajin se svými sluhý a s hochem

Skrčkem z rodu medvědího.

Druhá skupina stanů, rozložená až pod samými památníky stromy, náleží bohatému kupci Vindovi, jenž postupoval od půlnoci proti proudu Veliké řeky a nyní zde odpočívá.

Loďstvo obou kupců je dobře přivázáno k břehu a stráž obchází bedlivě celý tábor ve dne i v noci.

Oba kupci jsou zřejmě přátelé, neboť sedí na kamenných sedátkách u společného táborového ohně. Třetí čestné sedátko tady připravené zůstává prázdné, neobsazené.

Družiny obou kupců, sluhové, plavci a nosiči, pokud nejsou zaměstnáni službou strážní, kuchařskou nebo opravami, obstupují táborový oheň v uctivém kruhu. Někteří pletou provazy.

„Obávám se, Vinde, že se našemu Jestřábovi něco přihodilo.“

Přisahal jsme přece slavnou přísahu Velikému duchu, že se na tomto pro nás tak památném místě všichni sejdem každá tři léta, pokud budeme živi... Jestřáb nepřišel ani tehdy před třemi léty, ani nyní.

Jeho popel snad odpočívá někde v hrobě a na jeho mohyle roste travička.“

„I já tak smýšlím, milý Kelto, druhu věrný. Pospíchal jsem, abychv ujednanou dobu byl na místě, neboť mě prahy u velikých ostrovů velmi zdržely. Jednu lodici jsem tam zanechal rozbitu... Už jsem myslel, že mě letní slunovrat zastihne u těch ostrovů, avšak napjali jsme všechny síly a na dlouhých provazcích jsme táhli čluny, až nám ramena krvavěla. Ale přijeli jsme včas. Slunovrat právě nastal, avšak Jestřába tu nemáme! Škoda tak statečného muže! Jaký on byl silák!“

„Ano, Vinde, není druhého jemu rovného. Jak tenkrát v těch rozvodněných proudech pro nás zápasil, nedbaje vlastního života!“

Och, nerad vzpomínám na ty strašné chvíle... Rozbité lodi, dříví, rance, pytle soli, balíky látek, kožešiny, měchy s jantarem a bronz - vše v divě směsi vířilo v pěnivých vlnách! Naši lidé tonuli a my sami se bezmocně potáceli v drtících proudech a čekali jen, o kterou skalinu si hlavu roztrčíme...“

„Já jsem už nějakým nárazem ztratil vědomí a jen chvílemi jsem byl hřmícím proudem vyhazován na povrch vírů, jistě bych býval už víc nevydých.“

„Jen našemu junáckému Jestřábovi děkujeme za své životy! Když jsme se pak, šťastně zachráněni, tady u ohně hráli, Jestřáb ještě lovil zbytky našeho zboží a s několika sluhy zbylými naživu o nás bratrsky pečoval...“

„Tehdy jsme přisekali tenhle veliký smrk a zapřísáhli se, že se tu vždycky po třech letech v čas slunovratu sejdem, abychom vzpomínali společně onoho dne hrůzy, smrti i šťastného zachránění...“

A vskutku jsme se tu za tři léta sešli, ale jen my dva... Patrně i letos marně čekáme na Jestřába. Už asi nepříjde...“

„Nu, ještě den počkáme a pak se zas, milý Vinde, rozejdeme.“

Slib svůj však navždy zachováme a po třech letech se tu opět sejdem, abychom si pověděli své nové příhody...“

Nedaleko obou kupců mezi služebníky stál Skrček. Poslouchal, co si kupci tak tesklivým hlasem povídají, ale rozuměl

jen máločemu. To však pochopil, že ještě na někoho čekají a jsou smutni proto, že dosud nepřišel. Z okraje lesa zazněl hlas rohu. Několik sluhů se vracelo z lovu a přinášeli kořist. Ihned byly konány přípravy k hojné večeři. Statní muži vykuchali divokého kance a napíchlí jej na rožeň. Skrček se na ně chvíli díval a pak odešel do lesa. Zastesklo se mu po ztracených zvířátkách. Dal se podél Kocáby utěšeným lesním údolím. Ptáci mu vesele zpívali, datlové ťukali, sojky se hádaly s vránami a veverky mu házely šišky pod nohy. Skrček měl všude oči, všude uši, nic mu neušlo. Rozuměl všem lesním zvukům a les mu odhaloval všechna svá tajemství. Skrček miloval les. Byla to láska dětská, neuvědomělá, nicméně horoucí, všechnu duši naplňující. Skrček byl v lese šťasten. Nikdo se mu tam neposmíval, nikdo mu neubližoval, naopak, les jej zahrnoval nevýslovnými radostmi, krásami a požitky. Čím dále Skrček šel, tím více podléhal kouzlu lesa, takže ani nepomyslel na návrat do tábora. Potok se prudce zatáčel, oblévaje úpatí vysokého hřbetu. Skrček byl zlákan lesnatou strání, i opustil bublavý potok a dal se vzhůru do kopce. Doufal, že nahoře najde skalku, z které bude mít daleký rozhled. Snad uvidí v dálce i rodnou kotlinu při velikých ostrovech... Zapotil se, ale vylezl bez odpočinku. Ušel kousek po hřebeni, hledaje volné místo s rozhledem, a tu zaslechl nějaké hlasy! Kdo by to zde mohl být? Aby to tak byli nepřátelští lesní muži? Strach přepadl Skrčka, že se ani nemohl dát na útěk. Po chvíli se přece jen poněkud vzpamatoval a řekl si, že zkusí vypátrat, kdo to je. Hustý les s velikým podrostem mu nedovoloval, aby se mohl skrytě plížit. V případě nebezpečí snadno zmizí. Hlasy se ozývaly zřetelněji. Skrček se protáhl smrkovým mlázím a najednou před sebou v dolíku uviděl karavanu, kterou v rychlosti odhadl na tři ruce mužů (tj. 3x5 mužů). Z bezradného rozhlížení vedoucího ozbrojence poznal, že tlupa asi v lese zbloudila. Někteří nesli na zádech zavazadla; měli je přivázána k hlavám řemeny vedenými přes čelo. Těžce se opírali o hole a vypadali unaveně. Skrček vykřikl. Tlupa se zastavila. Skrček běžel dolů. Uviděl, že čtyři muži nesou někoho na nosítkách - a poznal Sigúla. „Sigúl!“ zavolal Skrček a řítí se houštím, až se prodral k nosítkám. Překvapení nosiči položili nosítka a všechna tlupa se seskupila okolo hochy. Sigúl otočil hlavu, a spatřiv Skrčka, usmál se bolestně a namáhavě zvedl ruku, jako na pozdrav. K hochovi přistoupil silný, ramenatý muž, ozdobně oděný, s vlasy na skráních šedivými, a v několika jazycích se ho něco tázal. Skrček vyrozuměl, že se ptá na Velikou řeku. Přikývl a ihned vedl karavanu přes vršek dolů, do žlabu Kocáby. Postupovali pomalu, neboť Sigúl nesl lomcování nosítky. Také nosiči zavazadel byli už natolik unaveni a nemohli dobře přes překážky. Dole, podle Kocáby, už to šlo lépe. Tlupa vystoupila z lesa a zastavila se na výšince u památečných stromů. Zatroubili a hlasitě provolali veliký pozdrav. V tom okamžiku oživil ztichlý tábor na palouku u Veliké řeky. Rozlehl se jásavý pokřik a z tábora vyběhli tlupě vstříc. První byli oba kupci. Sotva doběhli k tlupě, vrhli se na ramenatého muže, jenž svou družinu o hlavu převyšoval, a s hlasitými vzlyky jej objímali, divže ho neumačkali. „Jestřábe drahý, tys živ a zdrav?“ „Jestřábe, buď nám vítán! Přišels přece, pamětliv slavného slibu...“ „Opozdil jsem se - promiňte, přátelé! Našel jsem na cestě tu toho zraněného člověka a musili jsme jít pomalu. A ještě jsme pak ke všemu trochu zbloudili...“ „Jen když jsi šťastně mezi námi, Jestřábe milý! Nuž, pojď do našeho tábora! Vystrojíme dnes slavnou večeři.“ Skrček nesl v misce vodu a podal ji Sigúlovi k ústům.

Povídka třetího večera

Táborový oheň plápolal dlouho do noci. Večeře byla opravdu hojná a hojně bylo i řečí po jídle. Přátelé, kteří se po letech sešli, měli si mnoho co vypravovat. Slovatny Kelta prošel za obchodem mnohé kraje, poznal i cizí národy a zajímavě líčil své příhody, někdy velmi dobrodružné. Nadějného syna ztratil při nemilé srážce s jakýmsi uraženým rodem. Vyprávěl dlouho přes půlnoc. Druhého dne po neméně slavné večeři vypravoval znamenitý kupec Vind o krajinách a rodech na straně půlnoční, a jak zaslechl pověsti o Zlatém údolí, kde pry se v písku potoka blyští zlatá zrnka a zlatá jeskyně skrývá ohromné bohatství. Je tam pry ukryto zlato nejslavnějšího náčelníka, jaký kdy byl při Veliké řece, statečného Bystřého havrana - také mu říkali Havranpírko, o němž se doposud vypravují hojné zkazky a při ohni zpívají písně. A ten junácky náčelník prý říkal, že si má národ pomáhat k bohatství polní prací, lovem a chovem dobytka, nikoli zlatem, a nikomu nepověděl, kde Zlaté údolí je... Sám Vind je marně hledal, ač do lesů vedl početnou výpravu... Třetího dne bylo na Jestřábovi, aby vypravoval své příhody.

Dosti si zatím odpočinul.

„Abyste věděli, proč jsem před třemi léty nepřišel na toto místo, a nedávali mi snad vinu... Nezapomněl jsem naší slavné přísahy, že se tu vždycky po třech letech sejdem, ale Veliký duch mě zavedl daleko do světa - tak daleko, že mé vyprávění vám bude jako pohádka pro děti - a vodil mě svými cestami, nedbaje mých přání i a tužeb... Když jsme se tenkrát odtud rozešli, vrátil jsem se domů, abych u starého otce přežil zimu. Můj domov je daleko k poledni...

Vklínu velikých lesnatých hor se leskne zelené jezero, v němž slunce každý den svůj obraz koupá. Nedaleko břehu na vodě je má rodná chatrč...“

„Je to, Jestřábe, na vodě?“

„Nu ano, na vodě... Celá naše osada je postavena v jezeře.“

„Na lodích nebo na vorech snad?“

„Není na lodích, ani na vorech, pevně stojí jako vaše chatrč na suché zemi.“

„Na vodě - a pevně?“

„Ano, pevně!“

Jestřáb natáhl ruku a uchopil džbánek s vodou. Nalil před sebe na zem a do malíčkého rybníčku zastrkával svisle úlomky větviček.

Ostatní zvědavě přihlíželi k jeho počínání.

Když zapáchal asi dva tucty dřevků do kalužinky, řekl:

„Dědové našich dědů pokáceli les a osekáné kmeny stavěli takto do vody. Břevna vyčnívají nad vodu na výšku muže. Nahoře je položena podlaha z trámů - takhle! Unese zástup mužů, ani se nehne, protože sloupy ve vodě jsou dole upevněny kameny. Na podlaze pak stojí, naše chaty. Tři lávky vedou z osady na břeh.“

„A tohle je dobré!“ pochvaloval Kelta. „Nemáte daleko pro vodu.“

„A smetí se lehko uklízí. Střeby smeteš rovnou do vody a nepořežeš si o ně nohy, když chodíš okolo boudy.“

„Ale malé děti nestačíte tahat z vody, že?“

„Stávalo se, že se nám utopilo děcko, ale udělali jsme zábradlí kolem celé podlahy a nerozumná batolata přivazujeme za nohy.“

„A kde máte dobytek?“

„Krávy i ovce hlídáme na břehu v ohradě, ale v dobách zlých převedeme všechny statek po lávkách do osady. Máme tam chlévy i zásobárny plné píce...“

„To se k vám nepřátelé ani nedostanou?“

„Nedostanou! Ohlásí-li stráž, že se blíží cizí zástup, ukryjeme dobytek, strhneme lávky a nikdo k nám nemůže.“

„To je moc dobré!“ pochvalovali posluchači, kteří se tlačili okolo.

„To není dobré,“ rozvážně řekl Vind.

„Co ty proti tomu víš?“

„Tohle říkám: Kůly do jezera nastrkané - dobře; podlaha ze silných klád - dobře; chatrč z roubených břeven - dobře... Ale teď mi pověz,

Jestřábe, kde si vaříte a kde se u ohně hřejete! Vy musíte ohniště rozdělovat na břehu, protože by vám celá vesnice hned vyhořela, kdybyste -“

„Počkej, Vinde, to je tak; v každé chatrči mají ohniště a vaří si kaši i pečou placky, jenže musí dřív zřít kamenný podklad vymazaný hlinou.“

„Vidíš, že nejsou tak hloupí!“

„Nu, pozor se musí na oheň dát, to se rozumí!“ pokračoval Jestřáb.

„Sousední osada na druhém konci jezera už jednou vyhořela.

Byl jsem tenkrát výrostek... Byla to záplava ohně, až k nám bylo slyšet zoufalý křik... Teď už je tam zase nová osada, ne sice už tak velká. Naše dívky se tam vdávají, i od nás tam pro nevěsty chodí.

Má sestra - krásná jako hvězda v bezměsíčné noci - měla se stát ženou náčelníka té nákolní osady na druhém konci jezera. Statečný Luňák měl být jejím mužem a stádo ovcí v jeho ohradě bylo již připraveno jako výkupné za mou sestru Denici.

Pospíchal jsem tenkrát odtud domů. Obchody se mi dařily a chtěl jsem sestře vystrojit slavnou svatbu. Leč jaké truchlivé překvapení mě doma očekávalo!

Otec v těžké nemoci na lůžku a milá Denice pryč! Bil jsem se pěstmi do hlavy a usedavě jsem naříkal, když mi pověděli, že sestra

Denice byla unesena cizími bojovníky, kteří přes Bílé hory k nám vpadli a mnoho dobytka i dívek zajali...

Denice prý tenkrát s ostatními dívkami nesla mléko z dobytčích pastvisek a nepřátelé, počítavše si v lese na ně, uchvátili je a odvěkli pryč. Jedna jediná toliko utekla a schvácena doběhla domů, aby zvěstovala zlou příhodu. Hned vytrhli naši stateční muži, aby drzé vetřelce potrestali, ale vrátili se po třech dnech bez výsledku. Cizinci spěšně utekli přes vysoké hory i s dobytkem ukořistěným na pastvinách.

Tehdy slavně padl při obraně našich stád náčelník Skalní orel, padl udatný Ostříž, padl můj věrný druh Krahujec, padl i junáček

Blesk... Pět raněných přinesli tehdy na nosítkách. Bylo žalu a pláče! Naše dívky ani sestru Denici již nikdo neuviděl, nikdo o nich neslyšel.

Starý otec za několik dní umřel. Ani moudrý šaman Skučivý vítr nepomohl, ač celé dny i noci zaříkával a vykuřoval.

Když se pak sešel sněm celé naší osady, chtěli mě prohlásit náčelníkem. Řekl jsem, že si vážím té pocty, ale že Veliký duch mi dává jinou úlohu; půjdu po stopách své sestry Denice a přivedu ji zpět - nebo zahynu.

Všichni obyvatelé naší osady slyšeli mou přísahu.

Statečný Luňák se přidal ke mně a spolu jsme se vydali na odvážnou výpravu. Podzim již tenkrát pokročil a hory byly už do půl výšky bílé. Nicméně jsme doufali, že je šťastně překročíme, nežli docela zapadnou sněhem.

Znali jsme horské přechody a zpočátku jsme postupovali rychle.

Ale třetího dne jsme byli vysoko - v samém sněhu. Ještě že jsme si včas připravili jedlové větve - nahoře stromy nerostou. Přivázali jsme si chvojí k nohám a mohli jsme jít po sněhu. Jinak bychom byli úplně zapadli a zůstali vězet v závějích. I tak se nám šlo namáhavě. Jídlo jsme si skrovně odměřovali, jen co bychom hladem neklesli.

Na noc jsme si vyhrabali ve sněhu jámy na místě chráněném skálou. Tu nás opustil dobrotivý Duch a vydal nás v moc zlých duchů horských, kteří se na nás dravě vrhli, aby nás zahubili. Ještě v noci se rozzuřila vichřice. Sníh padal, jako když se z pytle sype. Tiskli jsme se s Luňákem k sobě a poslouchali jsme hučení a řvaní bouře.

Vichřice rvala závěje sněhu a přehazovala je z místa na místo. Někde se obnažila holá skála, jinde narostly sněhové kopce. Brzy jsme byli úplně zasypáni.

Nevěděli jsme, zda je noc nebo den, ani jak dlouho divé povětrí trvalo. Když se nám pak zdálo, že hukot vichřice utichl, vyhrabali jsme se ven.

Měsíční srpek osvětloval zasněžené horstvo. Byla noc... Nevěděli jsme, zda je to druhá, či třetí noc našeho zajetí ve sněhu. Přivázali jsme si opět jedlové větve a zkoušeli jsme, unese-li nás navátý sníh.

Dosti jsme si odpočinuli a chtěli jsme být raději venku na vzduchu nežli se dusit v těsném sněhovém pelechu. Protáhli jsme zdřevěnělé

údy a řekli si, že je dost dobře vidět. A šli jsme tedy.

Sníh byl velmi kyprý, bořili jsme se i se sněžnicemi, ale hezky jsme se pohybem zahřívali. Abychom se v šeru neztratili, vzali jsme dlouhý řemen a pevně jsme se ho drželi. Bylo toho potřebí. Brzo já, brzo Luňák jsme se převálili, a tu vždycky druh musil táhnout a pomoci ze závěje.

Obloha už bledla, hvězdy pohasly; rozednívalo se.

Zastavili jsme se a Luňák mi podává ze svého měchu kousek sušeného masa. Ale jak přistoupil ke mně, začal se sníh pod námi propadat. Celá sněhová lavina se s námi pohnula, odtrhla se od hory a sjížděla do neznámé hlubiny.

Překvapením jsme ani nevykřikli. Letí to s námi rychleji a rychleji.

Zprvu tichounký svist se měnil v lomozný šumot a hukot. Kolem nás se lámaly sněhové balvany a vyskakovaly do výše v chumelenici drobného prachu. Tu zase pukliny, mezery a dolíky se rozvířaly a zase se srážely v míhavém reji. Vše se třásl, klepalo, vlnilo.

Rachot vzrůstal - už to jen svištělo, dunělo a řvalo.

Na mne spadl sněhový balvan. Vše letí i s námi...

Buch! Držím se skály... Lavina se o ni rozrazila a řítí se dál do hloubky z roztříštěné zvěti.

Řemen mi visí u ruky volný - Luňák pryč!

Oddychoval jsem dlouhou chvíli a křečovitě se držel skály. Báł jsem se, že i ta skála se mnou poletí.

Potom jsem se vzpamatoval, vytřel jsem si oči sněhem zalepené, vyškrábal sníh z nosu i z uší a rozhlížel jsem se po Luňákovi.

Nikde nic... Po obou stranách kolem mne široká cesta, usmýkaná lavinou. Nelze dohlédnout jejího konce.

Jednu paži jsem měl v rameni poněkud vyvrácenou, ale jinak jsem přestál tuhle příhodu dobře. Přivázal jsem si ruku řemenem k tělu, aby mě kyváním tak nebolela, a postavil jsem se na sněžnici.

Šlo se dost dobře, jen ranec mě na ramenou tížil.

Světla přibývalo a mohl jsem hledat svého druha. Chvilí jsem křičel, ale když se nikdo neozval, sestoupil jsem dolů.

Skalnatá stráž byla lavinou uhlazena a sněhem zarovnána. Chůze po utlučené dráze byla dobrá, ale přece jsem se na příkré stráni neudržel.

Najednou mi nohy začaly sjíždět. Sedl jsem si, a už to jelo dolů jako po saních.

Ničeho jsem se nemohl zachytit ani se zastavit. V nejprudší jízdě udělal jsem skok a přemetl se přes dolík. Hlavou jsem vletěl do závěje a jen jsem nohama nahoře třepetal.

Nemohl jsem se dostat ven ze sněhu, poněvadž jsem neměl opory pro nohy. Kroutil jsem hlavou, až jsem si odřel nos, ale nic to nebylo platno. Když jsem se únavou nemohl už ani hnout, cítím, že mě něco táhne za nohu. Medvěd či co?

Hé - šup! a už jsem byl venku z díry.

Luňák přede mnou a směje se!

„Veliky duchu, děkuji ti, žes mě zachránil. A tobě, Luňáku, děkuji, žes mě vytáhl...“

A víte, co mi Luňák odpověděl? Řekl: „Moc hezké je to od tebe,

Jestřábe, žes tak ozlomkrk pospíchal za mnou dolů... Hehehe, do smrti na tuhle nádhernou podívanou nezapomenu...“

Ale kdybych vám měl takhle vypravovat všechny příhody, nebyl bych hotov do rána.“

„Jen vypravuj, Jestřábe, rádi tě posloucháme.“

A přiložili nová polena do ohniště.

„Našli jste ty lupiče?“ ptal se nedočkavý Kelta.

„Našli! Pověděli nám o nich naši přátelé v nákolní osadě na jednom dlouhém, úzkém jezeře. Vzkázali jsme lupičům, že náš kmen jim nepromine, co spáchali, a že musí vše uloupené vrátit i s pokutou.

Bídáci odpověděli, že kořist nevrátí, toliko Denici že nám vydají.

Myslil jsem, že tedy přijmeme zatím Denici a pro vše ostatní že přijdeme s velikou mocí na jaře, kdy zpupné lupiče i potrestáme.

Šli jsme tedy s Luňákem do jejich hradiska, valem opevněného.

Sotva jsme prošli branou, vyřítli se zrádně na nás, zajali nás a spoutali...“

„To byli sprostáci!“ nezdržel se výkřiku Vind.

„A co horšího! Když jejich hradiskem procházeli kupci z jižního národa, co sahá až k moři, a najímali nosiče, prodali nás ti mizerové kupcům za otroky...“

„I jejejeje!“ Výkřiky rozhořčených posluchačů zněly tábořem.

„Kupci se vraceli se zbožím do svých zemí a potřebovali mnoho nosičů, aby před zimou došli do svých domovů.

Naložili nám na nosítka veliké balíky kožešin. Ran jsme od nich dostali více než jídla.

Jednou jsme přecházeli prudkou řeku a já s Luňákem jsme se schválně opozdili připevňováním zboží na nosítkách.

Poslední jsme vstoupili do řeky a pak jsme křičeli, že nás bere proud, že musíme najít lepší brod. Obrátili jsme se zas nazpět k břehu a pomalu jsme se vraceli. Když byli všichni ostatní už na protějším břehu řeky, shodili jsme balíky zboží do proudu a vyskočili jsme na břeh.

Prchali jsme lesní stezkou. Už by se nám byl útek málem podařil, kdyby nám nebyli zastoupili cestu čtyři strážcové, hlídající stezku karavany. Na ně jsme s Luňákem zapomněli.

Vrhli se na nás jako psi. Rvali jsme se dobře, ale co platno, dva beze zbraní proti čtyřem ozbrojeným! Dostal jsem ránu přes hlavu, že jsem se hned skulil. Ale Luňák jim přece ve zmatku utekl a nechytily ho.

Od té chvíle jsem se měl teprve zle, hůře než pes. Putovali jsme ještě dlouho. Země tam vypadala jinak než u nás.

Mnoho skal a kamenitých plání. Lesy listnaté místo našich jehličnatých a keře jinačí než u nás. Od polední strany vál teplý vítr.

Najednou jsme z vrchu hory uviděli v dálce - moře!“

„Ej - ej - ej! Moře, moře!“

„Opravdu moře! Lesklo se v dálce a nemělo konce. Karavana zastavila a obětovali jsme Velikému duchu. Já jsem se nemohl dost vynadávat.

Moře mě uchvátilo, ačkoliv nic na něm nebylo - uhlazené, nekonečná rovina bez kopečku, beze stromu, jako holá planina. A v dálce ani nevíš, kde je moře a kde obloha.

Když jsme došli k pobřeží, najali kupci tři lodi. Uprostřed každé lodi stál vysoký kmen, pečlivě oloupany, uhlazeny. Na něm viselo ráhno s plachtou. Naložili jsme zboží a myslil jsem, že teď budu propuštěn na svobodu. Ale zmylil jsem se. Nejtěžší robota mě očekávala teprve zde. My otroci musili jsme veslovat, když zrovna nebyl dobrý vítr. A kdo nezkusil, neuvěří, jaká je to dřina. Copak naše plavby tady po Veliké řece - to je hračka! Mnohokrát jsem si myslil, že se únavou svalím. Jakmile dozorce viděl, že umdlévám, uhodil mě bičem. Pluli jsme pořád k jihu, podél pobřeží. Někdy jsme přistáli a nabrali do měchu čerstvou vodu a naložili potraviny.

Jednou nás bouřlivý vítr zahnal na širé moře. Na žádné straně jsme neviděli zem. Když se pak vítr utišil, nevěděli jsme kudy kam.

Každá loď chtěla v jinou stranu. Zatímco se tak naši vůdcové hádali, objevilo se na obzoru několik lodí. Naši velitelé neměli z nich radost. Naopak hned poručili veslovat pryč. Dozorci nás bičovali a pořád jsme jim jeli pomalu. Cizí lodi byly rychlejší. Dohonily nás.

Kupci nám rozdali zbraně a říkali: „Bojujte, přepadli nás lupiči!“

Ale my otroci byli jsme uděni a do boje jsme neměli chuti. Nikdo z nás se nebránil, když jedna z cizích lodí chytila naši hákem a když ozbrojení cizinci skákali do naší lodi. Kdo z dozorců se bránil, zle dopadl. Píchli ho a shodili do vody.

Podobně to dopadlo na ostatních našich lodích. Námořní lupiči se zmocnili všeho a námořní loďstvo se společně vracelo. Mně se mnoho nezlepšilo; musil jsem zase veslovat a zase stál nad námi dozorce s bičem. Jenže nový dozorce byl nedbalec a my jsme ho šidili.

Druhého dne po tomto přepadení vrátila se bouře znova, a tenkrát mnohem silnější. Brzy bylo naše loďstvo rozptýleno a každá loď hledala sama záchranu. Do naší lodi prosakovala voda a sotva jsme ji stačili vyhazovat -“

„A je opravdu slaná?“ vpadl Skrček otázkou. Bylť se uvelebil vedle ohniště přímo naproti Jestřábovi a hltal každé jeho slovo, ač rozuměl jen čtvrtému nebo desátému. Mnoho mu napomáhala Jestřábova výrazná mluva a hojně posunky, jimiž řečník jako by své vypravování vyobrazoval.

„Nu, arcíže je slaná. Tak slaná, že ani není dobrá a nelze ji pít,“ odpověděl vlídně Jestřáb, jenž si Skrčka oblíbil za krátkou dobu, co ho znal.

„Nevyrušuj, Skrčku! Chceme poslouchat, jak to dopadlo,“ napomínal

Kelta hochu.

A Jestřáb pokračoval:

„Bouře zuřila celou noc. Ráno se utišila a stáli jsme před nějakým ostrovem. Po ostatních lodích nebylo ani památky.

Těžce jsme pluli k ostrovu - měli jsme v lodi mnoho vody. Přijeli jsme k nějaké vesničce.

Zastavili jsme nedaleko břehu a dva muži z naší posádky jeli v člunu k břehu. Měli přinést čerstvou vodu. Z vesnice vybíhali lidé, zlostně křičeli, a sotvaže naši vyšli na břeh, vrhli se na ně a zabili je. Ti lidé měli asi zlé zkušenosti s loďmi, které tu přistávaly.

Hned jsme loď otočili a jeli zpátky na širé moře. Teď se nám vedlo zle. Neměli jsme co jíst ani co pít. Dva dny jsme jezdili sem a tam bez cíle. Odepřel jsem veslovat. Nemohl jsem už ve zkrvavělé dlani těžké veslo udržet. Když dozorce poručil ostatním veslařům, aby mě svázali, neposlechli a také odložili vesla a křičeli, že mají hlad. Dozorce se schoval.

Vody v lodi přibývalo už nebezpečně. Všichni jsme věděli, že je zle. Nikde na moři ani lodí, která by nás zachránila, ani země, kde bychom spočinuli. Vyhazovali jsme zboží do moře, abychom lodi ulehčili. Jeden prázdný měch od pitné vody jsem pevně zavázal a sedl si naň. Věděl jsem, že nás loď dlouho neunese. Strašně jsme trpěli žízní, víc než hladem.

Jeden veslař vykřikl jako šílený, smál se chechtavě a najednou skočil do vody. Už jsme ho nespatriili.

Někdo vykřikl, že vidí zemi... Honem jsme roztáhli plachtu, abychom jí rychleji dosáhli. Ale žádná země se neukazovala, byl to jen přelud. Zato se zmocnil lodi silný vítr a hnál ji úžasným letem po zvlněné hladině. Už jsme loď ani neřídili -

bylo nám všechno jedno. Nikdo velitele neposlouchal. Jen někteří ještě vyhazovali vodu, ale i ti přestali, když viděli, že to není nic platné, vlny vždycky znova zalily loď vodou.

Divil jsem se, že nás loď ještě nese. Jako šíp letěla po vlnách. Brzo se zvedala, brzo padala jako do hlubiny. Někdy se naklonila, že stožár ležel až nad vodou a do lodi se nabíralo. To trvalo až do rána.

Bouře se ještě zvýšila, a kdo se pevně nedržel, toho vlny spláchly.

Už nás zbývalo jen málo. Uvnitř lodi už nebyl nikdo; bylo tam plno vody.

Divoký útok větru zlomil stožár. Na několika provazech připoután houpal se na vodě vedle lodi i s roztrhanou plachtou. Zmítán vlnami vrážel mocně do lodi a náhle prorazil poslední roubení paluby, které ještě z vody vyčnívalo. Proud zavalil loď a v mžiku jsme byli všichni ve vodě. Loď nám zmizela pod nohama.

Držel jsem svůj měch vši silou a to mě zachránilo. Vlny mnou házely nahoru dolů, ale nepotopily mě. Vždycky jsem se udržel na povrchu. Ale už mě opouštěly síly.

Nevím, jak dlouho jsem tak zápasil o život, ale vzpomatoval jsem se, leže na písčíně, zahříván neobyčejně teplým sluncem. Stát jsem slabostí nemohl, ale sednout ano.

Oddechl jsem si zhluboka. Jsem zachráněn!

Odpočíval jsem, abych nabral síl. Krutý hlad mi trhal útroby.

Dosáhl jsem rukou na chumáče trávy vyvržené sem z moře a našel jsem v ní nějaké mušle, ale jinačí, než jsou v našich řekách. Nikdy jsem doma škeble neokusil, ale tady jsem je hltavě snědl. Nebyly dobré, nechtěly vklouznout do krku - ale hlad je hlad; okousal jsem všechno, co bylo okolo mne, ať to bylo ošklivé, ať to páchlo.

Najednou cítím, že mě moře tahá za nohy. Před chvílí bylo ještě deset kroků ode mne, a teď se rozlilo až ke mně.

Popolezl jsem vyše a svalil se do písku. Ještě jsem nemohl vstát. Snad jsem spal nebo byl v bezvědomí, ale probudilo mě - moko! Moře sahalo po mně zase. Olizovalo si už mé nohy. Honem jsem vylezl ještě dále...

Do nejdelší smrti nepochopím, jak je to možné, že moře šlo za mnou na písčinu.

Už mě nedostaneš, povídám a posledními silami smýkám se výš.

Pak jsem doopravdy slabostí usnul, a když jsem se probudil, vidím moře daleko pod sebou - jistě na sto kroků zpátky! Moře mě tedy propustilo ze své moci. Slíbil jsem mu za to děkovnou oběť.

Trochu posílen jsem vstal a plížil se po břehu, abych našel vodu nebo abych zemřel žízní.

Pískem se mi šlo namáhavě, proto jsem se stočil od vody do nitra podivné, neznámé země. Žádné kopce, žádné hory ani lesy, ba ani pořádná tráva tu nerostla. Jen trochu nuzné, suché a tvrdé trávy sem a tam v trsech vyčnívalo z písku.

Když jsem na ni šlápl, píchala jako bodláčí. Tak pusté krajiny jsem ještě neviděl.

Slunce páliło víc a víc. Bylo mi to divné, protože přece už nastávala zima. Nebylo tomu dávno, co jsem byl zasypán ve sněhu. A tady jako by léto trvalo dál...

Ale na přemýšlení o tom jsem neměl kdy. Musil jsem hledat vodu.

V našich zemích - rozeběhni se v kteroukoliv stranu chceš - než ti dojde dech, jistě přijdeš na potůček, na stružku, nebo aspoň na kaluž. Ale v téhle horké zemi nebylo po vodě ani památky. Jen písek, trní a bodláčí...

Vystoupiv na hřbet nízkého pahorku, uviděl jsem v nedalekém úvalu háječek. Stromy se mi zdály jako oškubané, neměly větve, jen na vršku jim visely rozčepýřené chocholy dlouhých ratolestí. Šel jsem tam, neboť kde jsou stromy, bývá i voda. Zblízka pak jsem se nemohl ani dost vynadivit zvláštním stromům. Byly převysoké, jak ani zdáli nevypadaly.

Co tak hledím do výše, najednou blízko mne někdo vykřikne...

Nějaké nahé děvče, asi desetileté, pustilo džbánku do písku a utíkalo pryč.

Volal jsem na ně: „Kvítečku rozmilý! - Hvězdičko jasná! Broučku svižný!“ - ale nic platno, holka utekla, ani se neohlédla.

Zvedl jsem džbánku - nebyl rozbitý - a bylo v něm - mléko.

Jakživo mi nic tak nechutnalo, ani medovina mé matky, jako toto mléko. Vypil jsem všechno a znamenitě jsem se posilnil.

Šel jsem pak dále, kam dívka utíkala. Uviděl jsem několik chaloupek, stojících kolem louže. Z chat vybíhali lidé, vzbouření křikem ulekaného děvčátka.

Došel jsem až mezi chatrče. Osadníci, jen zástěrkami přiodění, hned mě obstoupili a zvědavě prohlíželi.

„Lidičky, prosím vás, dejte mi něco jíst a pít!“ povídám jim, ale oni jen na mne huby otvírají a oči vyvalují.

Povídám to ještě jednou a oni se mi dali do smíchu. Jeden kluk mě i zatahal za halenu.

Ukazoval jsem si do úst a kousal jsem naprázdno, pak jsem dělal, jako bych si nabíral vodu k pití. Začali mezi sebou něco hovořit a jedna ženská mi podala nějaké shnilé plody (datle). Okusil jsem je - a hned mi znamenitě zachutnaly. Nebyly shnilé, ale tolik sladké, že ani med není sladší. Snědl jsem toho v mžiku plnou hrst, sotva jsem stačil pecky vyplivovat. Pak mi děvče podalo hrnek vody. Vypil jsem všecko a teprve pak jsem zas cítil v sobě život.

Zůstal jsem v téhle vesničce asi dva měsíce. Měli tu jednu prázdnou chatrč, z bláta uplácanou a listím pokrytou. V té jsem se usadil.

Pomáhal jsem lidem na záhonech i při dobytku a dostal jsem jídla, co potřebí. Nejvíce mi chutnaly ty sladké slívy. Rostly v háječku na těch vysokých stromech. Dost se mi u těch lidí líbilo. Už jsem se s nimi i trochu dorozuměl.

Po čase jsem vypožoroval, že se někteří z osadníků chystají na cestu, Naložili na osly pytle...

„To jsou krávy?“

„Ne, osel je jako silné tele. V té zemi všechno vozili na nich. I sami si sedli na osla a jeli...“

„Jejejejeje! To je krásné!“ vykřikl Skřček.

„Jdi už spát a nevyrušuj!“ napomenul hoch a Vind.

„Ptal jsem se, kam se chystají, a po dlouhém vysvětlování jsem konečně pochopil, že obyvatelé této vesnice musí odvádět část sklizně jako roční poplatek královskému úředníku v dalekém městě.“

„Co je to - v městě?“

„Co je to - úředník?“

„Co je to - královský?“

Otázky se jen hrnuly.

„Počkejte trochu, všechno vám vyložím. Ani já jsem tenkrát ještě nevěděl, co je to. Když byla karavana pohotově, řekli mi, abych šel s nimi a pomáhal opatrovat po cestě osly. A tak jsme se vydali na cestu.

Nikdy na tu pouť nezapomenu. Pět dní jsme šli samým pískem.

Žádný les nikde, žádný potok ani studánka. Vodu jsme si musili vézt s sebou v kožených měšcích.

Konečně jsme přišli do úrodné země, kde byla veliká, velikánská řeka, zelená tráva, háje, vesnice, pole i pastviny.

Kvečeru jsme přišli do města. Přátelé - teď mi snad nebudete věřit, co vám povím. Jak je v mraveništi mravenců a na palouku kvítí, tolik lidí je v městě...

Chata vedle chaty a konce jich nevidět. Málokterá chatrč byla dřevěná, skoro všechny byly postaveny z bláta...

„Haha! Haha!“

„Ano, viděl jsem, i jak je stavějí. Vykrajují ostrými noži čtverhranné kusy z černého bláta a nechají je na slunci vyschnout. Pak je kladou na sebe, až postaví chatu...“

„To jim to první dešť rozmočí!“ zvolal Kelta.

„A hleďte, nemají tam nic proti dešti... Nikdy tam neprší - za celou dlouhou dobu, co jsem v té zemi byl, nezapršelo.“

„To je divné! Země bez deště!“

„Je tam ještě víc divných věcí, jen poslouchejte. Když jsme se před městskou bránou vyspali, šli jsme ráno odevzdat poplatky.

Přijal nás úředník spravující daně. Vedle něho je ještě deset jiných

úředníků; ani ti nepracují na poli, ani na lov nechodí, nýbrž příkazují lidem, co mají dělat. Nade všemi úředníky je vyšší úředník, kterého musíme poslouchat všichni lidé v městě. Sto měst je v té zemi a nade všemi vládne král, jemuž říkají farao. Farao je sám bůh, syn slunce, pán veškeré země, vládce všeho živého, velitel života i smrti...

Když jsme odevzdali poplatky, písaři všecko počítali a měřili.

Uměli to lépe než všichni kupci. Aby nezapomněli, kolik je dříví, soli, ledku, obilí, různých druhů bylin, ptáčích spratků, vlčích a pardálích kožešin, čmárali na jakési blány znaménka a ta jim pak kdykoli pověděla, kolik čeho bylo.

Kromě nás přišlo několik velkých karavan a množství písařů a skladníků mělo plné ruce práce. Královsky úředník jen na ně dohlížel a hrozil jim metlou.

Už jsme byli hotovi a strojili se k odchodu, když si úředník zavolal našeho vůdce a poručil mu, aby nás všechny zavedl na loď. Jen tři muži směli se s osly vrátit domů. My ostatní jsme musili pomáhat táhnout proti proudu loď naloženou dřívím.

Tlusté provazy dřely naše ramena a my jsme hekali, sklánějíce zpocené hlavy k zemi. Dozorci s bičí nás popoháněli.

Zkusili jsme mnoho. Prošli jsme mnoho měst při veliké řece. Divil jsem se, kde se tolik lidu nabere. Na obloze není tolik hvězd, ve vodě tolik ryb, co v té zemi lidí.

Dost těžko se nám šlapalo po břehu mohutné řeky. Daleko široko byl břeh zanesen černým bahnem. Jistě tu byla přednedávnm veliká povodeň. Myslím, že tam mají zátopy asi často, protože jsem tam všude viděl ohromné spousty starého bahna. Však také říkají té zemi ‚Kem‘, to jest ‚černá země‘.

Když jsme tu loď táhli, bylo vidět na pobřeží ještě dost louží a jezírek po zátopě. Mnoho čápů jsem tam viděl a vzpomněl jsem si, že od nás v jeseni odlétají jako vlaštovky, špačci, skřivani, husy, labuť a jiní ptáci. A hle! Tady jsem je všechny našel! Bylo mi, jako bych slyšel jemný pozdrav z dalekého domova.

Až mi slzy vstoupily do očí, když se jeden čáp snesl až na několik kroků ode mne a pokukoval po mně, jako by mě znal. Naše cesta trvala dlouho. Míjeli jsme město za městem a nikde jsme nebyli vystřídáni.

Jednou jsme se udiveně dívali na podivuhodně pravidelné, špičaté hory, stojící v rovině nedaleko řeky. Není takových hor už nikde na světě. Ptal jsem se na ně, a pokud jsem mohl rozumět, všichni říkali, že ty velké hory stavěli lidé z kamenných balvanů.

Říkal jsem jim, že to není možné, ale pevně stáli na svém; že prý na rozkaz faraónův nesmírné zástupy lidí musily stavět ony špičaté hory, vysoké až do nebe. A ty kamenné hory stojí prý od pradávných dob, takže jejich stavbu už nikdo nepamatuje.

Kvečeru, když byl odpočinek, nedalo mi to a šel jsem až k samým horám, podívat se na ně zblízka. Jsou vsutku postaveny z velikých, pravidelně přitesaných balvanů. Ale je směšné říkat, že to postavili lidé. Ani otesat, ani ohladit tak veliké balvany člověk nedokáže, to ať mi nikdo nepovídá! Veliký duch ztrestá jistě takovou vychloubačnost, ježto jen on sám může takovou horu postavit, jako postavil všechny tyhle hory u nás. Prohlédl jsem si důkladně ty balvany a povidám, že lidská síla takovým ohromným balvanem, těžkým jako skála, ani nepohne. Kdežpak aby je lidé mohli pokládat do výšky na sebe. Nesmysl! Proč by je také lidé stavěli, ne? Má to nějaký smysl, stavět v rovině horu z kamení?“

„A což kdyby to byla mohyla?“ podotkl Kelta.

„Mohyla? Hm, hm! U nás stavíme mohyly z kamenů, pravda, ale jen tak vysoké, nebo nejvýš takhle vysoké, co rukou dosáhnu.

A kameny do mohyl skládáme jen takhle velké, ne větší než tudy, co na nich sedíme, ale tam ta hora z kamenů je mnohem větší nežli tyhle všechny kopce, co jich tu okolo vidíme - ne, ne, to nemůže být lidská mohyla.“

„Ale kdyby, Jestřábe, ten jejich farao poručil, a když má tolik lidí jako mravenců a všichni by třeba celý rok pracovali?“

„Není to možno, milý Vinde. To může říkat, když jsi to neviděl.

Kdybys na tu zděnou horu sáhl jako já vlastní rukou, věřil bys, že ani největší zástup lidí takovou horu nepostaví.

Nesměstnali by se, neuživil by se, nevydrželi by a - ani by nedokázali ty veliké balvany tak pěkně rovně srovnat... To by bylo snazší tyhle naše žulové kopce rozkopat na kousky a pak je zase znova skládat. Jistě jsou ty kamenné hory, na písku postavené, nejpodivuhodnější a nejohromnější věc, kterou jsem kdy na světě viděl...

Toho večera, když jsem se vrátil do tábora k řece, šel jsem se před spaním vykoupat jako mnozí jiní. Bylo to příjemné osvěžení.

Smyl jsem prach ze svého těla a chci jít na břeh, když vidím, že blízko ode mne pluje na vodě kláda. Chtěl jsem ten kmen zachytit a přitáhnout, ale kláda sebou najednou mrskla, otevřela takovouhle tlamu, strašně zubatou, a hnala se po mně...

Byl to krokodýl, tamější nebezpečné zvíře.

Abych vám řekl, jak vypadá krokodýl: Pomyslete si ještěrku tak velikou jako tahle borovice, co tu pod skálou leží. Otvírá tlamu jako vrata a v ní má plno zubů, ostřejších než vlk nebo medvěd. Uhodí ocasem - člověka zabije!

On ten krokodýl žije ve vodě a chytá všecko, co se hýbá. Můžete si myslit, jak jsem se lekl! Dvěma skoky jsem byl na břehu. Krokodýl se vyřítíl za mnou. Točil jsem se dokola a vyskakoval jsem, když mě chtěl chňapnout. Nevěděl jsem, jak si pomoci, i popadl jsem svůj oděv na zemi ležící - byly to jen dvě zástěrky, nic jiného tam muži nenosí - a vhodil jsem jej zuřivému krokodýlovi do rozevřené tlamy.

Krokodýl kousal zástěry a já jsem získal okamžik, abych mohl vydechnout. Už příběhli moji soudruzi a klacky bušili do krokodýla.

Jak chtěl po někom chňapnout, dostal přes čumák, a proto se dal brzo na útěk do vody.

Byl jsem rád, že to pro mne takhle šťastně dopadlo. Říkali, že krokodýli zahubí mnoho lidí, jež stáhnou do vody a sežerou. Proto každý v té zemi, kdo pluje po jejich svaté řece, koupí si od kněze šamana talisman proti krokodýlům. Ani já jsem po té příhodě nemeškal a talisman si opatřil. Tuhle vám jej ukážu..."

Jestřáb vyňal z pytlíku zavěšeného na hrdle malý svitek jakési blány.

Skrček ihned prošťouchl oheň, aby plameny svítily, a Jestřáb opatrně rozvinul svitek papyru*. Bylo na něm červenou barvou načmáráno několik značek.

Vind, Kelta i všichni ostatní posluchači přistupovali a dychtivě pohlíželi na vzácný talisman.

„Tu je výr,“ vykládal zase Jestřáb, „znamená prý -m-, tenhle hák se řekne -s-, ten panáček -h- a to ptáče -u-. Dohromady se to všechno řekne -msahu- a to znamená krokodýl... Aby nebyla mýlka, šaman ještě nakonec vymaloval malého krokodýla. Podívejte se, jak vypadá.

Kdybych býval tenkrát měl s sebou svůj lovecký oštěp, nebyl bych před tím krokodýlem utekl. Propíchl bych mu chřtán, že by měl dost. Ale

Veliký duch stál při mně a nedal v ruce mé oštěp ani sekýru. Byl bych býval ztracen..."

„Jak to, Jestřábe?“

„Buď by býval vyhrál krokodýl a já bych byl zahynul, nebo bych byl vyhrál já - a byl bych zemřel také. Krokodýl totiž je v Kemu posvátné zvíře a běda tomu, kdo jej zabije! Jako u nás Medvědi nezabíjejí medvěda, Bobři bobra, Havrani havrana, v Kemu nikdo nesmí zabít krokodýla ani bílého ptáka ibisa, který chodí v městě volně mezi lidmi, ani hada, který se plazí po zdi, ani kočku, která chytá myši... V těchto zvířatech sídlí duchové zemřelých lidí...

To bych vám měl také povědět, jak jsem tam byl pro kočku odsouzen k smrti.

Vraceli jsme se už z roboty zpátky domů a pluli jsme po proudu dolů. V jednom městě jsme se dostali do boje. Tam totiž válčí každou chvíli město proti městu a kněží i úředníci mezi sebou. Farao se o nic nestará.

Viděli jsme zástup bojovníků, jak zuřivě seká do lidu. I utíkali jsme před nimi, ale narazili jsme na jiný vojenský zástup. Nechtějící se dát posekat, volali jsme k těmto, že se k nim chceme přidat.

Vzali nás mezi sebe a učinili z nás hlídače dobytka a kořisti. V Kemu nemůže být z pastýře stáda vznešený voják. Kdo jednou je z rodu pastýřského nebo je z rodu kněží nebo vojáků, je navždy knězem nebo vojínem. Kdo však je pastýřem vepřů, ten není nic, to je opovržené hovado... Tak to mají v Kemu zavedeno.

Ale abych se vrátil k té proklaté kočce! Z naší tlupy byl jsem já uznán za hodna nosit zbraň, když jsem prohlásil, že v svém domově jsem býval lovcem a kupcem. Dostal jsem do ruky pěknou bronzovou sekýru, za pás skvostnou dyku a na záda okrouhlý štít - a stal jsem se vojákem v zemi Kem. Dobyli jsme několika měst a jednou po ukrutném boji, když jsme snášeli kořist na hromadu, vlekl jsem úzkou uličkou sloní kel..."

„Co je to - sloní kel, Jestřábe?“

„Slon je největší zvíře na světě, větší než zubr. Sám jsem ho neviděl, ale vyprávěli mi o něm. Vypadá jako prase, rypák má takhle dlouhy a hýbá a točí jím sem a tam, jak chce. Z huby mu vyčnívají dlouhatánské kly jako kancům, ale jsou to kly jako má noha, ba ještě větší. A jeden takový kel jsem tedy nesl uličkou. Na zdi zbořeného domku seděla kočka. Když jsem chtěl jít okolo ní, vyhružně proti mně prskla a chtěla na mne skočit. Znáte kočky, jaké jsou v našich lesích. Se zuřivou kočkou není lehká práce. Šťouchl jsem tedy drobátko do kočky sloním klem, abych ji odstrčil z cesty. Ale teď to začalo! Kočka mi skočila na krk a drápala mě. Shodil jsem ji, a když zas na mne skákala, uhodil jsem ji sloním klem. Kočka se natáhla s rozbitou hlavou...

Chtěl jsem jít dál, ale už se sbíhali lidé. Křičeli, že jsem zabil kočku. Obstoupili mě a dovedli k soudu. Byl jsem odsouzen k smrti...

Kdybych býval zabil člověka, nebylo by se patrně nic stalo, ale za kočku byl takový přísný trest. Nic nebylo platno, že se za mne přimluvil velitel vojska. Nepropustili mě a násilím mě velitel vysvobodit nechtěl, protože se obával povstání lidu.

Druhého dne jsem měl být s'at. Ale v noci se zmocnilo města druhé vojsko a pak byla všechna vězení otevřena a já puštěn na svobodu.

Zase jsem se stal vojákem.

Ne snad že by se mi bývalo bojování tolik líbilo, ale nezbývalo mi nic jiného. Za rok se válka utišila a byl zase trochu pokoj. Já jsem postoupil v hodnosti. Dostal jsem koženou košili s bronzovými šupinami, na hlavě jsem nosil bronzovou helmici se dvěma pštrosími pery, měl jsem trojhranný luk s šípy červeně opeřenými.

Má dýka měla teď jaspisovou rukovět'.

Stal jsem se vozatajem velitele zástupu vojska. Můj vůz jen svítil.

Dřevěný koš byl ozdoben nádhernou řezbou a bronzovým kovááním. Měl jsem krásné bílé voly, černě skvrnité, i koně liščí barvy.

Na vůz jsem zapíchl bidélko s plachetkou proti žhavému slunci.

Hoj! Prál bych vám na takovém voze se projet. Nic krásnějšího na světě není!“

„Tak se ti tam v Kemu, Jestřábe, líbilo...“, podotkl Vind.

„I - to nemohu říci. Měl jsem se už dost dobře, ale přece jen jsem nemohl zapomenout na naše lesy, na naše hory... Při všech svých krásách a zvláštěnostech je Kem pro našince přece jen smutná země. Není tam radosti ani veselosti.

Není tam svobody a volnosti.

Všichni jsou zotročeni vládou zlata... nižšího utiskují, před vyšším se plazí, a ani ten nejvyšší, sám farao, bůh světa a života, není svoboděn, nýbrž je přísně hlídán kněžími.

Jak divně tam žijí! Vystrojí kvas a myslíš, že se budou dobře veselit, ale při tabuli obnášejí kolem mrtvolu v rakvi, aby jim připomínala pomíjejícnost všeho!... A kam pohlédnu, na všech zdech a sloupech jsou vyryty znaky smrti, soudu...

My se klaníme Velikému duchu ve volné přírodě, kde vše zpívá chválu života, ale obyvatelé Kemu se klanějí bohům v temných jeskyních. A kde je nemají, vystavějí si jeskyně umělé z přitesaných balvanů a říkají jim chrámy. Viděl jsem je, jsou veliké a podivuhodné, ale já jsem si vždycky myslel, že na mne spadnou a rozdrtí mi kosti...

Dovedou mnoho, co my neumíme, například obilí dovedou pěstovat jak u nás nikdo, nebo jejich šamani vyléčí každou nemoc a prodávají kouzelné talismany proti všem nehodám. Hleďte, co mám ještě tuhle v tom pytlíčku! - To je talisman proti náhlé smrti, tuhle je proti utopení, tenhle proti urknutí a hadímu jedu...

Nikde nemají taková kouzla jako tam, v Kemu...

Slyšel jsem, že si sám farao zavolal jednou nejmocnějšího šamana a požádal ho, aby ukázal, co dovede. A tento šaman nad šamany opravdu ukázal kousky, že takové nikdo neviděl.“

„Vypravuj nám o některých, Jestřábe, když máš jazyk tak obratný...“

„Ten šaman zavedl faraóna k rybníčku v královské zahradě, a udělav z vosku krokodyla, vhodil jej do vody. A krokodýl oživil, plaval a otvíral tlamu. Ženy faraónovy i mladé tanečnice bály se toho krokodýla. Šaman ho chytil za ocas a v jeho ruce se proměnil zase ve voskovou figurku.

Potom se všichni projížděli po tom rybníce na lodičkách. Manželka faraóna ztratila při tom svůj nádherný malachitový šperk; spadl jí do vody.

Královna plakala.

Farao jí řekl: „Upokoj se, dám ti jiný šperk, ještě krásnější.“

Ona však plakala stále. I zavolal farao na proslulého šamana a tázal se ho, zda by z rybníka nevylovil ztracený šperk.

Šaman se uklonil, odříkal kouzelnou průpověď a voda v rybníce se rozestoupila, že bylo vidět dno. Šaman vstoupil do suché uličky, zvedl šperk a přinesl jej královně. Zamumlal říkadlo a vzduté vodní stěny zase uličku zaplavily a vodní hladina byla zase jako prve.“

„Hleďte, hleďte! Jaký div!“

„I podívoval se farao i všichni přítomní jeho umění. Královna pak chtěla vidět největší div, jaký dovede, a řekla to svému manželu.

Farao pak promluvil k šamanovi:

„Zdaliž pravda jest, co se vypráví, že dovedeš znova nasadit i useknutou hlavu?“

„Ano, dovedu, králi, můj pane!“

I řekl král bohům i lidem:

„Nechť je přiveden vězeň, jenž jest v žaláři, jemuž byl prisouzen trest za jeho zločin.“

Ale šaman řekl:

„Ne s člověkem, můj pane! Hle, nechť se nařídí vykonat div s pěkným dobytčetem!“ I byla mu přinesena husa s useknutou hlavou.

Šaman položil husu do západního kouta přijímací síně, její hlavu do východního kouta a odříkal čarovné říkadlo.

Husa vstala a potácela se.

Její hlava rovněž tak.

Když jedno došlo k druhému, stála ta husa živá a kejhala.

Pak byl přiveden sup a byla mu utřata hlava. I provedl šaman stejný div jako s husou.

Potřetí dal farao přivést býka a jeho hlava byla střata. Šaman odříkal svou průpověď a býk stál za ním a jeho provaz padl na zem. Farao, král bohů, pán života i smrti, uviděv tyto divy, řekl:

„Budiž obětováno tisíc chlebů, sto džbánů piva, býk a dvě mísy kadidla!“

Okamžitě šli služebníci, poslušní rozkazu faraónova.

Obrátiv se k šamanovi, farao děl:

„Tobě budiž dáno sto chlebů, sto džbánů piva, býčí kýta, pečené tele, sto svazků cibule a mísa kadidla za to, že jsem poznal ukázkou tvého umění.“

„Viděls někdy, Jestřábe, toho faraóna?“ přerušil Vind neúnavného vyprávěče.

„Neviděl, neukazuje se nikomu, ale jeho kněze jsem viděl. Mají hlavy oholené a kolem těla ovinuté pardálí kůže. Čenich pardálí je přezka, která spíná kožešinu u pasu. Pardál je mnohem větší nežli kočka a nežli rys, i ovci nebo tele snadno

unese... Kněží, aby vypadali důstojněji, holí si vousy, ale přilepují si dlouhé vousy umělé.
I falešné dlouhé vlasy si přilepují - jak směšné! Ale když mají lidu v bídě pomoci, nedovedou.
Byl jsem v černé zemi druhý rok, když vypukl mor, a kněží jej nedovedli zažehnat. Ani oční nemoci nezažehnali, ač skoro každý člověk má tam bolavé oči... Oj, byl to smutný čas!
Někdy zas přiletí kobylky - a to ve velkém mračku - a všechno, co je na polích a v zahrádkách, sežerou. Jindy se vyhnou myši z útrob země a pak je se všemi zle...
Jednou nám myši dopomohly k lacinému vítězství nad nepřáteli.
Stáli jsme u města Ha-Uar, abychom zabránili nepřátelům vpadnout do Černé země. Nebyli jsme dosti silní a Arabové a Asyřané se objevili ve velkém množství. Náš vůdce chtěl ustoupit, ale kněz pronesl věštbu, že bůh sešle pomoc.
Důvěřující věštbě, zůstali jsme. V noci se vyrojilo ohromné množství polních myší, že se jimi všechna země hybala, a nepřátelům ožraly všechny toulce, luky, řemeny i kožená drždála štítová, takže byli bezbranní a musili ráno před námi prchat. Na tom slavném místě je postavena faraónova socha s nápisem, který mluví: „Zbožný buď ty, jenž hledíš na mne!“,
Kelta, napjatě poslouchající, plácl se do stehna a zavolal:
„Nuž, pověz nám ještě, Jestrábe, který tvůj vojenský čin je nejslavnější!“
„Tak poslechněte ještě, nežli se uložíme k spánku,“ ochotně vyhověl.
Jestráb a napil se osvěžujícího medového nápoje, že zbylo ve džbánu jen trochu na dně.
„Leželi jsme táborem u města Retenu a jednou vyšel z brány města obr, silák, jemuž nebylo rovno, a vysmíval se našemu vůdci, chtěje se s ním potýkat.
Náš vůdce seděl sklíčen ve svém stanu a neukazoval tváře své před vojskem. I řekl jsem mu: „Pane, dej mi své odění a já půjdu bojovat s tím křiklounem.“
Vůdce odpověděl:
„Dík tobě, cizinče, za tvou udatnost, ale nepřijímám. Jsi jako cizí býk, který zabloudil k stádu. Pase se s ním, ale když medvěd na stádo zaútočí, jde lhostejně stranou. Nikdy se nemůže cizinec obětovat za svaty Kem, neboť co by mohl vodní rostlinu připoutat ke skále?“
Řekl jsem, že byť cizinec, půjdu za bojovat, jestliže mi po vítězství splní prosbu.
„Máš tedy mé slovo,“ pravil vůdce. „Hle, tu má zbroj!“
Oblékl jsem si jeho odění, napjal jsem svůj luk a připravil šípy.
Naostřil jsem svou dýku a vyleštil všechnu výzdobu.
Byl jsem statný a pln síly a odhodlanosti. Vesele jsem vykročil ze stanu. Vojsko přede mnou ustupovalo, když jsem kráčet vstříc retenskému obru.
Z města se vyhnul zástup obyvatel, aby byli svědky zápasu.
Srdce všech planula pro mne. Ženy i muži křičeli, všichni mě litovali říkajíce: „Zdaž je také tak silný, že se dává s obrem do boje?“
Jeho štít stál stranou a jeho sekyra a jeho zásoba kopí padala za mnou na zem, neboť jsem se vyhýbal jeho zbraním a nechával je bez účinku přeletovat přes sebe. Pak jsme se vyřítili proti sobě.
Když mě napadl, vystřelil jsem na něho a šíp mu uvázl v hrudi.
Vykřikl, padl na nos a já jsem ho dorazil jeho mečem. Postavil jsem se mu na hřbet a provolal jsem jásavě svůj vítězny ryk.
Obyvatelé města řvali překvapením, naše vojsko jásalo a já jsem vzdával chválu Velikému duchu. Vzal jsem si majetek poraženého obra i vše, co bylo v jeho stanu před branou města. Stal jsem se slavným a bohatým.
Když jsem se vrátil dopředu vojska, objal mě vůdce radostně a vybídl mě ihned, abych vyslovil svou žádost.
I řekl jsem, sundav helmici se pštrosími pery:
„Propust' mě, pane, do mého domova! Hle, bohat jsem nyní, mohu koupit loď a zjednat veslaře, abych se vrátil do své země.“
Vůdce dostál v slově. Poděkoval mi za vše, bohatě mě obdaroval a propustil mě.
I najal jsem si krásnou loď s mnoha veslaři a vyjeli jsme na moře.
Tak jsem opustil podivuhodnou zemi Kem.
Veliký duch mi pomáhal. Byl jsem bídným chudákem, otrokem a hladem jsem se plazil - teď jsem byl bohatý a slavný.
Pln radosti plul jsem po klidném moři v půlnoční stranu. Nový měsíc a dobrý vítr věštily šťastnou plavbu. Těšil jsem se na domov.
Po třech dnech jsme potkali fénickou loď. Vezla měď z nějakého ostrova do Kemu. Plavci, vysílení hladem a žízni, prosili nás o pomoc.
Vypravovali, že byli bouří zahnáni daleko z pravého směru.
Byli rádi, když jsme jim řekli, že za tři dny mohou spatřit Černou zemi, a děkovali nám za vodu a za jídlo.
Pluli jsme dále zase dva nebo tři dny a uviděli jsme v dálce dlouhatánský a velmi hornatý ostrov.
Našli jsme si přístaviště a obnovili zásoby vody. Nezdrželi jsme se, než jak bylo nejvyšší nutno, poněvadž rybáři nás varovali před lupiči, kteří prý tu přepadávají lodi.
Po několika dnech další plavby zažili jsme nebezpečnou příhodu.
Na tři dostřely šípem od lodi objevil se ukrutný mořský had* a divoce sebou po hladině zmítal. Od hlavy na konec ocasu měl nejméně pět lodních délek. Všichni jsme se báli, že stáhne naši loď do hloubky. I stoupli jsme dvojmo k veslům a hleděli jsme uniknout.
Mořský had zůstal trochu zpět, ale pak se přihnál až k lodi. Myslili jsme, že teď vystrčí hlavu až nad palubu a několik z nás schlamstne - i padli jsme všichni na zem a ve strachu jsme se krčili. Když pak jsme zase povstali, nebylo už

obávaného netvora vidět. Oddechli jsme si a radovali se veselým křikem.

Ale kvečeru se obloha zachmuřila, hřmělo a blesky se kmitaly jeden za druhým.

Později jsme si vzpomněli, že jsme promeškali obětovat mořskému hadu, který za to teď rozbouřil moře a nám se pomstí. Stáhli jsme plachtu a připravili všechno k nejhoršímu. Vichřice burácela, loď skřípala a skákala po vlnách, kolébala se z boku na bok a prudký lijavec dštil do nás zátopu. Přivázal jsem se provazem, aby mě vlny z lodi nesmetly.

Když byla bouře největší, řvali jsme na sebe, že nic jinak, nežli že uražený mořský had žádá žertvy a že jeho velikou zlobu nelze utišit jinak než lidskou obětí... Někdo z nás musí skočit do rozbouřeného moře. I hledali jsme, kdo z nás má být obětován.

Našli jsme plavčíka, výrostka sotva dospělého, který byl sám, nikoho nemaje. Dva silní námořníci přitáhli ho na kraj lodi, aby jej shodili do vody. Příval vln div loď nepřevrátil a ohromná záplava nás všechny zalila, že jsme leželi přitisknuti k palubě, držíce se zuby nehty. A ještě druhá, nová záplava se nás zmocnila a zmítala námi po kluzké palubě. Štěstí že jsem byl přivázán! Nebyl bych se jinak udržel. Když jsme se vzpamatovali, oba lodníci hleděli na sebe - a hoch nikde! Moře si jej vzalo samo...

Od té chvíle opravdu bouře ustala. Mořský had byl usmířen. Ráno foukal už jen mírný větříček. Když jsme si trochu oddechli, lodníci vytahovali zase plachtu na stožár, aby využili příznivého větru.

Ale slyšte, jaké překvapení! Z plachty se vykulil na palubu náš obětovaný plavčík! Nespláchly ho tedy vlny. Protřel si oči a vesele vykřikl.

Potom už jsme jeli dobře, až jsme zastavili u jednoho velikánského ostrova. Celý den jsme pluli podél pobřeží, až jsme uviděli nějaké město. Zatočili jsme loď do přístavu a žádali jsme obyvatele o dovození vystoupit na břeh, nabrat vody a nakoupit potraviny.

Byli tu přívětiví lidé a dobře jsme se u nich měli. Král toho města nás pozval k sobě. Přišli jsme a přinesli mu dary.

Vypravoval jsem králi své příhody a on byl velmi laskav ke mně i k mým lidem.

Bohatě nás obdaroval a pravil, že se nemůžeme vydat dále na cestu, dokud nevyjde nový měsíc. I musili jsme zůstat ještě několik dní.

Moji lodníci si tam velmi pochvalovali. Každý den byla pro ně přistrojena tabule na královském dvoře. Předkládali nám jehňata na rožni pečená, mořské ryby, sladké ovoce, fíky a datle, které chutnají jako med, hrozny plné vůně a lahody a napájeli nás vínem, červeným jako krev a rozněcujícím jako oheň. Kdo se vína napil, zapomněl na domov, na starosti, vesele hovořil, tančil a zpíval...

Byly to dny hodů.

Konečně se na obloze objevil srpek nového měsíce.

I řekl jsem svým lidem, že ráno vyplujeme.

Tehdy nám král vystrojil hody největší. Přišly tanečnice a zpěvačky, dívky smavé jako luční kvítí, hrály na harfy a na bubínky.

Marně jsem volal své lodníky, aby se vrátili se mnou na loď, připravenou k odplutí. Neposlechli.

Šel jsem ke králi a prosil ho, aby nezdržoval mou čet a propustil nás na další cestu - Král mi se smíchem řekl, že se mu líbíme, ať jen v jeho městě zůstaneme.

Tři dny jsem tam ještě čekal, ale moji lidé řekli, že se mnou už dále nepojedou, nýbrž zůstanou, kde je jim tak dobře. Jen kormidelník a hoch výrostek, zachráněný při bouři na moři, zůstali mi věrni a s nimi jsem odplul na rybářském člunu. Jen málo věcí ze svého bohatství jsem mohl vzít s sebou, neboť jsme musili pamatovat na dostatečné zásoby jídla a vody.

Drželi jsme se pobřeží, protože jsme neznali cestu. Člun jsme řídili podle hvězd k půlnoci a dobře jsme pokračovali.

Zas přišel nový měsíc a žádná zvláštní událost nepřerušila naši pokojnou plavbu. Denně jsem vyhlížel v půlnoční stranu, uvidím-li v dálce vysoké, zasněžené hory, ale pořád nic. Naše pobřežní plavba jako by neměla mít konce.

Najednou se přihodila nová událost.

Dohonila nás velká loď s ozbrojenou posádkou. Chtěli vědět, co jsme zač, odkud a kam plujeme a co vezeme. Jen velmi nedostatečně jsem se s nimi dorozumíval. Přešli na náš člun a všechno obrátili naruby. Našli i mé bohatství v lodi ukryté. Sotva spatřili zlato, vrhli se na ně jako kanci na žaludy a všechno mi sebrali.

Nás tři zajali do vleku. Nerozuměli dobře mému vysvětlování; domnívali se, že náležíme k pirátům, kteří tu znepokojovali celé pobřeží.

Přistáli jsme v ústí nějaké řeky, kde byl postaven velký tábor, v němž jsme spatřili víc zajatců podobných nám. Skoro všichni dobývali sůl z moře. Druhého dne nás k nim zavedli také.

Zlé časy na nás přišly. Práce byla těžká a tamější biče nám na zádech krvavily stejné pruhy jako biče v Černé zemi.

Asi za půl roku jsem utekl s kupci, kteří táhli k půlnoční straně.

Dlouho jsme putovali, přešli jsme divoké, neschůdné hory, kde na nás útočili divocí vlci, ale nakonec jsme přišli do nížiny nesmírně veliké a krásné. To už jsem uviděl v dálce zasněžené hory.

Jak jsem zaplesal! Padl jsem na zem a líbal ji v radosti, že se blížím konečně k domovu...

Došli jsme ke krásnému jezeru, zabořenému do vysokých hor.

Tu jsem dlouho ležel, skácen slabostí po přestálých útrapách. Kupci, s nimiž jsem putoval, obrátili se odtud znova k poledni a mne tu zanechali v lidnatém hradišti, dobře se o mne postaravše. Veliký duch jim to odplatil!

Přečkal jsem tu zimu a opět jsem nabyl dřívějšího zdraví i plných sil. Když pak se loni na jaře kupecké karavany chystaly překročit veliké hory k půlnoci, přidal jsem se k jedné a šťastně jsem přešel hory, nad něž není větších.

Nemohu vám ani vypovědět, jaké to bylo překvapení doma, když jsem se po letech vrátil...

Již mě oplakávali jako mrtvého a vlastním očím nechtěli věřit, když jsem se objevil živ a zdravý mezi nimi. Tři dny a tři noci plál oheň, u něhož jsem vypravoval své osudy.

I já jsem se nesmírně podivil, když připlul člun a z něho vyskočil můj drahý Luňák s mou sestrou Denicí. Podařilo se mu

tehdy Denici osvobodit a šťastně domů se navrátit. Zkusili také dost všelijakých příhod, ale o těch vám budu vypravovat až zítra, dnes už je pozdě, neboť hle! ptáci už začínají pípat, obloha na východě bledne; věru že jsem vám dnes vypravoval celou noc... Honem pospěšte na lůžka, abyste se spánkem posilnili!“

„Ach - ach! Už svítá den, Jestřábe! Upoutal jsi nás svými příběhy, že nevíme, jak uprchla noc...“

„Nuž, rozejděme se do svých stanů odpočinout hlavám, plným tvých podivuhodných příběhů, ó Jestřábe, jenž jsi mnoho zkusil!“

„Veliký duch dej vám všem pokoj a mír!“

Zlaté údolí

Kupci oslavovali šťastné shledání po několik dní. Sedávali buď pod pamětními stromy na vyšince, nebo kolem táborového ohně a pořád si měli co vypravovat.

Sigúlovy rány se sice dosti dobře hojily, ale starý muž silně pokašlával a naříkal si, že jej uvnitř píchá. Kupci na něm zkoušeli rozmanitá léčebná kouzla, ale nebylo valně znát, že by pomáhala.

Skrček mu nosil jahody a ty nemocného pěkně občerstvovaly.

Skrček tu byl už jako na trní. Líbilo se mu sice mezi kupci, také se tu ledačemu přiučil, ale nic platno, jeho rodu hrozí nebezpečí a on musí donést výstrahu před útokem lesního národa. Jestřáb nechtěl samotného Skrčka propustit domů a řekl, že ho sám odevzdá v osadě při ústí Brusnice.

V noci, když hluk v táboře přestal a jen strážé potichu obcházely, díval se Skrček na mráčky plující po obloze a posílal po nich vzkazy svému rodu. Nepřijde pozdě? V duchu si představoval děsivé obrazy nepřátelských vpádů, jak o nich slýchal, když se doma při ohni vypravovaly staré zkazky a opěvovaly hrdinské činy předků.

V neklidném spánku se mu zdálo, že nese bohatý bronzový poklad.

Těžce stoupá do vrchu a Dagúrovi bojovníci se ženou za ním.

Je uštván, sotva se vleče, ale tiskne k hrudi plnou náruč krásných, lesklých jehlic...

Probudil se všecek rozpálen a nemohl se upamatovat, kde je a co se s ním děje.

Ráno pak, sotvaže zásobní družina vyšla z ležení do lesa na lov, narazila v hlubokém údolí Kocáby na čtyři ozbrojence.

Podle zbraní a ozdob byli to příslušníci lesního národa.

Byli uvedeni do tábora a kupci tu s nimi vyměnili nějaké drobnosti.

Ozbrojenci se chovali klidně a také nebyli pomalováni jako do boje, nicméně ptali se po zbraních, a když jim kupci přisvědčili, ohlásili, že si přijdou vybrat dva nebo i tři bronzové meče a několik oštěpů.

Kupci se zase vyptávali po zlatých znkách a po vzácných kožešinách.

Při tomto vyjednávání Skrček nepozorován zmizel z tábora. Ti ozbrojenci by třeba mohli být z Dagúrovy družiny.

Nesmějí ho zde spatřit!

Skrček si odvázel jednu loďku a vesloval podél břehu. Nikdo si ho nevšiml, neboť se tam takto projížděl každý den.

Nechal loďku unášet proudem a jen ji udržoval v stejné vzdálenosti od břehu. Torbu se svými věcmi měl u nohou; spokojeně se ušklíbl, když v ní nahmatal dvě placky. Budou mu na cestě vítány.

Pojede jistě celý den a možná že teprve zítra dojde k velikým ostrovům a přejím, kde sídlí jeho rod. Jak ho asi uvítají?

Budou se mu zase posmívat? Ne - ne! Uctí ho čestným místem při táborovém ohni a kluci budou stát za ním, neboť přinese důležitou zprávu pro záchranu rodu... Teď je již dosti daleko od kupeckého ležení a může směle popohánět loď k rychlejší plavbě. Využil oblouku řeky a zajel k pravému břehu, kde byl úplně zakryt jakémukoliv pozorovateli v táboře. Loďka pěkně plula a Skrček si liboval pohodlnou cestu.

Veliká řeka tekla nyní úplně rovným směrem, takže Skrček viděl daleko před sebe. A jak se tak po hladině dívá, upoutal jeho pozornost lehký obláček bělavého dymu, jenž se v dálce odrážel od tmavého lesnatého pozadí.

Je to ranní mlha.

Avšak po chvíli bedlivého pozorování usoudil jinak. Ne - už to ví jistě, je to dym z ohniště!

Na Skrčka už zase přicházel strach. Kde je ohniště, tam jsou lidé; a v téhle krajině to mohou být jen lidé cizí, tedy nepřátelští. Setkání s nimi třeba se vystríhat.

Skrček se - přes své mládí - naučil bystře přemýšlet. A nebezpečí ho naučilo spoléhat na vlastní důvtip a na vlastní síly. A teď po nedlouhé chvíli se rozhodl učinit to, co by býval na jeho místě udělal každý obezřetný muž.

Skrček se nedá znovu zajmout! Musí se dostat co nejdříve k svému rodu! Je-li mu uzavřena cesta po vodě, dostane se kupředu jinak.

Řídil loďku poněkud k pravému břehu a plul v jeho blízkosti velmi pomalu. Jestliže ti tam u ohně ho už zpozorovali - jako že jistě! - nemohli ho teď dobře vidět, když plul podél zarostlého břehu. Dříve, uprostřed lesklé hladiny, byl jim arci úplně zřetelný.

Skrček byl rozčilen. Řídil loďku u samého kraje, a když dojel k rozsáhlým křovinám, hbitě vyskočil z loďky a zatáhl ji, co měl síly, na břeh. Popadl torbu a mezi křovinami proběhl na strán a šplhal do vrchu. Byl dostatečně zakryt stromy a houštinami.

Když se po chvíli podíval dolů na řeku, viděl, že onen dým vskutku vystupuje z ohniště a to že je na špičce dlouhého ostrova.

Kdyby byl býval ještě chvíli plul, byl by dojel k tomuto ostrovu, který tu rozděluje Velikou řeku na dvě ramena. Stráž vhodně umístěná na špičce ostrova bezpečně ovládala cestu údolím.

Skrček udýchan vylezl až na vysoký hřbet, šířící se zvlněnou planinou. Dále před ním, na východě, vystupovaly blízko sebe dva lesnaté vrchy. Skrček věděl, že jeho domov je na půlnoci, kam ukazuje tok Veliké řeky, i řekl si, že půjde tím směrem.

Postupoval tak nějakou dobu, až k svému podivu zpozoroval, že stojí na vysokém ostrohu, za nímž v hlubokém údolí teče jiná velká řeka. Nemůže dále!

Po levé ruce valí se Veliká řeka a tuhle po pravé ruce přitéká jakási neznámá řeka, snad Sázava. Na konci strmého ostrohu se obě řeky spojují...

Skalnatý sráz zastavil Skrčkovy kroky. Dole v Sázavě vyčnívají z vody četné balvany, ukazující, že není hluboká; snad by ji přebrodil.

Ale jak se dostat dolů?

Skrček zkoušel tu, zkoušel tam, ale sráz byl všude neschůdný.

On však musí kupředu! Přidržel se stromků, větví, kořenů - zarýval prsty do skalních skulin a opatrně slézal.

Hrrrr! - už jede dolů zčerstva, jak nechtěl! Větvičky ho šlehají do tváří, balvany ho ducají do zad, jeden stromek div mu hlavu neurazil - ale už je dole! A nemohl se ani zastavit, a už byl ve vodě pod skálou.

Shora se mu zdála voda mělká, ale teď marně nohama tápal po opoře. Motalo se mu ještě v hlavě, ale přece kousek zaplavala, až ucítil půdu pod nohama.

Pak již přešel řeku snadno, poněvadž tu byl brod neveliký. Na protějším břehu klesl slabostí a zhluboka vydychoval.

Sluníčko jej osušilo, ptáci ho zpěvem obveselili, květy ho vůní pozdravily.

Snědl placku a bylo mu dobře. Trochu krvavých odřenin - to nic není! Horší je, že si natloukl hlavu... Ale i to vydrží a půjde opět za svým cílem.

Opatrně vystoupil na kopeček a obhlížel území soutoku obou řek. Nebyl tu nikdo.

Šel tedy dále po proudu, ale v nitru byl pln obav. Údolí Veliké řeky je jistě stráženo lesními bojovníky, a půjde-li tudy, vystavuje se stálému nebezpečí. Bude se přece jen musit odchýlit od řeky a raději si trochu obloukem zajít. Zato půjde v bezpečí a beze strachu.

Jako na zavalanou otevřelo se pojednou po pravé ruce utěšené údolí, jímž k Veliké řece přitékal silný potok.

Tudy půjde! Tímto údolím obejde nebezpečí u Veliké řeky.

Však by dále ani nemohl pro příkré pobřeží, cestu úplně zatarasující.

A Skrček se dal podle Zahořanského potoka.

Octl se v hlubokém, skalnatém a dosti úzkém údolí.

Křivolaký potok se vine téměř ukryt v bujném listnatém porostu.

Olše, habry, lipoví, lisky, výše i trnky, chebzi a břízky vyrůstají ve směsici z břidlového kamení. Ohromné houštiny kopřiv a ostružin činí cestu velmi nepříjemnou. Na světlinách se tyčí vysoké lodyhy nádherných divizen.

Skrček vstupoval místy do potoka a šel vodou, aby se vyhnul neproniknutelným houštinám. Potok nebyl hluboký, leckde jej mohl přejít po suchých kamenech, ale byl na pět kroků široký, místy ještě víc. Příjemně bublal a zurčel v malých peřejích, takže Skrček byl tím šumotem obveselován jako zpěvem ptactva. Necítil tíhu samoty.

Skály po obou stranách vystupují do veliké výše a někdy se podobají věžím nebo zvířatům. Tu se porost již hodně míjí s jehličnami a habrová tyčkovina je vystřídána po obou stranách potoka borovinou, příjemně vonící pryskyřicí.

Skrček si povšiml, jak se tu změnil hlas lesa. Doposud nikdy mu nepřišlo, aby takto pozoroval. Dnes mu stálá samota zbystřila sluch a vnímavost. Docela jasně rozeznával, jak jehličnatý les jinak šumí než les listnatý; ten šelestí. I podrost je jiný.

Divoká rokle se mění ponenáhlu v přívětivé, jasné údolí. Skály mizí a stráně již nejsou tak vysoké a příkré jako dříve.

Ale Skrček je již značně unaven. Hlad ho trápí a nohy bolí.

Zastavil se pod mohutným smrkem. Na zemi leží množství okousaných šišek. Připomenulo mu to jeho ztracenou veverka.

Něco zaharašilo... Skrček napjal pozornost.

V neveliké vzdálenosti zarachotil dupot, zapraskaly větvičky a okolo přeběhl krásný srnec. Za ním plaše poskakovala srnka. Ještě než obě lesní zvířata zaběhla, srnec se zastavil a nedůvěřivě se rozhlížel... Skrčkovi se nesmírně líbil; byl by jej s chutí objal. Ale srnec zadupal a už zmizel i s družkou.

Skrček se bezděky dal za srncem. Podlézal pod obrovskými smrky, vystupoval na kopečky a přecházel dolíky, až se octl u rokliny, jíž protékal slabý potůček. Břidlicové skaliny svou ovětralou šedí zpestřovaly zádumčivou lesní zeleň a ložiska kamenité suti vroubila jejich úpatí.

Skrček opět zaslechl v neveliké vzdálenosti tlumený zvuk. Dupot, rány dřevem a kamenem - šramot, pleskot. Co se to děje?

Plížil se po břiše s největší opatrností.

Aj - aj - aj! Tlustý huňatý medvěd, velíky jako chlap, provozoval tu podivné, směšné kejkle. Tancoval, tlapami mával, kroutil sebou a brzo ryl čumákem po zemi, brzo vyskakoval do výšky, inu,

Skrček by se byl smál, až by se za břicho popadal, kdyby byl neměl z bručouna strach.

Medvěd lomcoval velikými kameny a chytal myši pod nimi ukryté, kupodivu mrštně je honil, a když některou chytil, hbitě si ji podal do tlamy.

Skrček si pomyslel, že bude lépe, když se nebude plést do medvědovy honby, a pěkně tiše lezl nazpět. Potom vstal a pospíchal pryč, až se udýchal. Drcl hlavou do stromu. Uskočil a podrbal se.

Učinil krok, dva - a stál na srázném okraji. Chtěl couvnout, ale drobné kamení pod jeho nohou povolilo a on se řítíl ze stráně.

Chňapal kolem sebe po záchraně. Chytal se všeho. Strhl s kořenem i značný kus mechovitě pokrývky na skalní stěně, ale zastavil se přece ve výši dvou mužů nad patou skály. Povšiml si, že se na odhaleném místě objevila nějaká stará, dávno tu vytesaná značka.

Opřel si nohu do skalní pukliny a mohl se otočit k záhadnému znamení. Vrozená lovecká pátravost mu nedala, aby si tu značku dobře neprohlédl.

Zdalo se mu, že je to znamení ptačí stopy, nejspíš havraní. Mohlo by to být rodové znamení obyvatel tohoto území, kteří takto zjevovali své vlastnické právo. Ale zašlý stav značky, a jak zarostla mechem, to svědčilo, že v těchto místech už dávno a dávno nikdo neobýval. Skrček nemusí mít strach, že ho zde někdo bude honit.

Nevěnoval už dále starému znaku pozornost a slezl dolů pod skálu.

Jakmile se tu rozhlédl, uviděl ve skále velikou díru.

Aj, toť slušná jeskyně! Tu by mohl v bezpečí přespát.

Prohlédl si tedy jeskyni: byla nevelká, neboť byla téměř zasypaná, ale přece by ještě postačila pro několik nocležníků. Dobrá, zůstane tu.

Zbývající doby do soumraku využil sbíráním jahod a malin. Lískové oříšky byly jen napolo zralé. Zato objevil Skrček starý buk a okolo něho poletovalo mnoho lesních včel. Zde bude pochoutka!

Hned si připravil čmoudivý ohníček, aby včely utišil. Když je dýmem omámil, vydlobul klackem z dutiny těžké kusy medových plástů.

Se sladkou kořistí šel k potůčku; tam mohl vycucané a rozžvýkané voštiny zapíjet vodou. Uspokojen zalezl do své jeskyně a hned tvrdě usnul.

Mily Skrčku, kdybys byl tušil, co ti přinese nový den!...

Sotva slunce vyšlo, vylezl Skrček z jeskyně a šel se k potůčku napít.

A když tak leže lokal čistou vodičku, povšiml si některých kamínků ve vodě.

Vytáhl jich několik a prohlížel, jak se v nich tu a tam svítí třpytivá žlutá zrnečka. Obrátil je několikrát a pak je chtěl odhodit. Nemůže se zdržovat s dětskými hračkami! Avšak nová myšlenka zadržela mu ruku již rozmáchnutou. Otevřel pěst a znova se díval na kaménky. Což kdyby tato lesklá zrnka byla - zlato?

Skrček si vzpomněl, že náčelníkova žena nosí v uchu zlatý drát.

Je právě tak žlutý a lesklý jako zde ta zrnečka... A mezi kupci poznal, že zlato je velmi drahocenné a vzácné, a že má dokonce větší cenu nežli bronz.

V písku našel za chvíli hrstku zlatých zrn a několik kousků bílého křemene a tvrdé břidly se zarostlým zlatem v podobě teničkových větviček.

Dal vše do své kabely; doma se pochlubí vzácným nálezem. Nežli torbu zavřel, rozmýšlel se, nemá-li vše včas vyhodit, neboť se mu v rodě třebas vysmějí, že se tahá s říčním kamením... Ale už to donese domů, ať je to zlato nebo ne. Na vyhození bude ještě času dost, a možná že je to opravdu zlato!

Namířil k půlnocní straně. Lišejníky narostlé na stromech mu pověděly, kde je sever. Dnes půjde rychle a bezpečně, nemá se čeho obávat, je daleko od Veliké řeky, po níž táhnou Dagúrovy tlupy.

Skrček se vrátí domů jako boháč. V lesích za Velikou řekou má bronzový poklad a tuhle zase zlaté naleziště. Bude vážený v rodě a nikdo se mu nebude posmívat a volat ho „Skrčkem“... Už kdyby byl doma!

No, do večera jistě dojde do rodné osady...

Zralé maliny ho na chvíli zdržely. Ani se jich dosyta nenajedl a chtěl jít dále, když tu najednou, zvednuv hlavu, uviděl před sebou dva chlapy!

Objevili se tu, jako by ze země vystoupili. Obrátil se a na té straně stáli také dva chlapi a tamto vystupují z houštin ještě jiní...

Všichni jsou ozbrojeni a tak urputně pohlížíjí!

Pod Skrčkem klesly nohy a maliny v ústech mu zhořkly.

Skrček byl zajat.

Klesl na kolena a čekal, co s ním bude.

Nejpřednější z chlapů se ho ptal, kam jde a je-li sám.

Sotva Skrček začal bázlivě odpovídat, byl hrubě okřiknut.

„Nevěřím tomu klukovi, že je tu sám! Nechce prozradit spolčáky...“

Bratři, jsme v nebezpečí! Musíme hned prohledat celý les a toho skrčka zatím nepustíme. Hlídejte ho dobře!“

Tlupa se rozešla a jen dva muži vedli hocha do blízkého tábora, dobře ukrytého na nevelikém lesním paloučku. Bylo tu postaveno u potůčku několik bídnych chyší.

Ozbrojenci svázali Skrčkovi nohy a lehli si do trávy. Zdánlivě si už zajatého hocha nevšimli a bavili se spolu.

Skrček seděl opřen o balvan. Byl rozteskněn, že by byl plakal, kdyby to nebylo u tak starého hocha hanba.

Nemohl pochopit, jak tu, uprostřed neobydlených pralesů, mohl narazit na lidi. Nepatří k lesnímu národu; mluví tak, že jim úplně rozumí, a i oděvem, ozdobami a zbraněmi se podobají Medvěďům.

A přece nebylo slýcháno, že by zde, mezi Velikou řekou a Sázavou, byly nějaké osady.

Strážci jedli sušené ryby. Hodili jednu Skrčkovi.

Ale - co to má teď v ruce jeden ze strážců?

Je to dlouhá bronzová jehlice; právě ji vytáhl z kožešinového pláště, v němž byla zapíchnuta. Narovnává její prohnutí a tře ji o halenu, aby se víc leskla.

Skrček zbystřil zrak.

Ano, poznává jehlici! Právě takové jsou uloženy v jeho pokladu... Tohle je jistě jehlice Sigúlova! Jak se mohla dostat do rukou tomuto muži?

Jako blesk šlehla Skrčkovi hlavou myšlenka, že tito ozbrojenci jsou oni lupiči, kteří tenkrát přepadli a oloupili Sigúla na hranicích rodu Medvěďů ...

Tito bídáci také asi tehdy zabili jeho otce, Číhavého medvěda!

Skrček zaúpěl.

Zalomcoval tělem a bezmocně klesl do trávy.

Válka a mír

Na Vidouli - rozlehlém návrší, jež z jihozápadní strany střeží vstup do pražské kotliny - sedí na pískovcové skále silný Dagúr a čeká na zprávy o postupu svých družin.

Na poledni i na západě se objevují hloučky ozbrojených mužů.

Dagúrovo heslo o zabrání nových pastvin při dolním toku Veliké řeky našlo sluch v národě mohylovém. Všecky rody, k nimž vyslal posly, vítaly chtivě příležitost k rozšíření svých území a zúčastňovaly se vybojného tažení proti starousedlým obyvatelům při

Veliké řece.

Noví a noví bojovníci tmavé pleti a s dlouhými pery v hlavách přicházeli k Dagúrovi a na Vidouli bylo již i veliké stádo zajatého dobytka. Jejich vůdcové se pozdravili s Dagúrem a přisedali k němu.

Měli medvědí pláště, na hlavách kravské rohy a za opasky krásné bronzové dyky nebo dvojstranné sekyrky neobyčejného tvaru.

Na planině před osamělým bukem závodil zástup lukostřelců ve střelbě na vránu, přivázanou k vrcholu stromu. V přestávce střelci bedlivě sbírali zase své vystřílené šípy s bronzovými okřídlenými hroty.

Dagúr sám hrdě pohlížel na rostoucí zástup bojovníků. Vbrzku potrestá vrahy svého otce a připojí veliké území k dosavadním pastviskům svého lidu. Povstal na skalisku a zahleděl se do dálek.

Na obzoru se vlní modravé lesy a Dagúrovi se zdá, že slyší jejich tajemný šum. Nekonečné hvozdy oživily jeho slovem. Na všech stranách hučí lesy bojovným voláním a z jejich hlubin vystupují noví a noví odvážní bojovníci, aby se k němu připojili.

Před Dagúrovým zrakem žije země, žijí lesy jeho bojovným heslem.

Ano, on uskuteční sen otců a dědů, vyvede svůj lid z nekonečných pralesů na poledni i na západě a uvede jej do nové země ...

A nezastaví vítězny pochod, dokud nedosáhne druhé Veliké řeky, o níž pověsti vypravují, že protéká teplou nížinou kdesi od východu na půlnoc.

Dagúr, mladý silák jiskrných očí, uchopil skvostný bronzový meč, na loket dlouhý, a zamával jím vysoko nad hlavou ... Slunce odráží třpytivý lesk skvoucího meče, že se zdá, jako by z něho sršely jiskry. Dagúrova ruka je ozdobena zlatým prstenem z tenkého drátu; svaly pod ramenem mu svírá bronzový náramek, dělený podélnými žlábkami tak, jako by to byly tři náramky spojené i drobné bronzové plíšky našité po jeho oděvu, a zejména na opasku blyští se ve slunci.

Zdá se, že celý Dagúr září...

Bojovníci v zástupu vzhlížejí k svému junáckému vůdci, proniknutí tajemnou úctou.

Půjdou za Dagúrem, kamkoliv jim pokaže.

Medvědi i Bobři byli překvapeni. Ani nestačili odvést stáda ze vzdálenějších pastvin do bezpečí, a tak polovic dobytka již padla nepříteli do rukou. Nikdo jim nedal včas zprávu o blížícím se nebezpečí...

Je zmatku se teď připravovali k těžkému zápasu. Náčelník nemusil dlouho bušit do starého vydlobaného špalku potaženého koží, a všichni muži i odrostlí mladíci okamžitě se sbíhali se svými zbraněmi.

Silný medvěd vedl svůj zástup přes Petřín do motolského údolí, kde byli toužebně očekáváni sklíčenými Bobry. Jejich náčelník byl starý, a nadto byl trápen žaludeční chorobou, takže se ochotně podrobili velení Silného medvěda.

Tři dny se tu již válčilo.

Bobři s Medvědy - všichni válečně pomalovaní - obsadili levý břeh potoka a krčili se za stromy a v houštinách.

Vyhlíželi napjatě, kdy se na druhé straně objeví nepřítel, aby začala obvyklá vojna.

Oddíly Dagúrovy sestupovaly z Vidoule v několika proudech, rozdělených podle rodů. Ještě se na trávě třpytila rosa, a obě armády stály proti sobě.

Dagúrovi bojovníci dobře věděli, kde jsou Bobři a Medvědi ukryti, proto zůstávali na pravém břehu potoka a také zalezli do houštin a výmolů. Obě strany pomalu popolézaly blíž a blíž k sobě.

Když byly tak blízko sebe, že se mohly slyšet, začal zápas. Ne sice zbraněmi, ale křikem.

„Bobři jsou udatní ve svých dírách, ale před námi se neukážou!“ křičel někdo z dagúrovců.

„Medvědům se podbírají paty, nemohou se postavit k zápasu!“ přidával posměšně jiny.

K tomu arcí Medvědi a Bobři nemohli mlčet a odpovídali:

„Vy jste bídní lesní červi, které rozmázneme tlapou, třeba podebranou!“

„Kdybys měl srdce - kchů! - tak veliké, jako máš hubu - kchů! - možná že bys nejslabšímu z nás stál za ránu - kchů!“

Kdykoliv se některé straně povedla vtipná nebo zvlášť posměšná odpověď, bojovníci ji doprovázeli velikým křikem a ječením. A ještě ji pak třeba desetkrát opakovali. Obě strany sice na sebe takto křičely z plných plic, ale mnoho si nerozuměly. Byl jazyk lesního národa úplně cizí jazyku obyvatelstva zdejší krajiny. Jen ojediněle se vyskytl někdo, kdo se přiučil cizí řeči, toulaje se s kupci, a nyní tu byl tlumočnickem. Překládal svým rodákům nepřátelské výkřiky. Ale nemůžeme říci, že by tento nedostatek nějak vadil v zábavě oběma stranám. Málo srozumitelná slova byla doprovázena velmi srozumitelnými posunkami.

Ohnivější bojovníci se neudrželi a vyskakovali dopálení ze svých

úkrytů a hrozili svými zbraněmi nepřátelské straně.

Jiní zase vytrvale po dlouhé hodiny zlobili protivníky posměšnými posunkami.

Někdy vystoupil statný silák, skvostně vyparáděný, na volné místo, a toče kamennou sekyrou nebo bronzovým

oštěpem kolem hlavy, volal přes potok:

„Tak pojď, zaschlá žížalo, pojď sem zápasit! Vystrč hlavu z té olšiny, ať ti ji urazím! Tvé vnitřnosti roznesou vrány po lese!“

Třikrát takto zavolal, a když se žádný soupeř neobjevil, vrátil se hrdě k svým, vítán jásotem.

Kvečeru mívali bojovníci obou stran veliký hlad, proto ustoupili do svých tábořišť. Tu pak při hojné večeři se honosili, jak kdo ostrým jazykem ztepal nepřítele. Potom zazpívali válečné písně a šli se vyspat. Ráno pak začala nekrvavá vojna znova. Po několika dnech si Dagúr myslil, že bojová nálada v jeho zástupech už tak vzrostla, že by mohl dát povel k útoku a k opravdovému boji.

Bylť Dagúr obezřetný vůdce; nehnal se slepě do boje, když nepřišla ještě pravá chvíle.

Vůdce musí běžet první, a to prudce, odhodlaně a nezadržitelně, neboť jeho příklad musí strhnout jeho bojovníky.

Kdyby však vyskočil k útoku předčasně, mohlo by se stát, že by běžel sám a jeho bojovníci by zůstali zalezlí v úkrytech. To by byl ovšem úplný nezdar, jelikož po jeho smrti by se všichni dali na zbabělý útek.

Tuhle válečnickou moudrost znaly obě strany, a proto se neodvažovaly

útoku. Teprve když ustavičným drážděním, posmíváním i chvástavou vyzyvavostí byla jedna strana vydrážděna až k zuřivosti, nastala chvíle, kdy se její vůdce mohl bez obav vyřítit proti nepříteli.

Tu už nikdo nezůstal v úkrytu, nýbrž všichni běželi za svým vůdcem, aby krutě mstili způsobené urážky.

A tato chvíle přišla. Dagúr viděl, že se jeho bojovníci třesou hněvem, jak zuří a jak vztekle planou jejich oči.

Vzal do pravice svůj lesklý meč, do levice bronzový oštěp na jasanové holi a měřil zrakem travnatý svah, který měl proběhnout k potoku takovou rychlostí, že překvapený nepřítel ani nestačí napnout tětívu luku.

Byl klidný - aspoň navenek, neboť si byl jist úplným vítězstvím.

Najednou k němu přiběhli tři bojovníci:

„Dagúre, je zle!“ volali.

„Co se děje? Veliký duchu, stůj při mně! Mluvte!“ vykřikl Dagúr zaleknut a zabodl oštěp do země.

„Všechn zástup mocného Čiby se zdvihl a odchází do svých lesů!“ spěšně odpovídal ozbrojenec.

„A tlupa Valdunova se také strojí k odchodu,“ dodal druhý.

„Tuto z návrší uvidíš zástup Čibův,“ připojil třetí.

Dagúr zbledl.

Chtěl vyskočit, ale nohy mu klesly, jako by se do země zabořily.

Avšak ve chvílce se vzpamatoval a chváta dlouhými kroky na vršek.

Hučel přitom nesrozumitelná slova a vyřázel hněvivé skřeky.

Z kopečka bylo vsuktu vidět, jak silný zástup odchází po úbočí vrchu k západu.

„U d'asa, tomu nerozumím!“ vykřikl Dagúr. „Běžte za nimi, ať se ihned vrátí! Započneme boj!“

Dva muži se rozběhli za Čibovým zástupem.

Dagúr klesl na omšelý kámen a hleděl do země. Odchod silného zástupu vzbudil pozornost vši branné síly Dagúrovy.

Přibíhali poslové a ptali se, co to znamená.

Dagúr neodpovídal.

Dlouho trvalo, než se znavení muži vrátili.

„Udatný Dagúre! Toto praví mocný Čiba: „Z našich domovů přišli poslové, že všechno zanechavše, máme se kvapně vrátit, abychom chránili svá stáda a své osady... Od půlnoci se šíří záplava a bezpočtu prý je toho lidu...“,“

Dagúr pozvedl ruce a zděšen poslouchal noviny.

„Udatný Valdun spěšně řadí svůj houf a půjde za Čibou. Uložil mi, abych řekl tobě, moudry Dagúre: „Hora, která tam na půlnoci osamělá vyčnívá z roviny jako hřib, stala se mraveništem. Z ní se rozlézají zástupy cizího lidu - a naši bratři prchají před nimi se svými stády... Naše osady jsou plny uprchlíků a pláče. Nelze nám zde déle prodlévat!“,“

Druhý muž domluvil.

Všichni se teď dívají na Dagúra, jenž strnul jako socha.

Po chvíli se probрал Dagúr z překvapení, učinil několik kroků sem a tam a pevným hlasem vykřikl:

„Čiba - zajíc!... Valdun - zajíc!... Utíkají před bojem. Nevěřím, že hrozí nebezpečí našim osadám. - Žádná záplava od půlnoci! - Bude-li se přece nějaký nepřítel z půlnoci na nás tlačit, oj - oživnou naše lesy, vyhrnou se zástupy, a běda mu! Nebojíme se!...“

Tlachy bázlivých žen poplašily Čibu i Valduna - ať si jdou, my jsme muži, my vytrváme!“

Souhlasný hláhol, který pozdravil zmužilou řeč Dagúrovy, nebyl příliš hlasitý. Hrdla přítomných bojovníků byla jaksi zadržena...

Dagúr vycířoval ochablost u svých bojovníků a ani již nepomyslel, aby nyní podnikl zamýšlený útok na Medvědy a Bobry. Vrátil se s prořídlymi houfy na Vidouli a při táborovém ohni zahájil poradu.

Nebylo mu tajno, že odchod Čibův a Valdunův značně jej oslabil, a co hlavního - ztlumil bojové nadšení v jeho táboře.

Zpráva o jakémsi početném lidu na půlnoci rozšířila se rychle mezi jeho bojovníky. Někteří jí věřili, jiní nikoliv, ale všichni již vytrvali věrně při Dagúrovi. Pocházeli z dalekých končin, i nebáli se o osud svých domovů, ukrytých v dalekých pralesích.

Druhého dne sešly se obě nepřátelské strany zase u potoka, avšak dagúrovci zůstali zticha a nijak neodpovídali na obvyklé vyzývání protivníků.

„Aha, už jim došla řeč!“ říkali Medvědi i Bobři.

Silný medvěd rozvážně pravil k své družině: „Uvidíte, že se něco chystá - snad útok. Buďte připraveni!“

Dagúrův bojovník vystoupil na volné místo, a mávaje vrbovou větví, kráčel k potoku. Tam se zastavil.

„Co si přeješ? Nejsme mouchy, abys nás plašil tou metlou!“ zavolal naň Silný medvěd.

„Statečný Dagúr, velitel všech zástupů, zve vás k rozmluvě!“
„Aj - tak jazyk má srovnat, co se nedaří zbrani? Leč nebažíme po krvi, a poctivá-li dohoda možná, nevyhýbáme se jí...“
Tak mluvil moudrý náčelník Medvědů a dodal:
„Vyříd' Dagúrovi, ty, který mluvíš naší řečí, že tu, na našem břehu, je příhodné místo k poradě. Nechť přijde sem!“
Dagúrův bojovník zamával větví a vrátil se k svým.
Za nedlouhou chvíli se objevil Dagúr s mečem zastrčeným za pasem.
Za ním vystoupili z houštin ještě dva velcí, statní bojovníci s bronzovými oštěpy. Všichni tři sestoupili k potoku, na břehu se zastavili a nehnutě čekali.
„Nuž, pojdte dále, přicházíte-li v pokoji!“ pozval je hlas z levého břehu.
Na ta slova se Dagúr obrátil a vztyčenou rukou pokynul.
Ze všech houštin se vyhrnuli bojovníci a obsadili pravý břeh potoka.
Sedli a lehli si tu. Chovali se klidně, avšak byli připraveni na
Dagúrův povel vyskočit na pomoc, kdyby bylo potřeba.
Dagúr s oběma druhy přešel potok a vystoupil na malý vršek, kde je očekával Silný medvěd uprostřed své družiny.
Oba vůdcové se sobě uklonili.
Nebylo zbytečných slov. Ihned zahájena jednání.
Velký náčelník Silný medvěd položil na ušlapanou půdu Dagúrovi k nohám vránu s roztaženými křídly, oštěp a opálenou kost.
Pohlédl pak nepřátelským vyslancům do očí.
Dagúr se ušklíbl a zavrtěl hlavou.
Silný medvěd se zamračil, uchopil ležící vránu a hodil ji přes hlavu poselstva. Potom vykřikl:
„Odleťte do svých lesů! Vraťte se!“
„Nebudete vy poroučet, co my máme konat!“ odpověděl rázně
Dagúr. „Provinili jste se na ctném Sigúlovi, mém otci, a musíte za to pykat. Odstupte nám pastviny až po tato místa, a v pokoji budeme žít vedle sebe.“ Tlumočník ihned opakoval důrazná slova Dagúrova.
„To od nepaměti naše země a nikomu ji nepostoupíme!“ pevně řekl náčelník Medvědů.
Pak ukázal na oštěp ležící před ním a zvolal: „Budeme tedy bojovat!“
A šlápnuv na opálenou kost, vykřikl: „A běda vám, zhynete všichni!“
„Zlo a bídu si strojíte!“ odpověděl Dagúr pevně a pokynul svým lidem.
Ti hned sundali torby a jeden vytáhl dva raky a položil je před
Silného medvěda. Druhy k nim přidal misku s medovou pláští.
Dagúr sám se sklonil k zemi a ze své torby vysypal hromádku písku. Pak významně pohlížel na okolostojící Medvědy a Bobry.
Ti se pohledem mlčky dohodli a jejich jménem Silný medvěd ukázal na raky a zvolal:
„Jakže - my máme ustoupit? Nikdy!“
„Veliká je naše síla!“ hrozil Dagúr a rozhodil hrst písku.
Když nikdo neodpovídal, pozvedl Dagúr misku s medem a měkčím hlasem nabídl:
„Učiníte-li, jak žádáme, bude mír.“
S miskou medu v ruce obcházel Dagúr okolostojící Medvědy a Bobry, ale nikdo z nich nevložil prst do misky a nikdo nelízl medu.
Hrozil zmar jednání o mír.
Medvědi i Bobři zasmušile pohlíželi na Silného medvěda, aby za ně mluvil. Náčelník vykročil, ale Dagúr najednou s planoucím zrakem rozčilen křičel:
„Ha - kdo tu mezi vámi? Tu poznávám účastníka onoho loupežného přepadu!“ A zrudlý Dagúr ukázal na hochu, který se zřejmě unaven a téměř vysílen dostal nepozorován až do středu shromáždění před Silného medvěda.
„Aj - aj, to Skrček!“ volali Medvědi překvapeně. „Kde ses tu vzal? Už jsme mysleli, že ses ztratil ve světě...“
Skrček usedl na travnatý kopeček unaven a zvedal hlavu. Nemohl se udržet na nohou.
„Tuten hoch byl jistě mezi oněmi vrahy! Našel jsem u něho Sigúlovy jehlice!“ tvrdě prohlásil Dagúr a obrátil se k tlumočnickovi.
„Je to pravda, Skrčku?“ přísně se otázal náčelník, nedbaje zřejmě hochovy únavy.
„Je!“ přiznal Skrček. „Měl jsem Sigúlovy jehlice, ale vrahem...“
„- je tvůj táta, Čihavý medvěd!“ vpadl náčelník.
„Běda tobě, Skrčku!“ křičeli vzrušením Medvědi. „Tys syn vraha, přivedl jsi náš národ do neštěstí, a ještě se opovažuješ mezi nás?“
„Moji bojovníci chytli tohoto mladého špehouna a přivedli ho.
Našli jsme u něho tři dlouhé jehlice, které jistě byly z majetku
Sigúlova. Nikdo jiny takové jehlice nemá. Tím se hoch prozradil a chtěli jsme ho potrestat. Avšak zavolał si na pomoc duchy a ušel nám. Až teď ho zase nalézám mezi vámi. Můžete ještě svou vinu popírat?“
Rozhořčený hlas Dagúrův zněl Medvědům a Bobrům jako těžké rány do hlavy.
Je tedy dokázáno, že se členové rodů účastnili přepadení Sigúlovy družiny...
Silný medvěd se pochmurně rozhlížel po své družině.
Prohráli - budou muset odstoupit část pastvin, aby smyli těžkou vinu...
„Nelze jinak!“ vyslovil náčelník konečně rozhodnutí, „musíme se podrobit pokutě. Čihavý medvěd, náš bývalý bratr, poskvrnil jméno našeho rodu nečestným skutkem - nuž, postoupíme ti, Dagúre, žádané pastviny. Od této chvíle budiž

pokoj mezi námi..."

Medvědi a Bobři svěřili hlavy.

Skrček na zemi se pokoušel vstát a žalostně volal: „Taťko, taťko!“

Nikdo neměl lítosti s ubohým chlapcem.

Skrček bude odevzdán Dagúrovi jako otrok a rod naň nebude víc vzpomínat.

Náčelník Silný medvěd ještě dodal:

„Ctny Dagúre, slyšels naše přímá slova; za nimi jdou i přímé skutky. Nechci nic před tebou skrývat, proto dovol, nechť v této chvíli připomenu, že vina Čihavého medvěda, našeho nešťastného bratra, je sice světle dokázána, nicméně je potřebí víc - nutno zjistit ještě ostatní spoluvíníky! Podle vyprávění tvého otce bylo vrahů víc než prstů u ruky - ví o nich někdo?“

„Já vím!“ ozval se polohlasně Skrček.

„Ty buď zticha, leda bys vsutku chtěl prozradit ostatní vrahy!“ okřikl hocha náčelník.

„Vyslyšte mě, prosím!“ žadonil Skrček a posadil se na trávě.

„Dejte mi jíst!“

Hoch zhltal placku s rozvařenými jablíčky pláňaty, již mu někdo podal. Okolo se seskupil zástup a všichni napjatě poslouchali.

„Našel jsem pravé vrahy - tam na druhém břehu Veliké řeky,“ začal Skrček své dlouhé vypravování.

Vylíčil v něm všechny své příhody, nález Sigúlova pokladu, jak uprchl z moci Dagúrovy a všechno další, jak chtěl svůj rod varovat, až také jak ho chytili cizí muži, u nichž spatřil Sigúlovu dlouhou jehlici, a jak jim konečně utekl... Napínavy Skrčkův příběh vzrušil všechny posluchače.

„Můj taťka, Čihavý medvěd, nikomu neublížil, není vrahem, neposkrvnil čest rodu! - Šel na pomoc Sigúlovi a v zápase s vrahy podlehl... Já vám ukážu, kde jsou praví zločinci! Pojdte se mnou, povedu vás...“

Tak už hlasem sípavým obhajoval Skrček svého mrtvého otce.

„Řekls, hochu, že Sigúl, můj otec, je živ a dlí u kupců pod proudy

Veliké řeky?“ pravil Dagúr, když mu tlumočník přeložil Skrčkovu vypravování.

„Ano, při Velkém duchu, pravdu jsem mluvil!“ zaklínal se vysílený hoch.

„Půjdu hledat svého otce,“ prohlásil Dagúr.

„Sečkej málo, ctný Dagúre,“ radil Silný medvěd, „dřív se přesvědčíme o pravdivosti slov tohoto hochu. Zítرا nás Skrček povede odkrýt zločinné doupě, a když vrahy chytíme, půjdeš s dobrou zvěstí k svému otci.“

Dagúr souhlasil.

I bylo vyhlášeno příměří. Veselé ohně vzplály na obou stranách motolského potoka.

Vysvětlený zločin

Skrček spal jako zabitý. Usnul při táborovém ohni, že se ani neprobudil, když ho přenášeli stranou na měkkou kožešinu. U ohně se dlouho rokovalo.

Smluvené příměří s Dagúrem a příběhy Skrčkovy, zejména jak objevil zločinnou tlupu, a vzrušující zpráva o Zlatém údolí - doposud jen v pověstech známém - doložená skutečnými kousky zlata, dávaly nepřeborné množství látky k hlučným rozhovorům.

Malý Skrček se stal hrdinou dne.

„Já jsem dávno věděl, že v tom klukovi něco je,“ vynášel se jeden.

„Nikdy jsem nevěřil, že by to byl mohl Čihař udělat!“ říkal druhý.

„Ten kluk vlastně teď - kchů - zachránil rod, a ještě nám - kchů! - dopomůže k bohatství!“ přidával nakonec třetí.

Byla půlnoc, když náčelník ukončil hlučnou besedu rázným povelom.

Jinak by byli snad povídali do rána...

Zachmuřené jitro slibovalo slunný, parný den.

Dagúr stál s deseti bojovníky v táboře Medvěďů.

Silný medvěd vybral také deset mužů a Bobři vyslali rovněž deset. Všichni byli dobře ozbrojeni.

Skrček, probudiv se posílen, shodil spánek ze sebe a čile vyskočil. Byl si vědom svého důležitého úkolu.

Dnes se ukáže pravda!

Drahý taťko, dnes budeš ospravedlněn! Potrestání budou vrahové!

Bobři připravili dosti lodic, i převezli celou výpravu na druhý břeh Veliké řeky.

Skrček byl dobrý vůdce.

Pamatoval si, kudy přchal ze zajetí lupičů, byť nebylo žádné cesty hustým pralesem.

Tlupa Silného medvěda postupovala lesem dosti rychle a přitom neslyšně. Všichni muži věděli bez zvláštního upozornění, jak si počínat. Znamenitě se kryli, nemluvili, vyhýbali se suchým praskavým větším. Jejich krok byl pružný, lehký. Nic nepolámali, větve houštin odhrnovali, žádné nezlomili. Nepoplašili zvěř ani ptactvo, takže veškerá zvěř - sotva zašli dále - klidně pokračovala v svém zaměstnání. Na krátkou vzdálenost nebylo tlupu ani vidět, ani slyšet.

Skrček byl vpředu a Silný medvěd jen občas dával slabým hvizdem znamení, jak se má pokračovat. Byloť nutno rozdělit zástup do několika skupin, aby už nedaleký úkryt zločinců mohl být napaden ze všech stran. Skrček dobře pověděl náčelníkovi, jak je lupičský tábor položen v mírném údolíčku, otevřeném ze dvou stran.

I mohl Silný medvěd nepozorovaně obklíčit celé to hnízdo, aniž lupiči co tušili.

Slunce stálo na poledni.

Na nevysoké stráni, skryt v houštině, pozoroval náčelník, co se v ležení děje. Pět chatrčí stálo v kruhu kolem malé,

ušlapané návsi.

Uprostřed se hádalo několik mužů. Jejich křik doléhal až k ukrytým ozbrojencům v lese.

„Ten veliký, s těmi pery, je vůdce,“ zašeptal Skrček náčelníkovi.

„Aj, toť Plíživý had - poznávám ho!“ pronesl tiše pro sebe Silný medvěd. Vzpomněl si, jak před dvěma lety byl Plíživý had vyhnán z rodu Sokolů, jelikož vztáhl v zlosti ruku na starého náčelníka

Sivého sokola. Povídalo se o tom tehdy výstražně ve všech okolních rodech. Plíživý had odtáhl do lesů a nebylo o něm slechu.

Silnému medvědu se v hlavě rozsvítilo.

Že to byl Plíživý had, jenž loni okradl kupce u hořejšího prahu, když jim tehdy jedna pramice ztroskotala? Že to byl

Plíživý had, jenž se mstil rodu Sokolů loupením dobytka?

Že to byl Plíživý had, jenž se společníky jemu podobnými přepadl družinu Sigúlovu? - Běda ti, Hade, špatnou cestu sis vybral!

Dnes bude skončeno tvoje řádění a širé kraje při Veliké řece si od tebe oddychnou!

Silný medvěd byl již pevně přesvědčen o vině Hadovy družiny a hořel touhou ji ztrestat.

„Hur - hur, na ně!“ vykřikl Silný medvěd mocným hlasem a sám prvy se řítil k táboru Hadů.

„Hur - hur!“ ozvalo se ihned jako ozvěna na všech stranách a z houštin vyskočili bojovníci.

Hadi byli nejvš překvapeni. Cítili se ve svém lesním táboře tak bezpečni, že i strážní hlídky konali nedbale. Neměli ani plot, ani bránu, jen malá dobytčí ohrada se připojovala k chatám. Byla prázdná, neboť dobytek byl někde na pastvě.

Plíživý had zařval jako býk, a skočiv do chaty, vyběhl s krásným bronzovým mečem a postavil se na obranu. Ale boj už nezachránil.

Zápas byl ve chvíli rozhodnut. Hadi, vidouce přesilu, ani se mnoho nebránili a hledali zbaběle záchranu v útěku. Ale nepodařilo se jim ujít; všude narazili na připravené bojovníky.

Silný medvěd poručil pak všechny chaty zapálit. Nikdo si nepovšiml, že z jedné chaty prolezl vybouraným otvorem vůdce Hadů...

Uviděv, že pozornost vítězů je soustředěna k bojišti na návsi, lezl několik kroků po zemi a pak skokem zmizel v lese.

„Tamhle v té kupce sena jsem se skryl, když jsem jim utekl!“ vypravoval Skrček. „To jsem si žhavým uhlíkem z ohniště odlétlým přepálil pouta a skočil jsem do toho sena... Hledali mě všude, ale na tu kupku nevzpomněli. Byl jsem docela schován, ale po očku jsem se na všecko díval. Však jsem se zpotil jako uhoněná myš, když si jeden Had házel oštěpem a jednou také hodil do sena, kde jsem ležel. Špička oštěpu mi tady projela pod ramenem... ani jsem nevykřikl - ale měl jsem namále!“

„Aj - aj - aj, Skrčku, to tě Dobry duch chrání!“

„Potom jsem slyšel Hady, jak si řekli, že musí dobře schovat zlato v jeskyni, a když odešli, vylezl jsem opatrně ze sena a utíkal jsem, div se mi nohy neroztřepily!“

„Ošetřme raněné,“ přikázal Silný medvěd.

Nebylo vážnějších ran, jen Dagúr ještě ležel v trávě po ráně do hlavy, kterou dostal v zápase s dvěma protivníky najednou.

Když Dagúra polili vodou, posadil se, ale oči měl ještě mdlé a hlava se mu věsila na prsa. Dali mu napít a ještě několikrát na něho lili vodu, až se konečně vzpamatoval a mohl povstat.

Kořist nebyla veliká, jen něco zbraní a nástrojů.

„Kde asi mají naloupené věci?“ divil se náčelník.

„Dovedu vás teď do Zlatého údolí nedaleko,“ ohlásil Skrček.

„Tam je asi také jejich skrýše.“

Náčelník ještě odeslal deset mužů, aby vyhledali dobytek Hadů a stádo přivedli k brodu nad ohybem Veliké řeky.

Výbraní lovci se ihned vydali do lesa.

Skrček vedl zbytek výpravy dále na jih podle potůčku.

Chvilí se rozpačitě rozhlížel a pobíhal sem a tam, ale vždycky pak trefil na správný směr. Konečně vyběhl napřed na stráň a ukázal před sebe dolů:

„Tamhle to je!“

Sotva to dořekl, zařičel šíp a Skrček se svalil na zem s prostřeleným hrdlem...

Silný medvěd ihned vykřikl válečným rykem, aby upozornil svou družinu na nebezpečí.

Všichni bojovníci se okamžitě přichystali k novému boji.

Rozeběhli se po úkrytech a pátrali po nepříteli.

Avšak ticho všude, ani myš se nepohnula.

Náčelník přiskočil s několika muži ke Skrčkovu. Nehýbal se; tráva kolem ležícího hochy byla rudě zbarvena...

Ubohy hoch!... Kdo to jen po něm střílel šípem?

„Už ho máme - tady je, lotr!“ vykřikl dole pod stráň.

Silný medvěd poručil snést raněného hochy dolů k potůčku a chvátal pod stráň.

Tam stál Dagúr a jeho tlupa před jeskyní. Z ní se ozývalo strašné

úpění a smrtelné výkřiky. Pak bylo ticho.

Silný medvěd přistoupil až k otvoru jeskyně. Byl tu veliký balvan a pod ním vyčuhovala lidská noha.

Náčelník pokynul a několik silných mužů nadzvedlo balvan. Dagúr vytáhl zpod něho rozmačkaného člověka.

„To je vůdce Hadů, Plíživý had!“ vykřikl náčelník.

„A hle, tu v jeho haleně Sigúlova jehlice! Jen můj otec měl tak dlouhé jehlice se čtyřmi vroubkami pod hlavicí!“ zvolal

Dagúr jazykem lesního lidu. „Již jsi vzal odplatu, opovážlivý lupiči! Oj, ukázala se pravda jasná jako slunce, kdo přepadl

mého otce...”

„Dobrý hochu, kde jsi?”

Dagúr se obrátil k potůčku, kde ležel nešťastný chlapec. Někteří muži opatrně raněného zvedli a nesli jej sem, aby mu ukázali mrtvého Hada.

Skrček otevřel oči a chvíli pohlížel na mrtvolu. Najednou zalomcoval tělem, zvedl ruce a namáhal se vstát. Měli jej co držet. Chudák nemohl povědět, co chce - jen chrčel.

Znova se pozvedl a ukazoval na vrahovo tělo.

Silný medvěd zachytil směr, kterým Skrček ukazoval, a pozorně prohlédl Plíživého hada.

„Aj - tu má na krku amulet!” poznamenal a sňal z mrtvého amulet. Zvednuv jej vysoko, ukázal jej všem. Řekl: „Připadá mi známý - u koho jsem jej viděl? - Oh, vždyť je to amulet našeho Čihavého medvěda, Skrčkova otce... Jak se dostal k Plíživému hadovi?”

Náčelník vykřikl překvapením. Záhada se vyjasňovala. Umírajícímu hochovi se rozzářily oči. Usmíval se slastně a vděčně pohlížel na náčelníka. Silný medvěd všecek vzrušen slavnostně prohlásil:

„Bratři Medvědi! Dnes se nám vše vysvětlilo... Hadi zabili

Čihavého medvěda, jenž spěchal obětavě Sigúlovi na pomoc, a vzali mu tento amulet... Slyšte, Medvědi a Bobři!

Památka Čihařova je očištěna, jeho jména bude vzpomínáno s úctou! Domluvil jsem!”

Shromáždění bojovníci tiše naslouchali. Nepřipojili své hlasy k volání náčelníkovu... ač se radovali z vyhubení lupičských

Hadů, ač vítali znovu dobytou čest rodu - stáli tu smutni, neschopni slova, s hlavami sklopenými...

Jejich hrdinský Skrček, hoch posmíváný a odstrkovaný, nespravedlivě nařčený, jenž usvědčil vrahy, vrátil rodu dobré jméno a očistil památku svého otce, dokonává tu mladý život ve chvíli úplného vítězství...

„Och, Dobry duchu!” vykřikl Silný medvěd a padl k zemi. „Tu v slzách se kořím před tebou a volám k tobě za všechen lid: Zachovej nám tohoto hochu, nechť žije mezi námi, a chválit budeme tebe, ó Dobrý duchu, do konce našich dnů!”

Náčelník se nemohl pohnutím dále modlit a zůstal ležet s hlavou k zemi přitisknutou.

Ted' se nad Skrčka sklonil Dagúr a tklivým hlasem, plným vroucnosti a bratrské lásky, volal k němu slova díků a prosby za odpuštění.

Skrček ještě jednou otevřel oči a Dagúr mu rychle zavěsil otcovsky amulet.

Hoch se blaženě usmál a zavřel oči - navždy.

Půltřetího tisíce let

Nezbývá již mnoho, co bych k těmto příběhům dopověděl.

Půjdete-li někdy krásným Zahořanským údolím, zastavte se na místě, které je nejbliž u Jílového. Tam nad tichou, zašeřelou strží najdete tři silné borovice blízko sebe, jakoby z jediného kořene vyrůstající, a u nich malý mechovitý růvek.

To je hrob našeho Skrčka, malého zápasníka za pravdu a milovníka přírody a zvířat...

Ptáčekové tu slabě pípají a někdy zašustí na stromě veverka...

Několik kroků dále, blízko potůčku strží protékajícího, dnes velmi nepatrného a skoro vyschlého, byla Zlatá jeskyně, odkud vystřelil

Plíživý had smrtelný šíp na ubohého hochu. Chtěl pak honem zavalit vchod do jeskyně balvanem, aby se nikdo nedostal dovnitř k ukrytému zlatu, ale přecenil své síly. Pohnul sice balvanem, ale podlehl jeho tíži. Balvan ho zavalil a rozmačkal.

Zlato zůstalo v jeskyni netknuto.

Silný medvěd tehdy pod dojmem Skrčkovy smrti proklel toto místo touhy po zlatě jako rejdiště Zlého ducha a vyhlásil nad jeskyni s nejbližším okolím klatbu „tabu“...

Od té chvíle nikdo nesměl v tato místa vkročit. Ihned by zemřel.

Aby nahodilí lovci byli uchráněni před smrtí, kázal Silný medvěd navěsit okolo na stromy a křoviny nápadně viditelné víšky, jimiž byl každý příchozí varován, aby nevкроčil dále do panství Zlého ducha.

Proto také časem Zlaté údolí i Zlatá jeskyně upadly v zapomenutí, neboť nikdo sem nepřicházel. Kdykoliv snad někdo zabloudil do těchto pustých končin, prchal odtud jat hrůzou, jakmile spatřil výstražné víšky, znamení „tabu“...

Když tenkrát se vraceli Silný medvěd a Dagúr se svými lidmi z výpravy, převáželi se nad pražskými ostrovy zase přes Vltavu na levý břeh, kde na ně dychtivě čekaly pozůstalé zástupy.

A hle - jaká to náhoda! Právě se po Vltavě plavili také nějakí kupci, a když se setkali s převážející se výpravou, najednou z největší kupecké lodi někdo vykřikl:

„Dagúr, můj Dagúr!”

Byl to starý Sigúl, jenž nemocen ležel na Jestřábově lodi.

Tak se po dlouhé době shledal Sigúl se svým statečným synem.

Jestřáb rozkázal tu zastavit a utábořit se na břehu.

Sigúl s Dagúrem si měli dlouho do noci co povídat.

Starý Sigúl se dověděl, jak byli dopadeni praví lupiči a že rod

Medvědů i Bobřů je z nařčení úplně očištěn.

Až k slzám pohnulo Sigúla vypravování o nešťastném konci

Skrčkově.

„Ten dobry hoch! Jemu jsem dal polovinu svého ukrytého pokladu, který jsem zakopal v hlubokém lese, kde leží v bezpečí před zraky slídivými a rukou hrabivou. Nu, teď bude arci celý poklad tvůj, ó milý synu!“

„Ne, otče! Poklad není můj - dals jej Skrčkovi, a teď, kdy Skrčkův duch v lese poklad hlídá, nepůjdu mu jej vzít.“

„Co tedy učiníme s pokladem tak vzácným? Já již cítím nedaleký konec svého života.“

„Půjdu, otče, za tebe a vyzvednu poklad, ale odevzdám jej rodům

Medvědů a Bobrů, jež musely snášet těžké obvinění. Nechť přijmou ten poklad k uctění památky statečného Čihavého medvěda, jenž pro tebe položil život, i jeho Skrčka, jenž objevil vrahy...“

„Ano, učin tak, drahy synu, a požehnám tobě na cestu,“ souhlasil nakonec Sigúl a klesl na vystlané lůžko.

Jestřáb byl také překvapen Skrčkovou smrtí. Plavil se právě po

Veliké řece, aby vyhledal Skrčka a vzal ho s sebou na cesty do světa, jak si tolik přával. Ten však již nepotřebuje hledat kouzlo dávající sílu...

Rody Medvědů a Bobrů přijaly nové zprávy s velikou radostí.

Nebude krvavého zápasu, nýbrž naopak bude slaven přátelský mír!

Ženy tančily kolem chat a děti radostně vyskaly.

Dagúr smluvil se zdejšími rody přátelství a pomoc proti severní záplavě. Skutečně tehdy se šířil od půlnoční strany přechetný nový lid, který obsadil hlavně Pojizeří. Byl to lid „popelnicových polí“, úplně odlišný od starého domácího obyvatelstva.

Pak tedy bylo u nás trojí obyvatelstvo:

1. Nejstarší rolnický a pastýřský lid uvnitř Čech při Labi a dolní Vltavě - potomci lidu únětického (pochovávali mrtvé v poloze skrčené).

2. Početný pastýřský lid na lesnatém Plzeňsku a na Táborsku - lid mohylový (pochovávali v mohylách).

3. Nový lid žárových hrobů v severovýchodních Čechách až dovnitř ku Praze - lid popelnicových polí - snad Praslované (spalovali mrtvé a jejich popel v popelnicích ukládali na hřbitov).

Nakonec musím ještě připojit, co bylo s bronzovým pokladem

Sigúlovým.

Dagúr se skutečně vydal na cestu, aby vyhledal poklad svého otce, byv poučen co nejpodrobněji o cestě.

„Tři smrky poblíž potoka - a trojí záseky na nich!“ Ta otcova slova se mu vtiskla v paměť, když se loučil naposled s churavým otcem.

Dagúr doufal, že se brzo vrátí.

Sigúl se denně vyptával, není-li vidět v dálce lodku jeho syna...

Leč Dagúr nepřijížděl.

Sigúla už spálili na mohutné hranici. Kostí položili na zem a k nim přidali jeho šperky, nádoby a oblíbené pokrmy.

Mohyly vysokou nasypávali po mnoho dní na slunném návrší v nynějším

Braníku, aby odtud Sigúl viděl na kupeckou povltavskou stezku, aby už z dálky spatřil vracejícího se syna - ale po Dagúrovi ani slechu.

Dagúr se nevrátil...

Tři smrky tam v dáli pod lesnatou horou sklesly k zemi a jejich trojí záseky zpráchnivěly... Na jejich místě vyrůstaly nové a nové stromy a tak až po naše dny.

Bronzový poklad zůstal v zemi více než půltřetího tisíce let.

Až v listopadu 1929 kopal lamač kamene Josef Červinka z Něčína pod horou Besídkou, nejvyšší mezi všemi okolními, asi uprostřed při staré cestě z Dobříše do Sedlčan, a tu našel pod smrkem, dvanáct kroků od potoka, bronzový poklad, dávno zapomenutý...

Kdykoliv se probírám v krásných bronzových jehlicích s plochými okrouhlými hlavičkami, zadívám se do neurčita a před mým zrakem se vynořují podoby dávných hrdinů těchto příběhů, nešťastného

Skrčka, Čihavého medvěda, Sigúla, Dagúra a všech ostatních...

Objevený poklad Sigúlův je vzácným svědectvím o pravěké době bronzové u nás.

Ilustrace Zdeněk Burian

Obálku a grafickou úpravu navrhl

Antonín Kalcovsky

Vydala Olympia Praha, roku 1988, jako svou 2397. publikaci

12. vydání (2.v Olympii), 133 stran

Odpovědná redaktorka Blanka Fricová

Výtvarný redaktor Antonín Kalcovsky

Technická redaktorka Alena Taschnerová

Výtiskl Mír, n. p. závod 3, Opletalova 3, Praha 1

Náklad 35 000 vázaných výtisků

45 000 brožovaných výtisků

Cena vázaného výtisku Kčs 22,-

Cena brožovaného výtisku Kčs 18,- oskenovala a opravila Jana Jahlová Brno